

TNO-rapport

Arbeid

Polarisavenue 151
Postbus 718
2130 AS Hoofddorp

R08-1052 | 031.12746

www.tno.nl/arbeid

Risicoberoepen voor langdurig verzuim

T 023 554 93 93
F 023 554 93 94

Datum 27 november 2008

Auteurs Wendela Hoofman
Jan Fekke Ybema

In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Het onderzoek werd begeleid door

Hein Kroft
Piet Venema

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor Onderzoeksovereenkomsten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen partijen gesloten overeenkomst. Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

© 2008 TNO

Inhoudsopgave

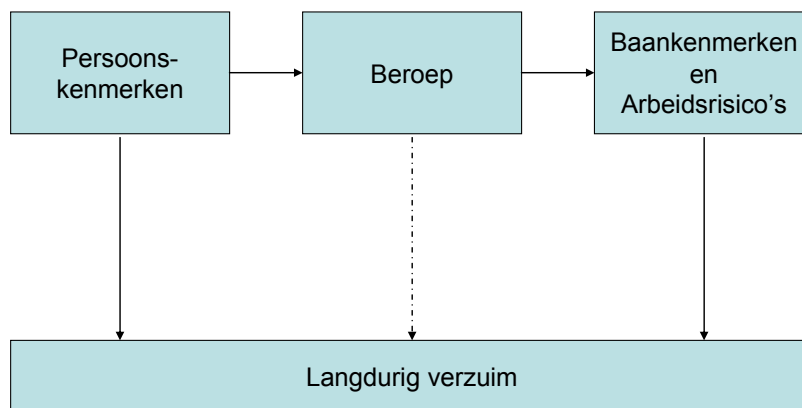
1	Samenvatting en Conclusie	5
1.1	Beantwoording onderzoeksvragen	6
1.2	Beperkingen en aanbevelingen	11
1.3	Concluderend	11
2	Inleiding	13
2.1	Aanleiding	13
2.2	Model	13
2.3	Onderzoeksvragen	14
3	Methode	15
3.1	Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden	15
3.2	Definitie onderzoekstermen	15
3.2.1	Risicoberoepen	15
3.2.2	Zelfgerapporteerd langdurig verzuim	16
3.2.3	Geregistreerd langdurig verzuim en uitval	17
3.2.4	Koppeling van de gegevens	18
3.2.5	Kwaliteit van de koppeling	19
3.2.6	Kenmerken van risicoberoepen	21
3.3	Analyses	22
4	Resultaten: Zelfgerapporteerd verzuim	23
4.1	Risicoberoepen	23
4.1.1	Andere verzuimdefinities	25
4.1.2	50% Verzuim	25
4.1.3	100% Verzuim	25
4.1.4	Langdurig werkgerelateerd verzuim	25
4.2	Kenmerken van risicoberoepen	30
4.3	Blootstelling aan arbeidsrisico's	35
4.4	Gewenste maatregelen in verband met de arbeidsrisico's	35
4.5	Risicoprofielen	37
4.5.1	Risicoprofiel van alle risicoberoepen gezamenlijk	37
4.5.2	Risicoprofielen van de individuele risicoberoepen	38
4.6	Regressieanalyses	46
5	Resultaten: Geregistreerd verzuim	53
5.1	Risicoberoepen	53
5.1.1	Retrospectief	53
5.1.2	Prospectief	53
5.2	Regressieanalyses	56
5.2.1	Retrospectief	56
5.2.2	Prospectief	59
6	Vergelijking verschillende verzuimdefinities	63
6.1	Risicoberoepen	63
6.2	Langdurig verzuim verklaard	64
A	Literatuur	67
B	Overzicht indikking en uitsplitsing beroepen	69

C	Toelichting regressieanalyse	73
D	Uitgebreide resultaten van de regressieanalyses	75
E	Zelfgerapporteerd langdurig verzuim 2005-2006	87

1 Samenvatting en Conclusie

In de Arbobalans 2006 (Houtman et al, 2007) werd naast een algemeen overzicht van (ontwikkelingen in) de arbeidsomstandigheden ook een overzicht van de arbeidsomstandigheden in de verschillende beroepen gegeven. Hieruit is gebleken dat werknemers in beroepen met een hoge blootstelling aan arbeidsrisico's over het algemeen ook een hoog verzuim kennen. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil meer inzicht in de risicoberoepen voor vroegtijdige uitval uit het arbeidsproces. TNO heeft daarom secundaire analyses op de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2005-2007 uitgevoerd. Doel van deze secundaire analyses is om informatie te verschaffen over risicoberoepen. Risicoberoepen zijn daarbij gedefinieerd als beroepen waarbij het risico op langdurig verzuim hoger dan gemiddeld is. Deze informatie kan gebruikt worden om kerncijfers over de stand van arbeidsomstandigheden op te bouwen en voor beleidsturing op prioritaire risicoberoepen.

Er zijn verschillende factoren die bepalen dat werknemers in een bepaald beroep vaker langdurig verzuimen dan in andere beroepen. Deze factoren hebben zowel te maken met de persoon (leeftijd, geslacht, opleiding) als met het werk (aantal uren werkzaam, blootstelling aan arbeidsrisico's). Aangezien er tussen beroepen duidelijke verschillen zijn zowel ten aanzien van de mensen die er werken als de arbeidsrisico's waaraan mensen in een beroep worden blootgesteld zou dit mogelijk kunnen verklaren waarom sommige beroepen meer te maken hebben met langdurig verzuim dan andere beroepen. In figuur 1 staat het onderzoeksmodel weergegeven. In de figuur is zichtbaar dat persoonskenmerken aan de ene kant direct geassocieerd zijn met verzuim, maar aan de andere kant ook geassocieerd zijn met beroep. Beroep hangt samen met baankenmerken en arbeidsrisico's. De baankenmerken en arbeidsrisico's hangen weer samen met langdurig verzuim. De stippellijn van beroep naar verzuim geeft aan dat het nog niet duidelijk is of er ook een direct effect van beroep op langdurig verzuim is, of dat dit uitsluitend via de baankenmerken en arbeidsrisico's loopt.

Figuur 1 Onderzoeksmodel

Het onderzoek valt uiteen in drie delen. In het eerste deel wordt gekeken naar verzuim op basis van zelfrapportage, in het tweede deel naar geregistreerd verzuim. In het derde deel wordt een vergelijking gemaakt tussen het zelfgerapporteerde en het geregistreerde verzuim. Vraagstellingen daarbij zijn:

1. Zelfgerapporteerd verzuim in de NEA:
 - a. Voor welke beroepen is de kans op zelfgerapporteerd langdurig verzuim het hoogst?
 - b. Wat zijn de kenmerken van de risicoberoepen met de grootste kans op zelfgerapporteerd langdurig verzuim (wat betreft persoons-, baan- en bedrijfskenmerken)?
 - c. Zijn voor de beroepen met de grootste kans op zelfgerapporteerd verzuim ook de (zelfgerapporteerde) arbeidsrisico's het hoogst?
 - d. Kunnen verschillen in zelfgerapporteerd langdurig verzuim tussen beroepen verklaard worden door verschillen in persoonskenmerken van werknemers, en door verschillen in baankenmerken en arbeidsrisico's tussen beroepen?
2. Geregistreerd verzuim:
 - a. Voor welke beroepen is de kans op geregistreerd langdurig verzuim het hoogst?
 - b. Kunnen verschillen in geregistreerd langdurig verzuim tussen beroepen verklaard worden door verschillen in persoonskenmerken van werknemers, en door verschillen in baankenmerken en arbeidsrisico's tussen beroepen?
3. Is er een verschil in de rangordening van risicoberoepen naar zelfgerapporteerd langdurig verzuim en geregistreerd langdurig verzuim?

In dit rapport is sprake van zelfgerapporteerd langdurig verzuim indien een werknemer zelf aangeeft dat hij of zij minstens 25% van de werktijd in het afgelopen jaar heeft verzuimd (een verzuimpercentage van 25% of meer). In de NEA wordt retrospectief naar verzuim gekeken. Dat wil zeggen dat er wordt gekeken naar verzuim dat heeft plaatsgevonden *voordat* de blootstelling aan arbeidsrisico's is gemeten. Nadeel hiervan is dat het niet goed mogelijk om aan te geven of de blootstelling leidt tot verzuim, of dat het verzuim de blootstelling heeft veranderd. Een ander probleem van het gelijktijdig meten van blootstelling en verzuim is dat uit eerder onderzoek bekend is dat mensen met klachten de neiging hebben om hun blootstelling hoger in te schatten dan werknemers zonder klachten.

In het tweede deel van het onderzoek is geprobeerd deze nadelen te ondervangen door gebruik te maken van geregistreerde data. Hiervoor is de NEA gekoppeld aan de 13^e-weekszieken registratie van het UWV. Door deze koppeling kan er zowel retrospectief (verzuim treedt op *voor* het meten van de blootstelling) als prospectief (verzuim treedt op *na* het meten van de blootstelling) worden gekeken naar het verzuim.

1.1 Beantwoording onderzoeksvragen

1a Voor welke beroepen is de kans op zelfgerapporteerd langdurig verzuim het hoogst?

Op basis van de NEA 2005-2007 is een rangordening gemaakt van beroepen naar de mate waarin de werknemers langdurig verzuimen. Op grond hiervan zijn uit alle 49 beroepen acht risicoberoepen geïdentificeerd waarin het percentage langdurig verzuimende werknemers significant ($p < 0,05$) hoger is dan gemiddeld. In tabel 1 staat een overzicht van de risicoberoepen¹ en het percentage langdurig verzuimende werknemers in deze beroepen. Gemiddeld heeft 4,0% van de werknemers langdurig verzuimd in het afgelopen jaar. Het beroep met het hoogste percentage langdurig verzuimende

¹ Strikt genomen betreft het geen beroepen, maar beroepsgroepen, voor de leesbaarheid zal in het rapport echter worden gesproken over beroepen in plaats van over beroepsgroepen.

werknemers zijn de buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden, gevolgd door de bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpen en alfahulpen in de thuiszorg en de overige gezondheidszorgberoepen in tehuizen.

Tabel 1 Risicoberoepen voor zelfgerapporteerd langdurig verzuim (>25%) in het afgelopen jaar (NEA 2005-2007) Percentage langdurig verzuimende werknemers en (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N) per beroep.

Beroep	N (x1000)	%
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	50	7,8%
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	56	7,5%
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	76	6,9%
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	75	6,2%
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	117	6,1%
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	126	5,8%
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	186	5,5%
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	346	4,9%
Totaal	7074	4,0%

Naast de verzuimdefinitie van >25% verzuim als langdurig verzuim is ook naar andere verzuimmaten gekeken. Te weten: >50% verzuim en 100% verzuim en langdurig werkgerelateerd verzuim van 13 weken of meer. Dit geeft iets andere rangordeningen, en (iets) verschillende risicoberoepen, maar de zelfde groep beroepen staat over het algemeen bij alle verzuimdefinities boven aan in de rangordering. Uitzondering hierop is het langdurig werkgerelateerd verzuim. Binnen deze definitie is een aantal duidelijke verschuivingen zichtbaar ten opzichte van de definitie van >25% verzuim als langdurig verzuim. Er is echter niet voor gekozen om deze maat verder te gebruiken, aangezien bij werkgerelateerd verzuim wordt uitgegaan van het laatste verzuimgeval. Hierdoor is de mate van langdurig verzuim van het *laatste* verzuimgeval afhankelijk van het verzuimpatroon binnen een beroep (veel of weinig kortdurend verzuim).

1b en 1c Wat zijn de kenmerken van de risicoberoepen met de grootste kans op zelfgerapporteerd langdurig verzuim (wat betreft persoons-, baan- en bedrijfskenmerken)? En zijn voor de beroepen met de grootste kans op verzuim ook de (zelfgerapporteerde) arbeidsrisico's het hoogst?

De totale groep risicoberoepen onderscheidt zich ten aanzien van de persoons- (leeftijd, geslacht, opleiding, herkomst en gezondheid), baan- (contractvorm, uren werkzaam) en bedrijfskenmerken (bedrijfsomvang) van de niet-risicoberoepen doordat de werknemers vaker man, ouder, lager opgeleid en vaker autochtoon zijn. Er zijn echter zeer grote verschillen tussen de individuele risicoberoepen. Er is dan ook niet een éénduidig profiel op te stellen van de werknemers in de risicoberoepen. Wel geldt voor vrijwel alle risicoberoepen dat de gezondheid van werknemers gemiddeld wat slechter is dan in niet-risicoberoepen.

Voor de blootstelling aan arbeidsrisico's wordt onderscheid gemaakt in psychische arbeidsrisico's (tijdsdruk en gebrek aan autonomie), sociale arbeidsrisico's (emotioneel zwaar werk, in- en extern ongewenst gedrag), lichamelijke arbeidsrisico's (zwaar werk, houdingsbelasting, repeterende bewegingen) en omgevingsrisico's (lawaaierig, gevaarlijk werk, blootstelling aan gevaarlijke stoffen). Ook hier worden duidelijke verschillen tussen de risicoberoepen en de niet-risicoberoepen gevonden. Vooral voor blootstelling aan lichamelijke en omgevingsrisico's zijn de verschillen met de niet-

risicoberoepen groot. Ook hier geldt dat er duidelijke verschillen tussen de verschillende risicoberoepen zijn (tabel 2) en dat er niet één risicofactor aan te wijzen die leidt tot het hoge percentage langdurig verzuimende werknemers in de risicoberoepen. Zo rapporteren de verpleegkundigen en ziekenverzorgenden in tehuizen bij alle soorten risico's een significant hogere blootstelling dan gemiddeld. Bus- en treinpersoneel melden een hoge blootstelling aan drie van de vier soorten arbeidsrisico's terwijl in de tuinbouw, de bouwnijverheid en de overige ambachtelijke en industriële beroepen alleen de lichamelijke en omgevingsbelasting hoog is. Opmerkelijk is dat medewerkers in de thuiszorg juist een relatief lage blootstelling aan arbeidsrisico's melden. Wel lijken er op het oog ruwweg twee verschillende groepen risicoberoepen te onderscheiden: (1) risicoberoepen waarin voornamelijk mannen werkzaam zijn, en de lichamelijke en omgevingsrisico's vaak hoger dan gemiddeld zijn, (2) en risicoberoepen waarin voornamelijk vrouwen (in deeltijd) werkzaam zijn, en vooral de blootstelling aan sociale risico's hoog is.

Tabel 2 Blootstelling aan arbeidsrisico's voor individuele risicoberoepen (bron NEA 2005-2006)

	Psychisch	Sociaal	Lichamelijk	Omgeving
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	▲	▲	-	▲
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	▼	▼	-	-
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	▼	▲	▼	-
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	▼	▼	▲	▲
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	▲	▲	▲	▲
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	-	▲	▼	▲
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	▼	▼	▲	▲
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	-	▼	▲	▲

Gemiddelden zijn getoetst met een t-test. Hierbij zijn de werknemers in het betreffende risicoberoep afgezet tegen alle overige werknemers. ▲ voor significant hogere blootstelling, ▼ voor significant lagere blootstelling, - voor geen verschil.

1d Kunnen verschillen in zelfgerapporteerd langdurig verzuim tussen beroepen verklaard worden door verschillen in persoonskenmerken van werknemers, en door verschillen in baankenmerken en arbeidsrisico's tussen beroepen?

Uit de analyses blijkt dat verschillen tussen beroepen in langdurig verzuim zoals gerapporteerd in de NEA verklaard kunnen worden uit verschillen in persoons-, baan en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's. Beroep heeft na correctie voor de overige factoren geen autonome invloed meer. Vooral de zelfgerapporteerde gezondheid draagt bij aan het verklaren van zelfgerapporteerd langdurig verzuim. Daarnaast spelen gebrek aan autonomie, emotioneel zwaar werk, intern ongewenst gedrag en houdingsbelasting een rol bij het optreden van langdurig verzuim. Totaal kan ongeveer 15% van de verschillen tussen personen in langdurig verzuim verklaard worden door de in de analyse meegenomen kenmerken.

2a Welke beroepen leiden tot geregistreerd langdurig verzuim?

Om te komen tot een maat voor geregistreerd langdurig verzuim zijn de NEA-bestanden gekoppeld aan UWV-bestanden met 13^e-weekmeldingen. Daarbij is zowel een retrospectieve koppeling (verzuim treedt op *voor* het meten van de blootstelling) als een prospectieve koppeling (verzuim treedt op *na* het meten van de blootstelling) gedaan.

Tabel 3 geeft de resultaten van de retrospectieve koppeling. Uit de tabel blijkt dat 3,4% van de werknemers in het jaar voorafgaande aan het invullen van de NEA 13 weken of meer verzuimde. Er zijn vier beroepen met een significant hoger dan gemiddeld geregistreerd langdurig verzuim. Dit zijn de huisbewaarders en schoonmaakpersoneel, de buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden, de loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers en ten slotte de verpleegkundigen in ziekenhuizen.

Tabel 3 Risicoberoepen voor geregistreerd langdurig verzuim (>13 weken) in het jaar voor invulling van de NEA (retrospectief) (NEA 2005-2006 en UWV 2004-2006). Percentage werknemers dat langdurig heeft verzuimd en (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N).

Beroep	N (x 1000)	%
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	104	6,2%
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	49	6,1%
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	122	5,5%
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: ziekenhuizen	86	4,9%
Totaal	7074	3,4%

Tabel 4 geeft de rangordening van beroepen op basis van de geregistreerde prospectieve data weer. Gemiddeld heeft 2,8% van de werknemers meer dan 13 weken verzuimd. Er zijn dertien beroepen die als risicoberoep aangemerkt worden. Binnen deze risicoberoepen loopt het percentage werknemers dat 13 weken of meer verzuimt uiteen van 3,7% bij de metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers tot 6,4% bij de bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpen en alfahulpen in de thuiszorg.

Tabel 4 Risicoberoepen voor geregistreerd langdurig verzuim (>13 weken) in het jaar na invulling van de NEA (prospectief) (NEA 2005-2006 en UWV 2004-2006). Percentage werknemers dat langdurig heeft verzuimd en aantal (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N).

Beroep	N (x 1000)	%
Bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	55	6,4%
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	125	5,5%
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	36	5,3%
Bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulp, alfahulp: overig	47	5,3%
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	97	5,0%
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	104	4,9%
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	49	4,7%
Bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	54	4,7%
Docenten basisonderwijs	142	4,0%
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	110	3,9%
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	122	3,9%
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	239	3,8%
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	183	3,7%
Totaal	7074	2,8%

2b *Kunnen verschillen in geregistreerd langdurig verzuim tussen beroepen verklaard worden door verschillen in persoonskenmerken van werknemers, en door verschillen in baankenmerken en arbeidsrisico's tussen beroepen?*

Op basis van de retrospectieve data kunnen verschillen in langdurig verzuim verklaard worden door de persoons-, baan en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's. Net als bij de zelfgerapporteerde data heeft beroep heeft na correctie voor de overige factoren geen autonome invloed meer. Net als bij het zelfgerapporteerde verzuim in de invloed van

gezondheid duidelijk aanwezig. Ook de arbeidsrisico's spelen een rol, blootstelling aan emotioneel zwaar werk of intern ongewenst gedrag verhoogt de kans op langdurig verzuim. De invloed van de arbeidsrisico's is echter klein. Gezamenlijk verklaren zijn 1% van het verschil in verzuim. Al met al kan 12% van de verschillen tussen personen in langdurig verzuim worden verklaard door verschillen in persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, de blootstelling aan arbeidsrisico's en de gewenste maatregelen.

De analyses op de prospectieve data geven een iets ander beeld. In deze analyses is beroep, na correctie voor de overige factoren nog wel gerelateerd aan verzuim. Beroep heeft dus een autonome invloed op het verzuim. Het effect is echter klein. Iets minder dan 1% van het verzuim wordt verklaard door beroep. De invloed van met name de persoonskenmerken (waaronder de gezondheid) is met 4,7% veel groter. In totaal kan ruim 7% van de verschillen in verzuim worden verklaard door verschillen in beroep, persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, de blootstelling aan arbeidsrisico's en de gewenste maatregelen.

3 *Is er een verschil in de rangordening van risicoberoepen naar zelfgerapporteerd langdurig verzuim en geregistreerd verzuim?*

In tabel 5 zijn de risicoberoepen voor langdurig verzuim op basis van het zelfgerapporteerde verzuim (NEA 2005-2006) en het geregistreerde verzuim weergegeven.

Tabel 5 De risicoberoepen volgens drie rangordeningen (% langdurig verzuimende werknemers en rangordenummers)

Beroep	Zelfgerapporteerd NEA 2005-2006	Geregistreerd retrospectief	Geregistreerd prospectief
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	8,6% (1)	6,1% (2)	4,7% (7)
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	6,3% (4)	4,2% (11)	3,7% (17)
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	5,4% (11)	6,2% (1)	4,9% (6)
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	4,7% (21)	5,5% (3)	3,9% (12)
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	6,1% (7)	3,2% (29)	3,4% (21)
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	5,6% (9)	4,0% (13)	3,1% (22)
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	5,4% (10)	4,5% (6)	5,5% (2)
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	7,2% (2)	4,3% (7)	6,4% (1)
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	6,1% (6)	3,6% (23)	4,7% (8)
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	5,3% (14)	4,2% (10)	5,3% (4)
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	6,8% (3)	3,5% (24)	3,9% (11)
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	5,7% (8)	3,2% (31)	5,0% (5)
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	5,4% (12)	3,9% (15)	5,3% (3)
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: ziekenhuizen	4,4% (24)	4,9% (4)	3,7% (16)
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	6,2% (5)	4,9% (5)	3,7% (18)
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	4,7% (20)	3,8% (18)	3,8% (13)
Docenten basisonderwijs	4,2% (27)	3,8% (17)	4,0% (10)
Totaal	4,2%	3,4%	2,8%

Rood gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.05$; oranje gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.10$

Hoewel de exacte rangordeningen tussen de zelfgerapporteerde en de geregistreerde gegevens verschillen is er een behoorlijke overlap in de risicoberoepen. Ruim 65% van de beroepen komt in geen enkele rangordening voor en 35% van de beroepen komt in minstens één rangordening voor. De buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden komen in alle drie de rangordeningen naar voren als risicoberoep. Dit geldt in mindere mate (significant op $p < 0.10$) ook voor politiepersoneel, brandweer en bewakers. Verder zijn er diverse ambachtelijke beroepen (metselaars, loodgieters, huisbewaarders) en gezondheidszorgberoepen die op één of meer van de rangordeningen hoog scoren op langdurig verzuim.

1.2 Beperkingen en aanbevelingen

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende databronnen elk met hun eigen voor- en nadelen. In het eerste deel is gebruik gemaakt van de NEA. Nadeel van de NEA is dat verzuim, de persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en de blootstelling aan de arbeidsrisico's gelijktijdig zijn gemeten. In het tweede deel van het onderzoek is geprobeerd dit te ondervangen door gebruik te maken van geregistreerde data. De koppeling van UWV gegevens aan de NEA kent ook beperkingen. Er kunnen fouten in de registratie staan waardoor werknemers de verkeerde verzuimstatus krijgen, en verzuim dat onder de vangnetregeling valt is niet in de registratie opgenomen. Het gaat daarbij vooral om uitzendkrachten en oproepkrachten en werknemers met een tijdelijk contract, dat afloopt *voordat* zij 13 weken ziek geworden zijn. Maar ook om verzuim wegens zwangerschap en orgaandonatie, verzuim na een faillissement werkgever. Aangezien het verzuim van deze werknemers niet in de 13^e-weekszieken bestanden is opgenomen zullen deze mensen dus soms onterecht als niet-verzuimers worden aangemerkt. In de analyses is dat te zien bij het verzuim van uitzendkrachten: terwijl uitzendkrachten bij de zelfrapportage een hoger dan gemiddeld langdurig verzuim kennen, hebben zij juist een laag geregistreerd verzuim.

Bij het maken van rangordeningen van beroepen in langdurig verzuim zal ook de factor 'toeval' een rol spelen. Hierop was geanticipeerd door alleen beroepen met meer dan 300 werknemers in NEA in de analyses op te nemen. Wellicht was deze groeps-grootte echter nog te klein. Het gaat immers om het verklaren van langdurig verzuim, dat jaarlijks gemiddeld bij 3 tot 4% van de werknemers voorkomt. Beroep verklaart na correctie voor de overige factoren 0,5 tot 1% van het langdurige verzuim. Dit betekent dat per beroep grote aantallen observaties nodig zijn voor een stabiele rangordening van beroepen. Om een betere rangordening te maken is het dan ook aan te raden om in een vervolgonderzoek ofwel uitsluitend naar beroepen met meer werknemers te kijken, ofwel naar een langere tijdsperiode. Het samenvoegen van beroepen heeft als nadeel dat een minder gedetailleerd beeld verkregen wordt van welke beroepen als risicoberoep gezien moeten worden. Daarom heeft het de voorkeur om een langere tijdsperiode te onderzoeken. Voor de geregistreerde 13^e-weeksmeldingen is dit echter geen optie, aangezien de verplichting om dergelijke verzuimgevallen aan UWV te melden binnenkort vervalt (en vervangen wordt door een melding in de 42^e week van het verzuim). Wel blijft het mogelijk om in de toekomst op basis van de NEA een rangordening van beroepen voor zelfgerapporteerd langdurig verzuim te maken. Aangezien de NEA met ingang van 2008 ook een longitudinaal deel kent, zal het daarbij wel mogelijk worden om ook naar *prospectief* zelfgerapporteerd verzuim te kijken.

1.3 Concluderend

Hoewel de exacte rangorde van beroepen verschilt per definitie van langdurig verzuim is er wel een duidelijke overlap in de verschillende rangordeningen. Beroep hangt significant samen met langdurig verzuim, maar de invloed van beroep is klein. Ongecorrigeerd kan 1 tot 2% van het verzuim wordt verklaard door de factor beroep. Na correctie voor de persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, de blootstelling aan arbeidsrisico's en de gewenste maatregelen kan beroep nog maar 0,5 tot 1% van het verzuim verklaren. *Retrospectief* bekeken is beroep daarbij geen significante factor meer, *prospectief* wel. Dit houdt in dat de rest van het verzuim door andere variabelen wordt verklaard. Deels zijn dit variabelen die wij hebben gemeten. Persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeidsrisico's en gewenste maatregelen verklaren samen met beroep 7 tot

15% van het verzuim. De overige 85 tot 93% van het verzuim wordt dus verklaard door factoren die in dit onderzoek niet gemeten zijn. Hierbij moet aan de ene kant worden gedacht aan kenmerken van het werk die niet in dit onderzoek gemeten zijn, zoals verzuimcultuur, maar anderzijds is verzuim ook afhankelijk van toevallige factoren die veelal los staan van het werk (Smulders, 2007), zoals een (privé-) ongeval, een sportblessure of een willekeurige ziekte.

Aangezien prospectief onderzoek op geregistreerde data wordt beschouwd als een betere onderzoeksmethode dan retrospectief onderzoek kan voorzichtig worden geconcludeerd dat het effect van beroep niet alleen via de persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en de blootstelling aan arbeidsrisico's loopt, maar ook een klein direct effect heeft op het langdurige verzuim. Hierbij moet benadrukt worden dat het effect van beroep klein is. Beroep is ongeveer even belangrijk als de blootstelling aan arbeidsrisico's, maar duidelijk minder van invloed dan persoonskenmerken en de gezondheid. In het kader van de verzuimpreventie blijft de blootstelling aan arbeidsrisico's en de invloed van de persoonskenmerken relevant.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

In de Arbobalans 2006 (Houtman et al, 2007) werd naast een algemeen overzicht van (ontwikkelingen in) de arbeidsomstandigheden ook een overzicht van de arbeidsomstandigheden in de verschillende beroepen gegeven. Doel hiervan was om zo beroepen die er, in vergelijking met andere beroepen, ongunstig uitspringen te identificeren. In de Arbobalans zijn daarvoor rangordeningen gemaakt van beroepen naar het vóórkomen van (1) fysieke arbeidsrisico's (2) psychosociale arbeidsrisico's (3) gewenste maatregelen tegen psychosociale arbeidsbelasting (4) gewenste maatregelen tegen fysieke arbeidsbelasting en (5) effecten, waaronder verzuim. De resultaten van de Arbobalans laten zien dat deze rangordeningen redelijk met elkaar overeenstemmen. Werknemers in beroepen met een hoge blootstelling hebben over het algemeen de meeste negatieve effecten en wensen ook de meeste maatregelen.

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil meer inzicht in de risicoberoepen voor vroegtijdige uitval uit het arbeidsproces. TNO is daarom door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gevraagd om nadere analyses rond deze risicoberoepen te doen. Doel van deze secundaire analyses is om nadere informatie te verschaffen over risicoberoepen, waarbij het risico op langdurig verzuim centraal staat. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kan deze informatie gebruiken om kerncijfers over de stand van arbeidsomstandigheden op te bouwen en uit te werken en voor beleidsturing op prioritaire risicoberoepen.

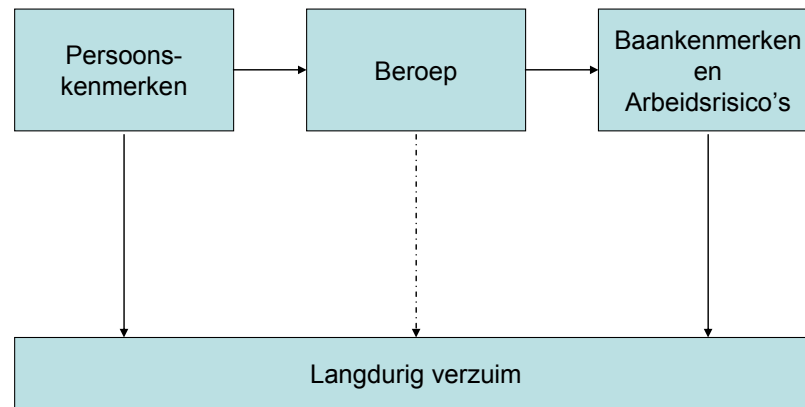
2.2 Model

Er zijn verschillende factoren denkbaar die bepalen dat werknemers in een bepaald beroep vaker langdurig verzuimen dan in andere beroepen. Mensen met bepaalde persoonskenmerken kiezen voor bepaalde beroepen. Deze beroepen gaan gepaard met bepaalde baankenmerken en arbeidsrisico's. Zo zullen laagopgeleide mannen bijvoorbeeld eerder dan vrouwen of hoogopgeleide mannen kiezen voor een beroep als metselaar. Een metselaar heeft vervolgens een grote kans om in een klein of middelgroot bouwbedrijf te gaan werken en daar fysiek zwaar werk te verrichten.

Het verzuim van metselaars zal deels toe te schrijven zijn aan het feit dat zij man en laag opgeleid zijn, aan het feit dat zij in een klein of middelgroot bedrijf werken en aan het feit dat zij fysiek zwaar werk doen. Langdurig verzuim van een individuele metselaar zal soms toegeschreven kunnen worden aan de genoemde factoren, maar ook aan gezondheidsklachten die vaak los staan van het werk (Smulders, 2007) (bijvoorbeeld een privé-ongeval, een sportblessure, een willekeurige ziekte).

Aangezien er tussen beroepen duidelijke verschillen zijn zowel ten aanzien van de mensen die er werken (leeftijd, geslacht, opleiding), als de arbeidsrisico's waaraan mensen in een beroep worden blootgesteld zou dit mogelijk kunnen verklaren waarom sommige beroepen meer te maken hebben met langdurig verzuim dan andere beroepen. Het is echter ook mogelijk dat er andere, niet waargenomen, factoren een rol spelen bij de verschillen tussen beroepen in langdurig verzuim. Bijvoorbeeld wanneer de arbeidsverhoudingen of de verzuimcultuur tussen beroepen verschilt.

In figuur 2 staat het onderzoeksmodel weergegeven. In de figuur is zichtbaar dat persoonskenmerken aan de ene kant direct geassocieerd zijn met verzuim, maar aan de andere kant ook geassocieerd zijn met beroep. Beroep hangt samen met baankenmerken en arbeidsrisico's. De baankenmerken en arbeidsrisico's hangen weer samen met langdurig verzuim. De stippellijn van beroep naar verzuim geeft aan dat het nog niet duidelijk is of er ook een direct effect van beroep op langdurig verzuim is, of dat dit uitsluitend via de baankenmerken en arbeidsrisico's loopt.

Figuur 2 Onderzoeksmodel

2.3 Onderzoeksvragen

1. Zelfgerapporteerd verzuim in de NEA:
 - a. Voor welke beroepen is de kans op zelfgerapporteerd langdurig verzuim het hoogst?
 - b. Wat zijn de kenmerken van de risicoberoepen met de grootste kans op zelfgerapporteerd langdurig verzuim (wat betreft persoons-, baan- en bedrijfskenmerken)?
 - c. Zijn voor de beroepen met de grootste kans op zelfgerapporteerd verzuim ook de (zelfgerapporteerde) arbeidsrisico's het hoogst?
 - d. Kunnen verschillen in zelfgerapporteerd langdurig verzuim tussen beroepen verklaard worden door verschillen in persoonskenmerken van werknemers, en door verschillen in baankenmerken en arbeidsrisico's tussen beroepen?
2. Geregistreerd verzuim:
 - a. Voor welke beroepen is de kans op geregistreerd langdurig verzuim het hoogst?
 - b. Kunnen verschillen in geregistreerd langdurig verzuim tussen beroepen verklaard worden door verschillen in persoonskenmerken van werknemers, en door verschillen in baankenmerken en arbeidsrisico's tussen beroepen?
3. Is er een verschil in de rangordering van risicoberoepen naar zelfgerapporteerd langdurig verzuim en geregistreerd verzuim?

3 Methode

3.1 Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden

Om de eerste onderzoeksvraag te beantwoorden is gebruik gemaakt van de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2005, 2006 en 2007. De NEA is het grootste periodieke onderzoek naar arbeidsomstandigheden in Nederland. TNO voert de NEA uit in opdracht van het ministerie van SZW. De populatie van de NEA bestaat uit de werkzame Nederlandse beroepsbevolking, exclusief zelfstandigen. Ook personen die in loondienst zijn, maar op het moment van afname van de NEA geen arbeidsprestaties leverden, wegens ziekte, zwangerschapsverlof, zorgverlof of een andere tijdelijke loopbaanonderbreking zijn in de NEA vertegenwoordigd. Sinds 2005 doen er jaarlijks ongeveer 23.000 werknemers mee aan de NEA. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat de NEA periodiek is, dwz dat deze (sinds 2005) jaarlijks wordt afgenomen, maar niet longitudinaal. Elk jaar wordt de NEA door een andere groep mensen ingevuld.

De respondenten van de NEA worden geworven via het banenbestand van het CBS. De NEA geeft een representatieve afspiegeling van de Nederlandse werknemers populatie. In de praktijk blijkt echter dat het percentage uitgenodigde mensen dat de enquête ook invult afhankelijk is van factoren als leeftijd, geslacht en herkomst. Om te corrigeren voor deze kleine verschillen worden de NEA gegevens gewogen. Dat wil zeggen dat respondenten uit groepen die minder dan gemiddeld responderen (bijvoorbeeld mannen en allochtonen) iets zwaarder meetellen dan respondenten uit groepen die juist heel goed responderen (zoals vrouwen en autochtonen). Voor een uitgebreide uitleg van de weging wordt verwezen naar van den Bossche et al (2006).

In de NEA worden vragen over verschillende aspecten van het werk gesteld. Zo wordt er bijvoorbeeld gevraagd naar beroep, naar de werktijden, de psychosociale arbeidsbelasting, de fysieke arbeidsbelasting, gewenste maatregelen en ziekteverzuim. De inhoud van de NEA is echter niet in alle jaren precies hetzelfde. Zo is in 2007 een aantal vragen over de fysieke en psychosociale arbeidsbelasting komen te vervallen, en zijn er vragen over productiviteit en arbeidsvoorwaarden toegevoegd. Door deze verandering in de NEA 2007 is het niet mogelijk om de NEA 2007 te gebruiken voor de beantwoording van de onderzoeksvragen 1b, c en d. Voor de beantwoording van onderzoeksvraag 1a is daarom gebruik gemaakt van de NEA 2005, 2006 en 2007, terwijl voor de beantwoording van de overige onderzoeksvragen alleen gebruik is gemaakt van de NEA 2005 en 2006.

3.2 Definitie onderzoekstermen

3.2.1 *Risicoberoepen*

In de NEA 2005, 2006 en 2007 is werknemers gevraagd aan te geven in welke beroepsgroep hun beroep het beste paste. Hierbij hadden zij de mogelijkheid om uit 45 verschillende beroepen te kiezen. In een aantal beroepen waren te weinig mensen werkzaam (<300 in drie jaar) om los over dit beroep te rapporteren, deze beroepen zijn samengevoegd met de categorie 'overig'. In een aantal beroepen werkten zo veel werknemers (>1000 in drie jaar) dat het mogelijk was om deze verder uit te splitsen. Hiervoor is een combinatie gemaakt tussen het beroep en de (zelfgerapporteerde) sec-

tor waarin de persoon werkt. In bijlage B staat een overzicht van welke beroepen zijn uitgesplitst en ingedikt en hoe dit is gedaan.

Beroepen² zijn aangemerkt als risicoberoep als zij een significant hoger percentage langdurig verzuimende werknemers hebben dan gemiddeld in alle beroepen (bij een significantie niveau van 5% ($p < 0.05$)).

3.2.2 *Zelfgerapporteerd langdurig verzuim*

In de NEA is naar verzuim gevraagd. Onder verzuim wordt verstaan: minder uren of dagen werken dan normaal en wel wegens ziekte, ongeval of een andere gezondheidsreden (exclusief normaal zwangerschapsverlof). Hierbij is zowel naar de frequentie (hoe vaak heeft u verzuimd?) als naar de verzuimduur (hoeveel werkdagen heeft u verzuimd?) in de afgelopen 12 maanden gevraagd. Daarbij worden gedeeltelijk ziekteverzuim en therapeutisch werken ook als verzuim opgevat. Op basis van deze vragen en de omvang van de aanstelling is een verzuimpercentage berekend.

Het is, met de in de NEA beschikbare maten, niet goed mogelijk om een sluitende maat voor langdurig verzuim te maken. Werknemers die aangeven dat zij één keer verzuimd hebben en dat zij veel dagen verzuimd hebben, zijn uiteraard langdurig verzuimende werknemers. Zodra een werknemer vaker dan één keer heeft verzuimd wordt het moeilijk. Het is namelijk niet mogelijk om onderscheid te maken tussen een werknemer die één keer lang en één keer kort verzuimd heeft, en iemand die twee keer middellang verzuimd heeft.

Er is daarom voor gekozen om een verzuimpercentage van 25% of meer als langdurig verzuim aan te merken. Dit komt overeen met 13 weken verzuim op jaarbasis. Er is daarbij verder geen onderscheid gemaakt tussen werknemers die éénmaal en werknemers die meerdere malen verzuimd hebben. In de praktijk bleek de grote meerderheid van de langdurig verzuimende werknemers inderdaad slechts 1 à 2 keer verzuimd te hebben. Het gaat dus inderdaad voornamelijk om langdurig verzuimende werknemers (tabel 6).

Tabel 6 Verzuimpercentage en verzuimfrequentie (NEA 2005-2007)

	Verzuimpercentage		
	<25%	25% of meer	Totaal
N	65196	2561	67757
0 keer verzuimd in afgelopen 12 maanden	51,3%	-	49,3%
1 keer verzuimd in afgelopen 12 maanden	23,0%	49,4%	24,0%
2 keer verzuimd in afgelopen 12 maanden	15,0%	19,4%	15,1%
3 keer verzuimd in afgelopen 12 maanden	5,5%	10,5%	5,7%
4 of meer keer verzuimd in afgelopen 12 maanden	5,3%	20,7%	5,9%

Naast de gehanteerde definitie van 25% verzuim als langdurig verzuim zal ook een rangordening van de beroepen naar drie andere definities van langdurig verzuim worden gegeven (1) 50% verzuim (2) 100% verzuim en (3) langdurig (> 13 weken) werkgerelateerd verzuim. Bij deze laatste maat gaat het niet om het verzuim in het laatste jaar, maar om het laatste verzuimgeval, eventueel van langer dan een jaar geleden. Er is sprake van langdurig werkgerelateerd verzuim indien het laatste verzuimgeval lan-

²Feitelijk gaat het dus niet om beroepen, maar beroepsgroepen. Voor de leesbaarheid zal in het rapport echter worden gesproken over beroepen in plaats van over beroepsgroepen.

ger dan 13 weken had geduurd en indien de klachten hoofdzakelijk of gedeeltelijk het gevolg waren van het werk.

De hier boven beschreven verzuimdefinities zijn gebaseerd op zelfrapportage waarbij verzuim en blootstelling gelijktijdig zijn gemeten. Dit brengt echter beperkingen met zich mee. Een nadeel is dat werknemers wellicht niet meer goed weten hoeveel zij in het afgelopen jaar verzuimd hebben. Misschien zijn zij een verzuimperiode vergeten, of vergissen zij zich in het aantal dagen dat zij verzuimd hebben. Als de mate waarin werknemers zich vergissen verschilt tussen de beroepen kunnen fouten in de zelfrapportage daardoor direct invloed hebben op de rangorde van de beroepen. Een tweede probleem van het gelijktijdig meten van blootstelling en verzuim is dat uit eerder onderzoek bekend is dat mensen met klachten de neiging hebben om hun blootstelling hoger in te schatten dan werknemers zonder klachten (Balogh et al, 2004; Hansson et al, 2001; Viikari-Junura et al, 1996). Het zou dus kunnen dat de hogere blootstelling aan arbeidsrisico's, zoals deze in de risicoberoepen wordt gevonden, gedeeltelijk wordt verklaard door verschillen in klachten van de werknemers. Dit tweede nadeel heeft geen invloed op de identificatie van risicoberoepen, aangezien daarin niet naar blootstelling wordt gekeken. Wel heeft dit invloed op de resultaten van de regressieanalyse, aangezien geen onderscheid gemaakt kan worden tussen werknemers die werkelijk een hoge blootstelling hebben, en werknemers die een hoge blootstelling rapporteren doordat zij hun blootstelling overschatten.

Een ander nadeel van de hier boven beschreven verzuimdefinities is dat zij retrospectief (verzuim treedt op *voor* het meten van de blootstelling) zijn. Dat betekent in dit geval dat de blootstelling aan arbeidsrisico's wordt gerelateerd aan het verzuim een jaar eerder. Het is daardoor niet goed mogelijk om oorzaak en gevolg van elkaar te onderscheiden. Als uit de analyses blijkt dat werknemers die veel verzuimen weinig autonomie hebben is het daardoor niet mogelijk is om aan te geven of een gebrek aan autonomie ertoe leidt dat er veel verzuim is of dat het vele verzuim ertoe heeft geleid dat werknemers nog maar weinig autonomie hebben.

In het tweede deel van dit rapport zal daarom worden gekeken naar geregistreerd verzuim. Er zal daarbij zowel retrospectief (verzuim treedt op *voor* het meten van de blootstelling) als prospectief (verzuim treedt op *na* het meten van de blootstelling) worden gekeken naar risicoberoepen voor langdurig verzuim.

3.2.3 *Geregistreerd langdurig verzuim en uitval*

Het UWV registreert de WIA- (voorheen WAO-) instroom van alle Nederlandse werknemers. Deze registratie lijkt relevant voor het onderzoek. Immers, werknemers die de WIA instromen hebben voor die tijd twee jaar verzuimd en kunnen dus zeker als langdurig verzuimers worden gezien. De registratie blijkt echter niet bruikbaar te zijn om inzicht te krijgen in verschillen in langdurig verzuim tussen beroepen. In de WIA-registratie is beroep niet als een variabele opgenomen. De WIA-gegevens moeten daarom eerst gekoppeld worden aan de NEA, die wel informatie bevat over beroep. De WIA-instroom is in 2007 20.500 personen. De NEA 2005 omvat ongeveer 23.000 werknemers. Dit is ongeveer 0,3% van alle werknemers. Dit betekent dat ongeveer 70 personen uit de NEA 2005 enquête in de WIA ingestroomd zullen zijn. Dit aantal is te gering om verschillen tussen beroepen in kaart te brengen. Op grond hiervan is besloten om de WIA-instroom niet als maat voor langdurig verzuim mee te nemen.

Naast de registratie van de WIA instroom beschikt het UWV ook over de gegevens van werknemers die 13 weken of meer verzuimd hebben. De registratie van verzuim gebeurt in Nederland over het algemeen bij bedrijven of arbodiensten. Pas als werk-

nemers langdurig (13 weken) verzuimen wordt hun verzuim doorgegeven aan het UWV. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de 13^e-weekszieken bestanden geen gegevens bevatten over uitzendkrachten en overige vangnetters, zoals tijdelijk werknemers van wie het contract eindigt tijdens het ziekteverzuim, of werknemers die verzuimen wegens zwangerschap. Het UWV beschikt hiermee van de meeste langdurig zieke werknemers over de datum van hun eerste ziekmelding en, indien van toepassing, de datum van hun herstel. Aangezien het percentage werknemers dat 13 weken verzuimt vele malen hoger ligt dan het percentage werknemers dat de WIA instroomt zijn deze 13^e-weeksmeldingen wel geschikt om te koppelen aan de NEA-gegevens. In de analyses zijn gegevens van de 13^e-weekszieken met een eerste ziektedatum tussen 1 december 2004 en 30 november 2007 gebruikt.

3.2.4 Koppeling van de gegevens.

TNO heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheden die het CBS biedt middels het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB) om de door TNO en CBS verzamelde NEA-gegevens te koppelen aan de door UWV geregistreerde gegevens over langdurig verzuim. Met behulp van een unieke koppelvariabele (het zogenaamde Record Identificatie Nummer (RIN)) is een bestand gemaakt waar van elke persoon zowel de in de NEA gemeten persoons-, werk- en baankenmerken, als de gegevens over het langdurig verzuim van het UWV zijn opgenomen. De gegevens zijn zowel retrospectief (verzuim in het jaar *voor* NEA deelname) als prospectief (verzuim in het jaar *na* NEA deelname) aan elkaar gekoppeld. Hierbij is alleen gebruik gemaakt van de NEA 2005 en 2006. De NEA 2007 is momenteel nog niet beschikbaar voor koppeling. In tabel 7 staat welke gegevens precies aan elkaar gekoppeld zijn.

Tabel 7 Koppeling NEA en UWV 13^e-weeks-zieken gegevens

	1 ^e ziektedag volgens 13 ^e -weekszieken bestand tussen	
	Retrospectief	Prospectief
NEA 2005 (nov/dec 05)	1 december 2004 t/m 30 november 2005	1 december 2005 t/m 30 november 2006
NEA 2006 (nov/dec 06)	1 december 2005 t/m 30 november 2006	1 december 2006 t/m 30 november 2007

Om tot een gekoppeld NEA-UWV 13^e-weekszieken bestand te komen zijn eerst de losse UWV en NEA bestanden geschoond. De schoning van het UWV bestand is apart voor de prospectieve en retrospectieve koppeling gedaan.

NEA voor opschoning: n = 47508

- Verwijderen van alle personen waarvan de RIN niet bekend is bijvoorbeeld doordat er een foutief sofinummer geregistreerd staat of doordat zij niet in de gemeentelijke basisadministratie voorkomen (n = 1145).
- Van personen die zowel aan de NEA 2005 als in de NEA 2006 hebben deelgenomen, verwijderen van het NEA 2006 record (n= 142).
- NEA na opschoning: n =46221

13^e-weekszieken voor opschoning: n = 828.975

- Verwijderen van alle personen van wie de RIN niet bekend is (n = 3808).
- Verwijderen van alle personen met een 1^e ziektedatum die buiten de in tabel 5 genoemde periodes lag (n = 320.370 (retrospectief) en n = 341.650 (prospectief)).
- Verwijderen van records waarbij 1^e ziektedatum gelijk is aan hersteldatum (n = 2176 (retrospectief) en n = 1039 (prospectief)).

- Bij diverse ziekmeldingperiodes met gelijke 1^e ziektedatum (bijvoorbeeld omdat een verzuimgeval twee keer gemeld is), selectie van de periode met bekende en meest recente hersteldatum (n = 6220 (retrospectief) en n = 3871 (prospectief)).
- Verwijderen van personen met een verzuimduur van minder dan 13 weken (bijvoorbeeld doordat de 13e-weeksmelding te vroeg is gedaan) (n = 15.448 (retrospectief) en n = 48.337 (prospectief)).
- Indien er meer dan één verzuimperiode van een persoon was, selectie van het laatste verzuimgeval, aangezien in de analyses alleen wordt gekeken óf een persoon langdurig heeft verzuimd, en niet hoe vaak (n = 32.588 (retrospectief) en 23.640 (prospectief)).

13e-weezszieken na opschoning n = 448.365 (retrospectief) en n = 406.630 (prospectief). Uit deze aantallen blijkt dat het aantal 13^e-weezszieken in de periode 2006-2007 kleiner is dan in de periode 2005-2006.

Ten slotte zijn de NEA en de bestanden met 13^e-weeksmeldingen aan elkaar gekoppeld. Hierbij is voor alle NEA respondenten aangegeven of zij ook in het UWV bestand voorkomen en in dat geval is hun verzuimduur toegevoegd aan hun NEA gegevens. In tabel 8 is te zien dat dit resulteert in een retrospectief bestand waar gemiddeld 3,4% van de werknemers 13 weken of meer ziek is geweest en een prospectief bestand waar gemiddeld 2,9% van de werknemers 13 weken ziek is geweest.

Tabel 8 Kerninformatie over de gekoppelde bestanden (ongewogen getallen)

	n =	13 ^e -weezszieken	Duur ziekmelding (weken)		
			Gemiddeld	Minimaal	Maximaal
Retrospectief	46221	3,4%	39	13	139
Prospectief	46221	2,9%	34	13	104

3.2.5 *Kwaliteit van de koppeling*

De kwaliteit van de koppeling kan van invloed zijn op de resultaten die gebaseerd worden op het gekoppelde bestand. Een slechte koppeling, waarbij alleen een selecte groep werknemers gekoppeld kan worden kan leiden tot een vertekening van de resultaten.

Bij de koppeling wordt van iedere werknemer aangegeven of deze wel of niet in de 13^e-weezszieken bestanden voorkomen. Zij die *wel* in deze bestanden voorkomen worden als geregistreerd langdurig verzuimers aangemerkt. Van alle respondenten die *niet* in de 13^e-weezszieken bestanden terug te vinden zijn wordt aangenomen dat zij geen langdurig verzuimers zijn. In een aantal gevallen zal een langdurig verzuimende respondent echter niet in het 13^e-weezszieken bestand terug te vinden zijn hoewel deze wel verzuimd heeft.

- Ziekmelding niet of te laat doorgegeven, waardoor er een fout in de registratie staat
- Verzuim van de werknemer viel onder de vangnetregeling (uitzendkracht, tijdelijk contract dat beëindigd is, verzuim wegens zwangerschap), waardoor het verzuim niet in het 13^e-weezszieken bestand is geregistreerd³.

³ Er is overwogen om uitzendkrachten en tijdelijk werknemers te verwijderen uit het gekoppelde bestand en de rangordening alleen voor werknemers in vaste dienst te maken. Hier is echter niet voor gekozen omdat de rangordeningen van gerapporteerd en geregistreerd verzuim dan verschillende populaties zouden betreffen, wat de vergelijking zou bemoeilijken. Bovendien valt een deel van de uitzendkrachten en tijdelijk werknemers niet onder de vangnetregeling. In de regressieanalyses van

- Werknemer werkte ten tijde van het verzuim als zelfstandige, waardoor het verzuim niet in het 13^e-weekzieken bestand is geregistreerd, bijvoorbeeld doordat iemand in de periode tussen de steekproeftrekking van de NEA, en de periode van het geregistreerde verzuim van werknemer zelfstandige is geworden.

Bovenstaande punten zullen er toe leiden dat werknemers onterecht de status van niet-verzuimer hebben gekregen. Dit kan leiden tot een onderschatting van zowel het retrospectieve als het prospectieve verzuim.

Het is bovendien mogelijk dat een werknemer ten onrechte in de 13^e-weekszieken bestanden is opgenomen. Uit eerdere onderzoeken waarin met deze bestanden is gewerkt bleek dat een deel van de geregistreerde 13^e-weekszieken niet daadwerkelijk langdurig had verzuimd. Dit kan optreden wanneer een bedrijf reeds bij kortdurend verzuim een verzuimmelding bij UWV doet. Uit de schoning van de bestanden bleek dat een groep van ongeveer 48.000 personen (in de prospectieve koppeling) al voor de 13^e ziekte-week weer hersteld waren gemeld. Deze ziekmeldingen waren dus te vroeg gedaan. Als werkgever echter te vroeg ziek meldt en vervolgens nalaat om een herstelmelding door te geven zal deze persoon als langdurig zieke worden geregistreerd. In het UWV-bestand met 13^e-weeksmeldingen uit 2005 is van 3,1% van de meldingen geen hersteldatum bekend en is er ook geen WIA-aanvraag ingediend. Van de betreffende werknemers is het onbekend of zij daadwerkelijk langdurig ziek zijn geweest.

Het is dan ook interessant om te kijken hoe het langdurige verzuim, zoals dit in het gekoppelde bestand is berekend, zich verhoudt tot het langdurige verzuim in Nederland. Gemiddeld waren er volgens het CBS in de periode 2005-2007 ongeveer 7,6 miljoen banen⁴. De 13^e-weekszieken bestanden van deze zelfde periode bevatten na opschoning 406 tot 449 duizend ziekmeldingen per twee jaar (respectievelijk 2006-2007 en 2005-2006). Dit betekent dat jaarlijks in ongeveer 2,6 tot 3,0% van de banen er sprake is van langdurig verzuim. Deze percentages zijn iets lager dan de in tabel 9 genoemde percentages. Dit betekent dat het op basis van de gekoppelde bestanden berekende percentage langdurig verzuim weliswaar een lichte overschatting laat zien, maar zeker vergelijkbaar te noemen is.

Een tweede vergelijking die gemaakt kan worden is een vergelijking tussen het percentage langdurig verzuim op basis van zelfrapportage en het percentage langdurig verzuim op basis van de geregistreerde data. Aangezien het zelfgerapporteerde verzuim retrospectief is zal daarbij uitsluitend worden gekeken naar de retrospectieve geregistreerde data versus de eveneens retrospectieve zelfgerapporteerde data. Het percentage zelfgerapporteerde langdurige verzuim in de NEA 2005 en 2006 (4,2%) is iets hoger dan het geregistreerde langdurige verzuim in dezelfde periode (3,4%). Deze percentages komen redelijk overeen, zeker aangezien er bij het zelfgerapporteerde verzuim geen onderscheid te maken is tussen werknemers die eenmalig langdurig verzuimd hebben en werknemers die meerdere malen korter verzuimd hebben. Hierdoor is er waarschijnlijk sprake van een lichte overschatting van het zelfgerapporteerde langdurige verzuim.

Het is ook van belang om na te gaan in hoeverre het dezelfde personen betreft bij wie het zelfgerapporteerde en geregistreerde verzuim optreedt. In tabel 9 is te zien dat bij 95,6% van de NEA respondenten er overeenstemming is tussen hun zelfgerapporteerde

langdurig verzuim wordt echter wel gecorrigeerd voor het type aanstelling (door het invoeren van baankenmerken in de regressie).

⁴<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/default.aspx?DM=SLNL&PA=70031KAR&D1=0&D2=0&D3=0&D4=15-27&HDR=G1%2cT&STB=G2%2cG3&VW=D>

en hun geregistreerde langdurig verzuim (94% nee/nee en 1,6% ja/ja). Bij de overige 4,4% is er een discrepantie tussen zelfgerapporteerd en geregistreerd langdurig verzuim.

Dit kan beschouwd worden als een redelijke overeenstemming, zeker omdat de NEA definitie van langdurig verzuim ook mensen twee of meer kortere verzuimperiodes omvat. Anderzijds is er ook sprake van een flinke discrepantie. Meer dan de helft van de 13^e-weekszieken geeft zelf aan dat zij niet langdurig hebben verzuimd in het afgelopen jaar (de cel rechtsboven). Deels komt dit doordat werknemers die waarvan ten onterechte een 13^e-weeksmelding is gedaan, in deze cel terechtkomen. Ook komt dit doordat werknemers die minder dan 13 weken voor het invullen van de NEA ziek zijn geworden in de NEA nog niet invullen dat zij langdurig verzuimd hebben, terwijl deze mensen wel als 13^e-weekszieken geregistreerd zijn. Omgekeerd blijkt dat ruim 60% van het zelfgerapporteerde langdurige verzuim niet terug te vinden is in de 13^e-weekszieken bestanden (de cel linksonder). Dit kan komen door de eerder genoemde oorzaken voor het ontbreken van 13^e-weeksmeldingen en wordt ook veroorzaakt doordat in de definitie van langdurig zelfgerapporteerd verzuim ook personen met twee of meer kortere verzuimperiodes als langdurig verzuimer worden aangemerkt.

Tabel 9 Vergelijking geregistreerd en zelfgerapporteerd verzuim (beide retrospectief)

		UWV 13 ^e -weekszieken		
		nee	ja	
NEA >25% verzuim (2005 en 2006)	nee	94,0%	1,8%	95,8%
	ja	2,6%	1,6%	4,2%
		96,6%	3,4%	100 %

Al met al is de conclusie dat het gekoppelde bestand van voldoende kwaliteit is om verder mee te werken. Bovendien is er geconstateerd dat er per saldo bij het zelfgerapporteerde verzuim waarschijnlijk sprake is van een lichte overschatting en bij het geregistreerde verzuim sprake is van een lichte onderschatting van het langdurig verzuim.

3.2.6 Kenmerken van risicoberoepen

De volgende variabelen zijn gebruikt bij de beschrijving van risicoberoepen en bij de regressie van langdurig verzuim:

- Persoonskenmerken: geslacht, leeftijd, opleiding, herkomst, algehele gezondheid, chronische aandoening.
- Baan- en bedrijfskenmerken: aard van de werkkring, omvang dienstverband, bedrijfsgrootte.
- Psychische en sociale arbeidsrisico's: tijdsdruk, gebrek aan autonomie, emotioneel zwaar werk, extern ongewenst gedrag, intern ongewenst gedrag.
- Lichamelijke arbeidsrisico's en omgevingsrisico's: zwaar werk, houdingsbelasting, repeterende bewegingen, lawaai, gevaarlijk werk, blootstelling aan gevaarlijke stoffen.
- Wenselijke maatregelen tegen: werkdruk, emotioneel zwaar werk, intimidatie en agressie, lichamelijk zwaar werk, RSI, geluid, roken.

Deze variabelen zijn besproken door Van den Bossche et al. (2006). Voor chronische aandoening is echter een nieuwe variabele gecreëerd, waarbij we onderscheid maken tussen werknemers zonder chronische aandoening, werknemers met een chronische aandoening die het uitvoeren van het werk niet belemmert en werknemers met een chronische aandoening die het uitvoeren van het werk wel (licht of sterk) belemmert.

3.3 Analyses

Voor onderzoeksvraag 1a en 2a is van elk beroep berekend hoe groot het percentage langdurig verzuimende werknemers is. Door middel van een regressieanalyse is getoetst in welke beroepen het percentage langdurig verzuimende werknemers significant afweek. Er is hierbij gebruik gemaakt van deviatiecontrasten, wat betekent dat voor elk beroep is gekeken of het percentage verzuimende werknemers significant afwijkt van het gemiddelde percentage verzuimende werknemers in alle beroepen.

Voor onderzoeksvraag 1b en c is gekeken of de risicoberoepen ten aanzien van (1) persoonskenmerken, (2) baan-, en bedrijfskenmerken, (3) zelfgerapporteerde arbeidsrisico's en (4) gewenste maatregelen in verband met de arbeidsrisico's afwijken van het gemiddelde van alle beroepen. Aangezien in de NEA 2007 niet dezelfde arbeidsrisico's zijn bevraagd als in de NEA 2005 en 2006 zijn deze analyses ook voor het zelfgerapporteerde verzuim alleen uitgevoerd op de jaren 2005-2006. Er is daarbij zowel gekeken naar de groep risicoberoepen als geheel als naar de afzonderlijke risicoberoepen. Op basis van deze gegevens zijn ook risicoprofielen van de risicoberoepen gemaakt. Voor de risicoprofielen zijn de scores op de arbeidsrisico's en de maatregelen omgerekend in gestandaardiseerde waarden. Het gemiddelde van de hele populatie is daarbij nul, en een spreiding die over het algemeen tussen de -2 en de 2 ligt⁵. Scores onder de nul duiden daarbij op een lagere blootstelling, terwijl scores boven de nul op een hogere blootstelling duiden. In deze risicoprofielen kan in één oogopslag worden gezien op welke arbeidsrisico's de risicoberoepen het beter of slechter doen dan gemiddeld.

Ten slotte is een regressieanalyse uitgevoerd waarin naast beroep ook de persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, de arbeidsrisico's en de gewenste maatregelen zijn toegevoegd (onderzoeksvraag 1d en 2b). Op deze manier kan worden bekeken of het verschil tussen beroepen in de mate van langdurig verzuim kan worden verklaard door de overige in de regressievergelijking opgenomen variabelen, of dat er een autonoom (niet nader verklaard) effect van beroep is.

Voor de vergelijking van de rangordeningen van zelfgerapporteerd en geregistreerd verzuim (onderzoeksvraag 3) zijn rangordecorrelaties (Spearman rho) en betrouwbaarheidsanalyses (Cronbach's α) verricht op de percentages langdurig verzuim per beroep. Dit geeft een indicatie van de overeenstemming in de rangordeningen van beroepen naar langdurig verzuim.

⁵ Feitelijk loopt de mogelijke spreiding van min oneindig naar plus oneindig. In de praktijk blijken de waarden echter over het algemeen tussen de -2 en de 2 te liggen.

4 Resultaten: Zelfgerapporteerd verzuim

4.1 Risicoberoepen

In tabel 10 is zichtbaar dat in de periode 2005-2007 gemiddeld 4,0% van de werknemers een verzuimpercentage van 25% of meer heeft. Dit loopt uiteen van 2,0% bij de docenten hoger onderwijs tot 7,8% bij de buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden.

Er zijn acht beroepen met een significant hoger percentage langdurig verzuimende werknemers. Binnen deze risicoberoepen loopt het percentage langdurig verzuimende werknemers uiteen van 4,9% (overige ambachtelijke en industriële beroepen) tot de eerder genoemde 7,8% bij de buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden. Naast deze acht risicoberoepen zijn er ook drie beroepen in de gevarezone; dit zijn beroepen die bij 5% significantieniveau niet afwijken van het gemiddelde, maar wel bij 10% significantieniveau ($p < 0.1$).

In de tabel is ook zichtbaar dat een aantal beroepen weliswaar een hoog verzuim kent, maar toch niet is aangemerkt als risicoberoep. Dit komt doordat de toets of een beroep significant afwijkt van het gemiddelde mede afhankelijk is van het aantal waarnemingen in de steekproef. Hoe groter het aantal waarnemingen, hoe groter de kans is dat een gevonden resultaat niet toevallig is. Hierdoor kan het gebeuren dat de overige ambachtelijke en industriële beroepen (3373 werknemers in de steekproef, 4,9% langdurig verzuim) als risicoberoep worden aangemerkt, terwijl de verpleegkundigen en ziekenverzorgenden in de thuiszorg (385 werknemers, 5,8% langdurig verzuim) geen risicoberoep is (wijkt niet significant af van het gemiddelde).

Tabel 10 Beroepen naar percentage werknemers met 25% of meer verzuim in het afgelopen jaar. Aantal werknemers in de steekproef (n) en (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N) (NEA 2005-2007).

Beroep	n	N (x1000)	%	rangorde
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	484	50	7,8%	1
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	543	56	7,5%	2
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	743	76	6,9%	3
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	732	75	6,2%	4
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	1143	117	6,1%	5
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	1231	126	5,8%	6
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	385	40	5,8%	7
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	426	44	5,7%	8
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	557	57	5,6%	9
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1809	186	5,5%	10
Overige gezondheidszorg beroepen: algemene, academische en categorale ziekenhuizen	665	68	5,2%	11
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	880	90	5,2%	12
Postdistributiepersoneel	296	30	5,1%	13
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: kinderopvang	406	42	5,0%	14
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	3373	346	4,9%	15
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	2291	235	4,8%	16
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	1002	103	4,7%	17
Schilders	424	44	4,7%	18
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: algemene, academische en categorale ziekenhuizen	840	86	4,6%	19
Overige administratieve beroepen	4701	482	4,5%	20
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: winkels in kleding en modeartikelen	434	45	4,3%	21
Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	1106	113	4,3%	22
Vrachtwagenchauffeurs	1178	121	4,2%	23
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: supermarkten	995	102	4,1%	24
Machine-bankwerker-monteurs, instrumentmakers, reparateurs	1415	145	4,1%	25
Docenten basisonderwijs	1372	141	4,0%	26
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	1204	124	4,0%	27
Overige onderwijsberoepen	1009	104	4,0%	28
Secretaressen, typisten	2390	245	4,0%	29
Overige dienstverlenende functies	3185	327	4,0%	30
Boekhouders, kassiers	1732	178	4,0%	31
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: overig	2743	281	3,9%	32
Overige transportberoepen	867	89	3,7%	33
Overige beroepen	5279	542	3,5%	34
Voedingsmiddelen- en drankenbereiders	1103	113	3,5%	35
Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	815	84	3,4%	36
Overige commerciële beroepen	2445	251	3,3%	37
Docenten voortgezet onderwijs	1006	103	3,2%	38
Koks, kelners, buffetbedienden	1591	163	3,1%	39
Overige vakspecialisten	2056	211	3,1%	40
Vertegenwoordigers, handelsagenten	818	84	3,1%	41
Overige agrarische beroepen	442	45	2,9%	42
Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen	678	70	2,8%	43
Leidinggevende functies	4284	440	2,7%	44
Drukkers en verwante functies	494	51	2,6%	45
Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	2364	243	2,5%	46
Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	729	75	2,3%	47
Architecten, ingenieurs, verwante technici, tekenaars	1843	189	2,2%	48
Docenten hoger onderwijs	437	45	2,0%	49
Totaal	68948	7074	4,0%	

Rood/groen gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.05$; Oranje/geel gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.1$

4.1.1 *Andere verzuimdefinities*

In dit onderzoek is er voor gekozen om een verzuimpercentage van 25% in het afgelopen jaar aan te houden als maat voor langdurig verzuim. Er waren echter ook andere verzuimdefinities mogelijk, bijvoorbeeld een verzuimpercentage van 50% of 100%, of langdurig werkgerelateerd verzuim. Er is om verschillende redenen besloten om deze verzuimdefinities niet te gebruiken. Zo komt het percentage van 25% (ongeveer) overeen met een verzuimduur van 13 weken. Dit sluit goed aan bij de door de UWV geregistreerde gegevens over 13^e-weekezieken, waar in het tweede deel van het onderzoek naar gekeken wordt.

De maat voor werkgerelateerd verzuim is zeer relevant, maar brengt enkele essentiële nadelen met zich mee, zo is niet gevraagd naar verzuim in het afgelopen jaar, maar naar het laatste verzuimgeval. Dit kan ook langer dan een jaar geleden zijn, waardoor het onduidelijk wordt over welke periode gesproken wordt. Ook betekent dit dat het verzuimpatroon van de werknemers binnen een beroep (veel of weinig kortdurend verzuim) van invloed van invloed is op de definitie van risicoberoep. Immers, als er binnen een beroep veel kortdurend verzuimd wordt zal het laatste verzuim geval over het algemeen een kortdurend verzuimgeval zijn, terwijl in een beroep waar weinig kortdurend verzuimd wordt het laatste verzuimgeval (al is dat al lang geleden) vaker langdurig zal zijn, en dus mogelijk langdurig én werkgerelateerd. De conclusie of een beroep een risicoberoep wordt is bij deze definitie dan ook afhankelijk van het verzuimpatroon binnen het beroep.

Ondanks de nadelen van deze alternatieve verzuimdefinities is het wel interessant om te kijken naar deze alternatieve verzuimdefinities. In de onderstaande paragrafen zal daarom een rangordening van beroepen naar (1) 50% verzuim (2) 100% verzuim en (3) langdurig werkgerelateerd verzuim worden besproken.

4.1.2 *50% Verzuim*

In tabel 11 wordt een rangordening van beroepen naar het percentage werknemers met een verzuimpercentage van 50% of hoger gegeven. Gemiddeld heeft 2,0% van de werknemers in het afgelopen jaar 50% of meer verzuimd. Dit loopt uiteen van 0,7% bij de geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen tot 3,9% bij de bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpen en alfahulpen in de thuiszorg. Er zijn zes beroepen met een significant hoger dan gemiddeld verzuim, en twee beroepen in de gevarenzone. Vier van de acht oorspronkelijke risicoberoepen en één beroep uit de gevarenzone worden ook binnen deze definitie als risicoberoep aangeduid. Opvallend is dat buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden die bij een verzuimpercentage van 25% het grootste percentage langdurig verzuimers kende nu niet meer als risicoberoep wordt aangemerkt.

4.1.3 *100% Verzuim*

Het percentage werknemers dat het afgelopen jaar volledig (100%) heeft verzuimd is, zoals verwacht, klein (tabel 12). Gemiddeld heeft 0,6% van de werknemers 100% verzuimd. Dit loopt uiteen van 0,0% bij de overige agrarische beroepen, tot 1,8% bij de bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpen en alfahulpen in de thuiszorg. Er is echter geen enkel significant verschil tussen de beroepen waarneembaar.

4.1.4 *Langdurig werkgerelateerd verzuim*

Ten slotte wordt in tabel 13 gekeken naar het percentage werknemers waarbij het laatste verzuimgeval langdurig was (13 weken of meer), en waarvan de werknemer bovendien aangeeft dat dit (gedeeltelijk) door het werk veroorzaakt wordt. Gemiddeld was

bij 2,5% van de werknemers het laatste verzuimgeval én langdurig én werkgerelateerd. Dit loopt uiteen van 1,1% bij de architecten, ingenieurs, verwante technici en tekenaars tot 5,2% bij de overige gezondheidszorgberoepen in tehuizen. Op basis van deze definitie kunnen 9 beroepen als risicoberoep worden aangemerkt. Zes hiervan waren ook als risicoberoep aangemerkt onder de eerste definitie van langdurig verzuim (te weten 25%). Het percentage langdurig werkgerelateerd verzuim loopt daarbij uiteen van 3,2% bij de overige dienstverlenende functies tot de eerder genoemde 5,2% bij overige gezondheidszorgberoepen in tehuizen. Er is wel een aantal duidelijke verschuivingen zichtbaar. Zo kennen de oorspronkelijke risicoberoepen tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers en hoveniers, en de overige ambachtelijke en industriële beroepen een gemiddeld langdurig werkgerelateerd verzuim (respectievelijk een 32^e en 26^e plaats). Er is ook een aantal opvallende stijgers. Vrachtwagenchauffeurs en loodgieters, fitters, lassers en plaat en constructiewerkers hebben een gemiddeld percentage langdurig verzuimers (respectievelijk 23^e en 27^e plaats), maar zijn risicoberoepen als het gaat om langdurig werkgerelateerd verzuim. Bij docenten in het basisonderwijs en hoger onderwijs is een vergelijkbaar effect zichtbaar. De docenten basisonderwijs kennen een gemiddeld langdurig verzuim (26^e plaats), maar zijn een risicoberoep als het gaat om langdurig werkgerelateerd verzuim. De docenten hoger onderwijs kennen zelfs het laagste percentage langdurig verzuim, maar scoren wel hoog op langdurig werkgerelateerd verzuim (marginaal significant hoger dan gemiddeld).

Tabel 11 Beroepen naar percentage werknemers met 50% of meer verzuim in het afgelopen jaar. Aantal werknemers in de steekproef (n) en (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N) (NEA 2005-2007).

Beroep	n	N (x1000)	%	rangorde
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	543	56	3,9%	1
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	1231	126	3,5%	2
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	557	57	3,4%	3
Postdistributiepersoneel	296	30	3,2%	4
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	1143	117	3,1%	5
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	743	76	3,0%	6
Schilders	424	44	2,9%	7
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	426	44	2,9%	8
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	732	75	2,9%	9
Overige gezondheidszorg beroepen: algemene, academische en categorale ziekenhuizen	665	68	2,8%	10
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	484	50	2,8%	11
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: kinderopvang	406	42	2,7%	12
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: algemene, academische en categorale ziekenhuizen	840	86	2,7%	13
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	880	90	2,5%	14
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	3373	346	2,5%	15
Overige administratieve beroepen	4701	482	2,5%	16
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	2291	235	2,4%	17
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	1002	103	2,4%	18
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	385	40	2,4%	19
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: winkels in kleding en modeartikelen	434	45	2,4%	20
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	1204	124	2,2%	21
Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	1106	113	2,2%	22
Boekhouders, kassiers	1732	178	2,2%	23
Overige dienstverlenende functies	3185	327	2,1%	24
Docenten basisonderwijs	1372	141	2,1%	25
Drukkers en verwante functies	494	51	2,1%	26
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1809	186	2,1%	27
Secretaressen, typisten	2390	245	2,0%	28
Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen	678	70	2,0%	29
Vertegenwoordigers, handelsagenten	818	84	1,8%	30
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: overig	2743	281	1,8%	31
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: supermarkten	995	102	1,7%	32
Vrachtwagenchauffeurs	1178	121	1,7%	33
Machine-bankwerker-monteurs, instrumentmakers, reparateurs	1415	145	1,7%	34
Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	815	84	1,7%	35
Overige transportberoepen	867	89	1,6%	36
Overige beroepen	5279	542	1,6%	37
Overige commerciële beroepen	2445	251	1,6%	38
Overige onderwijsberoepen	1009	104	1,6%	39
Overige vakspecialisten	2056	211	1,5%	40
Overige agrarische beroepen	442	45	1,3%	41
Voedingsmiddelen- en drankenbereiders	1103	113	1,3%	42
Docenten hoger onderwijs	437	45	1,3%	43
Docenten voortgezet onderwijs	1006	103	1,3%	44
Leidinggevende functies	4284	440	1,3%	45
Koks, kelners, buffetbedienden	1591	163	1,2%	46
Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	2364	243	1,0%	47
Architecten, ingenieurs, verwante technici, tekenaars	1843	189	0,8%	48
Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	729	75	0,7%	49
Totaal	68948	7074	2,0%	

Rood/groen gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.05$; Oranje/geel gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.1$

Tabel 12 Beroepen naar percentage werknemer met 100% of meer verzuim in het afgelopen jaar. Aantal werknemers in de steekproef (n) en (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N) (NEA 2005-2007).

<i>Beroep</i>	<i>n</i>	<i>N (x1000)</i>	<i>%</i>	<i>rangorde</i>
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	543	56	1,8%	1
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	557	57	1,6%	2
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	1002	103	1,4%	3
Overige gezondheidszorg beroepen: algemene, academische en categorale ziekenhuizen	665	68	1,4%	4
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	426	44	1,3%	5
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: winkels in kleding en modeartikelen	434	45	1,3%	6
Postdistributiepersoneel	296	30	1,3%	7
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: supermarkten	995	102	1,2%	8
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	732	75	1,1%	9
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	743	76	1,1%	10
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	1143	117	1,0%	11
Boekhouders, kassiers	1732	178	0,9%	12
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	484	50	0,9%	13
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: algemene, academische en categorale ziekenhuizen	840	86	0,9%	14
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	3373	346	0,9%	15
Schilders	424	44	0,8%	16
Overige administratieve beroepen	4701	482	0,8%	17
Overige dienstverlenende functies	3185	327	0,8%	18
Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	1106	113	0,8%	19
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: kinderopvang	406	42	0,8%	20
Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	815	84	0,7%	21
Secretaresses, typisten	2390	245	0,7%	22
Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen	678	70	0,6%	23
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	1204	124	0,6%	24
Drukkers en verwante functies	494	51	0,6%	25
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	2291	235	0,6%	26
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1809	186	0,6%	27
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	1231	126	0,6%	28
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	385	40	0,6%	29
Overige onderwijsberoepen	1009	104	0,6%	30
Vrachtwagenchauffeurs	1178	121	0,6%	31
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	880	90	0,6%	32
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: overig	2743	281	0,5%	33
Overige commerciële beroepen	2445	251	0,5%	34
Overige vakspecialisten	2056	211	0,5%	35
Machine-bankwerker-monteurs, instrumentmakers, reparateurs	1415	145	0,5%	36
Koks, kelners, buffetbedienden	1591	163	0,5%	37
Docenten basisonderwijs	1372	141	0,4%	38
Vertegenwoordigers, handelsagenten	818	84	0,4%	39
Overige beroepen	5279	542	0,4%	40
Leidinggevende functies	4284	440	0,4%	41
Docenten hoger onderwijs	437	45	0,4%	42
Architecten, ingenieurs, verwante technici, tekenaars	1843	189	0,3%	43
Voedingsmiddelen- en drankenbereiders	1103	113	0,3%	44
Overige transportberoepen	867	89	0,3%	45
Docenten voortgezet onderwijs	1006	103	0,3%	46
Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	2364	243	0,2%	47
Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	729	75	0,2%	48
Overige agrarische beroepen	442	45	0,0%	49
Totaal	68948	7074	0,6%	

Er zijn geen beroepen met een significant hoger of lager verzuim

Tabel 13 Beroepen naar percentage werknemers met langdurig werkgerelateerd verzuim (laatste verzuimgeval, ook langer dan een jaar geleden). Aantal werknemers in de steekproef (n) en (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N) (NEA 2005-2007).

Beroep	n	N (x1000)	%	ran- gorde
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	727	77	5,2%	1
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1733	183	5,1%	2
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	1118	118	4,5%	3
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	1169	123	4,4%	4
Schilders	397	42	4,4%	5
Vrachtwagenchauffeurs	1135	120	4,1%	6
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	470	50	4,1%	7
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	528	56	4,0%	8
Docenten hoger onderwijs	429	45	3,8%	9
Docenten basisonderwijs	1337	141	3,6%	10
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	375	40	3,5%	11
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	941	99	3,4%	12
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	1194	126	3,4%	13
Overige onderwijsberoepen	973	102	3,3%	14
Overige dienstverlenende functies	3087	325	3,2%	15
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	537	57	3,2%	16
Drukkers en verwante functies	478	50	3,1%	17
Postdistributiepersoneel	283	30	3,0%	18
Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	778	82	2,9%	19
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	850	90	2,8%	20
Vertegenwoordigers, handelsagenten	801	84	2,8%	21
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: kinderopvang	395	42	2,7%	22
Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	1082	114	2,7%	23
Overige agrarische beroepen	426	45	2,7%	24
Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen	668	70	2,6%	25
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	3241	341	2,6%	26
Overige administratieve beroepen	4603	485	2,5%	27
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	2236	236	2,5%	28
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: algemene, academische en categorale ziekenhuizen	828	87	2,3%	29
Overige transportberoepen	840	88	2,2%	30
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	407	43	2,2%	31
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	700	74	2,2%	32
Machine-bankwerker-monteurs, instrumentmakers, reparateurs	1370	144	2,1%	33
Overige commerciële beroepen	2417	255	1,9%	34
Leidinggevende functies	4219	444	1,9%	35
Overige gezondheidszorg beroepen: algemene, academische en categorale ziekenhuizen	654	69	1,9%	36
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: supermarkten	974	103	1,9%	37
Overige vakspecialisten	2025	213	1,8%	38
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: winkels in kleding en modeartikelen	426	45	1,8%	39
Secretaressen, typisten	2349	247	1,7%	40
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: overig	2677	282	1,7%	41
Koks, kelners, buffetbedienden	1527	161	1,7%	42
Docenten voortgezet onderwijs	988	104	1,7%	43
Overige beroepen	5143	542	1,6%	44
Voedingsmiddelen- en drankenbereiders	1058	111	1,5%	45
Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	714	75	1,4%	46
Bockhouders, kassiers	1689	178	1,3%	47
Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	2343	247	1,2%	48
Architecten, ingenieurs, verwante technici, tekenaars	1820	192	1,1%	49
Totaal	67157	7074	2,5%	

Rood/groen gearceerde beroepen wijken af op $p < 0,05$; Oranje/geel gearceerde beroepen wijken af op $p < 0,1$

4.2 Kenmerken van risicoberoepen

In tabel 14 zijn de kenmerken van de risicoberoepen weergegeven. Er is daarbij gekeken naar een aantal kenmerken van de werknemers, hun baan en het bedrijf.⁶

Ruim 66% van de werknemers in de risicoberoepen is man. Dit is een hoger percentage dan gemiddeld. Ook zijn werknemers in de risicoberoepen wat ouder dan gemiddeld (40,1 in de risicoberoepen ten opzichte van 39,7 jaar gemiddeld). Dit komt voornamelijk door de oververtegenwoordiging van de 45-54 jarigen. Werknemers tussen de 25 en 34 jaar werken juist minder vaak in een risicoberoep. Het opleidingsniveau van werknemers in de risicoberoepen is lager dan gemiddeld. Dit komt vooral doordat er slechts een gering aantal werknemers met een hoge opleiding in de risicoberoepen werkt (8% versus 30% gemiddeld). Ten slotte zijn werknemers in risicoberoepen iets vaker autochtoon.

De gezondheid van werknemers in de risicoberoepen is ook wat slechter dan gemiddeld. Iets meer dan 11% van de werknemers in de risicoberoepen beoordeelt de gezondheid als matig/slecht, terwijl dit gemiddeld bij 10% van de werknemers het geval is. Ook geeft groter deel van de werknemers (22%) in de risicoberoepen aan dat zij een chronische aandoening hebben die het werk belemmert dan werknemers in niet-risicoberoepen (18%).

Er zijn grote verschillen tussen de risicoberoepen onderling. Het duidelijkst komt dit tot uiting bij de geslachtsverdeling. Hoewel werknemers uit de risicoberoepen over het algemeen vaker man zijn, geldt dat zeker niet in alle risicoberoepen. Zo is in de gezondheidszorgberoepen het merendeel van de werknemers vrouw. Slechts 3-13% van de werknemers is man. Ook wordt de gemiddeld hogere leeftijd alleen bij de buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden en bij de bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpverleners en alfahulpverleners in de thuiszorg gevonden. Werknemers in het beroep tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers en hoveniers zijn over het algemeen juist wat jonger dan gemiddeld. Ten aanzien van de gezondheid lijkt het beeld consistent. In vrijwel alle risicoberoepen wordt de gezondheid als slechter beoordeeld in de risicoberoepen of is er vaker sprake van een chronische aandoening die het werk belemmert dan in de niet-risicoberoepen. Alleen het politiepersoneel, brandweer en de bewakers vormen hierop een uitzondering. Hun gezondheid wijkt niet af van het gemiddelde.

Zowel werknemers in risicoberoepen als in de niet-risicoberoepen hebben over het algemeen een vast contract. Dit geldt voor ruim 80% van de werknemers. Werknemers in de niet-risicoberoepen die geen vast contract hebben, hebben wat vaker dan werknemers in risicoberoepen een tijdelijk contract. Werknemers zonder vast contract in risicoberoepen werken vaker als uitzend- of oproepkracht of in het kader van de wet sociale werkvoorziening (WSW). Gemiddeld werken werknemers in risicoberoepen 1 uur per week meer dan werknemers in niet-risicoberoepen. Dit komt doordat er binnen de risicoberoepen meer mensen een fulltime (33 uur of meer) contract hebben.

Ook ten aanzien van de baankenmerken zijn er duidelijke verschillen tussen de beroepen. Zo is het hoge percentage WSW'ers slechts in twee beroepen zichtbaar - tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers en hoveniers; en overige ambachtelijke en industriële beroepen. Bij het politiepersoneel, brandweer en bewakers, en de risicoberoe-

⁶ In dit rapport is ervoor gekozen om de sector waarin de werknemers werken buiten beschouwing te laten. Sector en beroep overlappen zodanig dat sector geen aanvullende informatie oplevert.

pen in de gezondheidszorg zijn er, in tegenstelling tot de totale groep risicoberoepen, juist minder vaak uitzendkrachten werkzaam, terwijl er bij het politiepersoneel, brandweer en bewakers, de metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers, en de overige ambachtelijke en industriële beroepen juist relatief weinig oproepkrachten werkzaam zijn. Ook het aantal werkuren verschilt tussen de verschillende beroepen. Hoewel in de totale groep risicoberoepen gemiddeld wat meer uren worden gemaakt, geldt dit niet voor de gezondheidszorgberoepen en in mindere mate voor de tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers en hoveniers.

Werknemers in risicoberoepen werken over het algemeen minder vaak in hele grote (1000+ werknemers) of hele kleine (<10 werknemers) bedrijven. De verschillen met de niet-risicoberoepen zijn echter niet heel erg groot. Ook hier is zichtbaar dat de bedrijfsgrootte verschilt voor de verschillende beroepen. Werknemers in de thuiszorg, of bij de politie, brandweer en bewakers werken juist vaak in de hele grote instellingen, terwijl de tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers en hoveniers over het algemeen juist in hele kleine bedrijven werken.

Tabel 14 Persoons-, baan- en bedrijfskenmerken van (1) alle risicoberoepen gezamenlijk ten opzichte van gemiddeld van alle beroepen en (2) elk risicoberoep ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen (NEA 2005-2006)

	Alle niet- risicoberoepen	Alle risicoberoepen	Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	Bejaardenverzor- ger, kinderverzor- ger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	Overige gezond- heidszorg beroe- pen: tehuizen	Tuinbouwers, bol- lenkwekers, boomkwekers, hoveniers	Verpleegkundi- gen, ziekenver- zorgenden: tehui- zen	Politiepersoneel, brandweer, bewa- kers	Metselaars, tim- merlieden en an- dere bouwvakkers	Overige ambach- telijke en industri- ële beroepen	Totaal
Steekproefomvang (n)	39.887	6.635	325	371	481	498	736	813	1.205	2.206	46.522
Persoonskenmerken											
Geslacht											
Vrouw	47,6%▲	33,5%▼	13,4%▼	96,7%▲	86,6%▲	23,5%▼	92,1%▲	21,4%▼	0,9%▼	19,3%▼	45,6%
Man	52,4%▼	66,5%▲	86,6%▲	3,3%▼	13,4%▼	76,5%▲	7,9%▼	78,6%▲	99,1%▲	80,7%▲	54,4%
Leeftijd [gemiddelde]	39,6▼	40,1▲	45,1▲	42,0▲	40,7	35,7▼	39,9	40,3	39,9	40,1	39,7
Leeftijd											
15-24 jaar	12,2%▼	14,2%▲	7,1%▼	12,6%	11,6%	27,9%▲	12,5%	11,1%	19,3%▲	11,9%	12,5%
25-34 jaar	24,0%▲	19,4%▼	13,9%▼	11,6%▼	21,0%	19,3%▼	19,3%▼	20,4%▼	18,2%▼	21,6%▼	23,3%
35-44 jaar	27,3%	27,0%	23,3%	29,2%	26,1%	22,8%▼	29,3%	28,6%	22,1%▼	29,7%▲	27,2%
45-54 jaar	23,4%▼	25,5%▲	28,9%▲	32,4%▲	27,2%	20,2%	29,5%▲	29,9%▲	23,1%	23,0%	23,7%
55-64 jaar	13,2%	13,9%	26,9%▲	14,2%	14,1%	9,8%▼	9,3%▼	9,9%▼	17,3%▲	13,9%	13,3%
Hoogst voltooide opleiding											
Laag (<=VBO)	23,6%▼	43,4%▲	50,4%▲	51,4%▲	20,5%▼	60,3%▲	19,5%▼	26,5%	62,4%▲	46,1%▲	26,5%
Midden (HAVO-MBO)	42,2%▼	48,7%▲	39,1%	44,8%	46,8%	37,0%▼	71,6%▲	64,1%▲	35,7%▼	47,5%▲	43,1%
Hoog (HBO-WO)	34,1%▲	7,9%▼	10,5%▼	3,7%▼	32,7%	2,7%▼	8,9%▼	9,4%▼	1,9%▼	6,3%▼	30,4%
Herkomst											
Autochtoon	83,7%▼	85,5%▲	83,2%	86,1%	90,2%▲	89,7%▲	88,3%▲	83,4%	92,0%▲	79,9%▼	83,9%
Westerse allochtoon	8,6%▲	7,0%▼	9,0%	6,8%	7,2%	5,4%▼	5,2%▼	8,6%	3,0%▼	9,2%	8,4%
Niet-westerse allochtoon	7,7%	7,6%	7,7%	7,2%	2,6%▼	5,0%▼	6,5%	7,9%	5,0%▼	10,9%▲	7,7%
Algehele gezondheid											
Matig-slecht	9,9%▼	11,2%▲	12,1%	11,2%	10,8%	12,3%	7,0%▼	8,8%	14,2%▲	11,7%▲	10,1%
Goed	54,4%▼	57,0%▲	54,1%	59,5%	59,2%	50,7%	61,5%▲	56,8%	58,0%▲	55,9%	54,8%
Zeer goed/uitstekend	35,7%▲	31,8%▼	33,7%	29,3%▼	30,0%▼	37,0%	31,4%▼	34,4%	27,9%▼	32,4%▼	35,1%

	Alle niet- risicoberoepen	Alle risicoberoepen	Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	Bejaardenverzor- ger, kinderverzor- ger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	Overige gezond- heidszorg beroe- pen: tehuizen	Tuinbouwers, bol- lenkwekers, boomkwekers, hoveniers	Verpleegkundi- gen, ziekenver- zorgenden: tehui- zen	Politiepersoneel, brandweer, bewa- kers	Metselaars, tim- merlieden en an- dere bouwvakkers	Overige ambach- telijke en industri- ele beroepen	Totaal
Chronische aandoening											
Geen chronische aandoening	65,9% ▲	63,4% ▼	59,7% ▼	56,6% ▼	62,2%	63,9%	61,6% ▼	66,2%	63,5%	64,7%	65,5%
Chronische aandoening, werk niet belemmerd	16,3% ▲	15,1% ▼	17,0%	17,2%	14,9%	12,3% ▼	17,4%	15,6%	13,3% ▼	15,2%	16,1%
Chronische aandoening, werk wel belemmerd	17,9% ▼	21,5% ▲	23,3% ▲	26,2% ▲	22,9% ▲	23,8% ▲	21,1%	18,2%	23,2% ▲	20,0% ▲	18,4%
Baankenmerken											
Aard van uw werkkring?											
Vast dienstverband (voor onbepaalde tijd)	82,8%	82,9%	85,2%	85,8%	88,6% ▲	64,9% ▼	86,8% ▲	85,5% ▲	85,5% ▲	81,2% ▼	82,8%
Tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast	6,9% ▲	6,0% ▼	6,8%	3,4% ▼	3,9% ▼	3,9% ▼	3,8% ▼	8,1%	7,2%	6,6%	6,8%
Tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd	5,2% ▲	3,9% ▼	3,5%	2,9%	3,3%	8,8% ▲	2,3% ▼	4,7%	3,4% ▼	3,7% ▼	5,0%
Uitzendkracht	2,0% ▼	2,5% ▲	1,9%	0,5% ▼	0,3% ▼	3,9% ▲	0,2% ▼	0,6% ▼	3,0% ▲	4,2% ▲	2,1%
Oproepkracht	2,3% ▼	2,7% ▲	2,1%	7,3% ▲	3,4%	9,9% ▲	6,9% ▲	0,7% ▼	0,3% ▼	0,9% ▼	2,4%
Werkzaam via Wet Sociale Werkvoorziening	0,7% ▼	2,0% ▲	0,4%	0%	0,4%	8,6% ▲	0% ▼	0,4%	0,6%	3,4% ▲	0,9%
Omvang (contractuele) dienstverband? (uren/week gemiddelde)	31,1 ▼	32,3 ▲	37,4 ▲	16,8 ▼	23,7 ▼	29,6 ▼	23,0 ▼	35,8 ▲	38,1 ▲	35,2 ▲	31,3
Omvang (contractuele) dienstverband											
0-8 uur	5,1%	5,1%	1,5% ▼	15,4% ▲	7,2% ▲	13,2% ▲	8,9% ▲	1,1% ▼	3,1% ▼	3,0% ▼	5,1%
9-16 uur	8,3%	8,1%	4,9% ▼	40,5% ▲	16,9% ▲	8,4%	17,9% ▲	1,0% ▼	0,6% ▼	4,5% ▼	8,3%
17-24 uur	14,4% ▲	10,3% ▼	7,2% ▼	24,4% ▲	29,5% ▲	6,7% ▼	29,5% ▲	5,7% ▼	0,7% ▼	5,6% ▼	13,8%
25-32 uur	14,8% ▲	12,2% ▼	10,6%	16,5%	30,9% ▲	10,9% ▼	30,4% ▲	8,4% ▼	2,9% ▼	8,3% ▼	14,4%
33 of meer uur	57,4% ▼	64,2% ▲	75,8% ▲	3,2% ▼	15,6% ▼	60,8%	13,3% ▼	83,8% ▲	92,7% ▲	78,5% ▲	58,4%

	Alle niet- risicoberoepen	Alle risicoberoepen	Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	Bejaardenverzor- ger, kinderverzor- ger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	Overige gezond- heidszorg beroe- pen: tehuizen	Tuinbouwers, bol- lenkwekers, boomkwekers, hoveniers	Verpleegkundi- gen, ziekenver- zorgenden: tehui- zen	Politiepersoneel, brandweer, bewa- kers	Metselaars, tim- merlieden en an- dere bouwvakkers	Overige ambach- telijke en industri- ele beroepen	Totaal
Bedrijfskenmerken											
Bedrijfsgrootte (vestiging)											
1-4	5,7% ▲	4,6% ▼	2,4% ▼	1,7% ▼	2,0% ▼	11,2% ▲	0,3% ▼	0,6% ▼	6,3%	6,4%	5,6%
5-9	9,7%	9,0%	1,1% ▼	1,7% ▼	6,7% ▼	22,4% ▲	1,0% ▼	1,8% ▼	13,5% ▲	11,7% ▲	9,6%
10-49	27,4%	27,7%	17,6% ▼	14,0% ▼	23,4% ▼	45,4% ▲	14,6% ▼	19,8% ▼	40,3% ▲	28,9%	27,4%
50-99	14,2% ▼	15,1% ▲	15,4%	17,5%	10,8% ▼	6,7% ▼	20,1% ▲	16,4%	20,1% ▲	12,8% ▼	14,3%
100-499	22,9% ▼	26,7% ▲	36,8% ▲	26,9%	36,9% ▲	8,6% ▼	47,4% ▲	27,2% ▲	16,6% ▼	25,4% ▲	23,4%
500-999	6,5%	6,4%	6,7%	13,8% ▲	10,1% ▲	1,7% ▼	11,4% ▲	7,0%	1,4% ▼	6,1%	6,4%
1000+	13,6% ▲	10,5% ▼	20,0% ▲	24,4% ▲	10,1% ▼	4,0% ▼	5,2% ▼	27,2% ▲	1,7% ▼	8,8% ▼	13,2%

4.3 Blootstelling aan arbeidsrisico's

In tabel 15 wordt de blootstelling aan arbeidsrisico's weergegeven. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt in psychische, sociale, lichamelijke en omgevingsrisico's.

Voor de psychische arbeidsrisico's wordt gevonden dat werknemers in risicoberoepen over het algemeen minder onder tijdsdruk werken, maar vaker gebrek aan autonomie hebben. De sociale arbeidsrisico's laten zien dat werknemers in risicoberoepen meer worden blootgesteld aan ongewenst gedrag van zowel in- als externen. Er worden geen verschillen gevonden in de mate van emotioneel zwaar werk tussen risicoberoepen en niet-risicoberoepen.

Als naar de individuele risicoberoepen wordt gekeken is duidelijk dat dit komt doordat in ongeveer de helft van de risicoberoepen (gezondheidszorg, politie, brandweer en bewakers, en de buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden) de emotionele belasting duidelijk hoger is dan gemiddeld, terwijl bij de overige helft de emotionele belasting duidelijk lager is dan gemiddeld. Ook voor de overige psychische en sociale arbeidsrisico's zijn grote verschillen tussen de individuele risicoberoepen zichtbaar. Zo heeft van de buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden bijna tweederde (63,1%) van het personeel te maken met ongewenst gedrag van externen, terwijl dit bij de metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers slechts 10% is.

Op de lichamelijke arbeidsrisico's en omgevingsrisico's scoren de risicoberoepen op alle maten hoger dan gemiddeld. En, waar voor de psychische en sociale arbeidsrisico's nog gold dat er grote verschillen zichtbaar waren tussen de individuele beroepen, lijkt het beeld hier eenduidiger. Vrijwel alle beroepen scoren hoger dan gemiddeld op meerdere lichamelijke en omgevingsrisico's. Bij de blootstelling aan lawaai is wederom een tweedeling tussen de beroepen zichtbaar. Hoewel de lawaai-blootstelling in de meeste risicoberoepen hoger is dan gemiddeld, is in de gezondheidszorg de blootstelling aan lawaai juist lager dan gemiddeld.

4.4 Gewenste maatregelen in verband met de arbeidsrisico's.

De hogere blootstelling aan arbeidsrisico's in de risicoberoepen komt tot uitdrukking in de gewenste maatregelen. Alleen maatregelen tegen werkdruk en RSI worden door werknemers in de risicoberoepen minder vaak als wenselijk ervaren. Dit wil echter niet zeggen dat bijvoorbeeld werkdruk geen probleem is. Net als de werknemers in de niet-risicoberoepen (58%) wensen werknemers in risicoberoepen (56%), vooral maatregelen in verband met een hoge werkdruk. Naast maatregelen in verband met werkdruk zouden werknemers in de risicoberoepen ook graag zien dat er maatregelen in verband met het fysiek zware werk worden getroffen. Maar liefst 55% van de werknemers in de risicoberoepen vindt het wenselijk dat er maatregelen tegen fysiek zwaar werk worden genomen, terwijl dit bij de niet-risicoberoepen voor 28% geldt. Ook blootstelling aan emotioneel zwaar werk wordt als een probleem gezien. Van de werknemers in de risicoberoepen geeft 36% aan het wenselijk te vinden dat hier maatregelen voor worden getroffen, tegen 27% van de werknemers in de niet-risicoberoepen.

Tabel 15 Blootstelling aan arbeidsrisico's en gewenste maatregelen van (1) alle risicoberoepen gezamenlijk ten opzichte van gemiddeld van alle beroepen en (2) elk risicoberoep ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen (NEA 2005-2006)

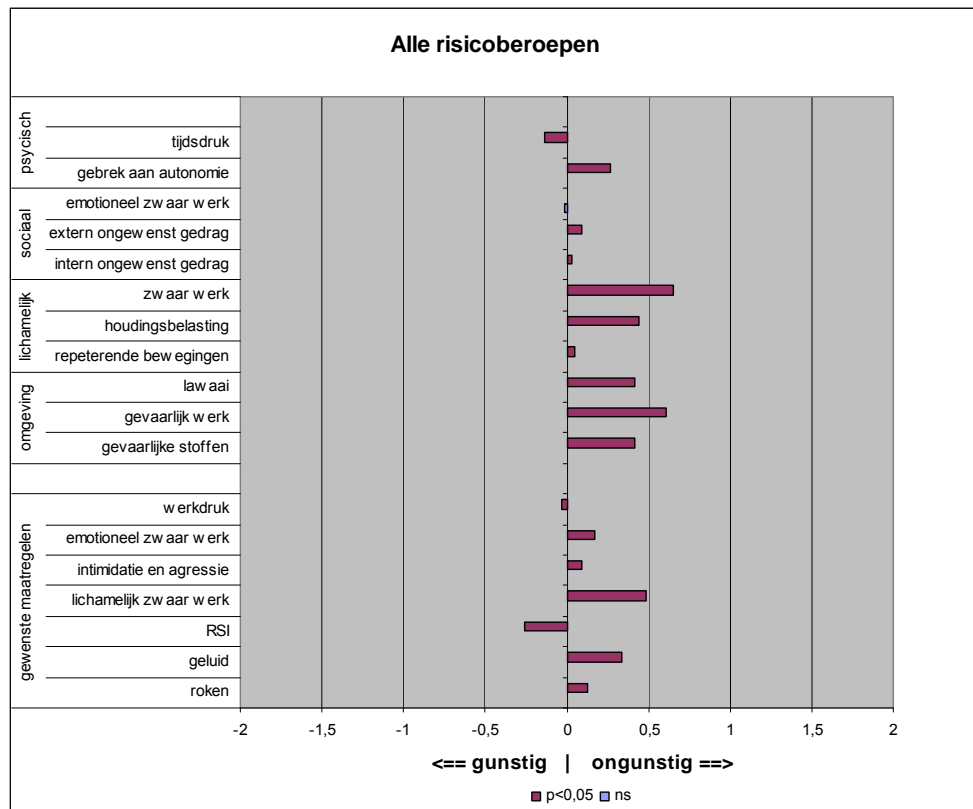
	Alle niet- risicoberoepen	Alle risicoberoepen	Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	Bejaardenverzor- ger, kinderverzor- ger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	Overige gezond- heidszorg beroe- pen: tehuizen	Tuinbouwers, bol- lenkwekers, boom- kwekers, hoveniers	Verpleegkundigen, ziekenverzorgen- den: tehuizen	Politiepersoneel, brandweer, bewa- kers	Metselaars, tim- merlieden en ande- re bouwvakkers	Overige ambachte- lijke en industriële beroepen	Totaal
Steekproefomvang (n)	39.628	6.570	321	369	480	494	733	810	1.196	2.189	46.195
Psychische risico's											
Tijdsdruk (1=nee - 3=ja, regelmatig)[gemiddelde]	2,08▲	1,97▼	2,11	1,69▼	1,94▼	1,74▼	2,31▲	1,98▼	1,92▼	1,95▼	2,06
Gebrek aan zelfstandigheid/autonomie (1=veel -3=weinig autonomie) [gemiddelde]	1,52▼	1,67▲	2,14▲	1,52	1,54	1,78▲	1,78▲	1,65▲	1,58▲	1,66▲	1,54
Sociale risico's											
Emotioneel zwaar werk (1=nooit-4=altijd) [gemiddelde]	1,80	1,80	1,99▲	1,90▲	2,20▲	1,41▼	2,22▲	2,27▲	1,56▼	1,56▼	1,80
Extern ongewenst gedrag (% enkele keer of vaker)	26,8%▼	31,5%▲	63,9%▲	29,1%	52,4%▲	11,1%▼	70,2%▲	65,7%▲	9,9%▼	13,3%▼	27,5%
Intern ongewenst gedrag (% enkele keer of vaker)	20,1%▼	21,6%▲	23,0%	5,5%▼	13,7%▼	21,9%	14,1%▼	30,2%▲	19,6%	26,3%▲	20,3%
Lichamelijke risico's											
Zwaar werk (1=nooit-4=heel vaak zwaar) [gemiddelde]	1,53▼	2,14▲	1,45▼	1,68	1,70▲	2,17▲	2,55▲	1,45▼	2,83▲	2,14▲	1,62
Houdingbelasting (1=nooit-4=heel vaak) [gemiddelde]	1,73▼	2,09▲	1,80	1,88▲	1,54▼	2,49▲	1,98▲	1,60▼	2,63▲	2,13▲	1,78
Repeterende bewegingen (1=nooit-4=heel vaak) [gemiddelde]	2,39▼	2,46▲	2,59▲	2,29	1,72▼	3,11▲	1,81▼	2,01▼	2,93▲	2,63▲	2,40
Omgevingsrisico's											
Lawaai (% ja)	27,5%▼	50,5%▲	49,8%▲	3,9%▼	20,4%▼	51,1%▲	11,3%▼	32,9%	86,4%▲	64,8%▲	30,8%
Gevaarlijk werk (% ja)	20,6%▼	51,4%▲	49,0%▲	14,0%▼	19,8%▼	51,3%▲	28,4%▲	71,6%▲	78,6%▲	50,4%▲	25,0%
Gevaarlijke stoffen (% (bijna) dagelijks)	25,0%▼	46,8%▲	46,5%▲	71,6%▲	41,8%▲	29,6%	68,0%▲	24,8%▼	55,5%▲	43,9%▲	28,1%
Maatregelen wenselijk tegen											
Werkdruk (%ja)	57,7%▲	55,7%▼	66,1%▲	49,2%▼	68,7%▲	35,6%▼	82,0%▲	59,5%	45,0%▼	52,4%▼	57,4%
Emotioneel zwaar werk (%ja)	26,8%▼	35,7%▲	42,5%▲	53,8%▲	65,2%▲	14,6%▼	70,2%▲	53,8%▲	21,2%▼	19,4%▼	28,0%
Intimidatie en agressie (%ja)	21,1%▼	25,3%▲	57,1%▲	34,1%▲	46,7%▲	7,5%▼	48,8%▲	50,8%▲	7,7%▼	10,6%▼	21,7%
Lichamelijk zwaar werk (%ja)	28,2%▼	54,8%▲	32,1%	58,9%▲	53,5%▲	58,9%▲	80,1%▲	18,7%▼	72,0%▲	52,4%▲	32,0%
RSI (%ja)	41,8%▲	27,1%▼	23,7%▼	24,5%▼	25,6%▼	20,9%▼	20,3%▼	43,4%▲	20,7%▼	29,2%▼	39,7%
Geluid (%ja)	18,6%▼	34,5%▲	44,1%▲	9,1%▼	11,3%▼	33,3%▲	7,6%▼	18,7%	57,0%▲	45,3%▲	20,9%
Roken (%ja)	17,8%▼	23,9%▲	30,4%▲	28,0%▲	17,3%	21,1%	22,5%▲	25,7%▲	28,4%▲	21,7%▲	18,7%

4.5 Risicoprofielen

In onderstaande figuren staan de risicoprofielen van (1) alle risicoberoepen ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen en (2) elk risicoberoep ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen. Er is gebruik gemaakt van gestandaardiseerde waarden, met een gemiddelde van 0, waardoor het mogelijk is alle verschillende maten overzichtelijk onder elkaar te zetten. In de figuren zijn twee verschillende aspecten van de verschillen zichtbaar. Ten eerste de significantie en ten tweede de relevantie van het verschil. Een verschil van 0,2 wordt over het algemeen als klein beschouwd, een verschil van 0,5 als middelgroot en een verschil van 0,8 als groot. In de onderstaande paragraaf zullen alleen verschillen met een effect van 0,5 of hoger specifiek worden beschreven.

4.5.1 Risicoprofiel van alle risicoberoepen gezamenlijk

Als naar het risicoprofiel van alle beroepen gezamenlijk wordt gekeken (figuur 3) is duidelijk zichtbaar dat de risicoberoepen het niet goed doen ten aanzien van de blootstelling aan de arbeidsrisico's. Voor de psychische en sociale arbeidsrisico's zijn de verschillen tussen risicoberoepen en het gemiddelde in Nederland klein. Voor de lichamelijke arbeidsrisico's en omgevingsrisico's zijn de verschillen over het algemeen middelgroot. Ten aanzien van de gewenste maatregelen geldt dat voor maatregelen in verband met lichamenlijk zwaar werk een middelgroot verschil wordt gevonden, terwijl voor de overige arbeidsrisico's een significant, maar klein verschil wordt gevonden.

Figuur 3 Risicoprofiel van alle risicoberoepen ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen

Het maken van één gezamenlijk risicoprofiel voor alle beroepen kent een groot nadeel. Als bij de helft van de risicoberoepen de blootstelling aan (psychische of sociale) ar-

beidsrisico's lager is dan in de niet-risicoberoepen, terwijl bij de ander helft van de risicoberoepen de blootstelling juist hoger is, zal er voor de totale groep risicoberoepen geen verschil worden gevonden. De conclusie dat deze risicofactor dan niet van belang is, is in dat geval echter niet gerechtvaardigd.

In tabel 16 is per risicoberoep aangegeven of deze het beter of slechter doet dan gemiddeld ten aanzien van psychische (tijdsdruk en gebrek aan autonomie), sociale (emotioneel belastend werk en ongewenst gedrag), lichamelijke (zwaar werk, houdingsbelasting en repeterende bewegingen) en omgevingsrisico's (lawaai, gevaarlijk werk en gevaarlijke stoffen). Hieruit blijkt bijvoorbeeld dat de sociale arbeidsrisico's (emotioneel belastend werk en ongewenst gedrag) in de helft van de risicoberoepen hoger zijn dan gemiddeld, en in de andere helft van de risicoberoepen lager zijn dan gemiddeld. Ook is duidelijk zichtbaar dat er verschillen tussen de risicoberoepen zijn. De verpleegkundigen en ziekenverzorgenden in tehuizen rapporteren bij alle soorten risico's een significant hogere blootstelling dan gemiddeld. Bus- en treinpersoneel melden een hoge blootstelling aan drie van de vier soorten arbeidsrisico's terwijl in de tuinbouw, de bouwnijverheid en de overige ambachtelijke en industriële beroepen alleen de lichamelijke en omgevingsbelasting hoog is. Opmerkelijk is dat medewerkers in de thuiszorg juist een relatief lage blootstelling aan arbeidsrisico's melden.

Tabel 16 Blootstelling aan arbeidsrisico's voor individuele risicoberoepen (bron NEA 2005-2006)

	Psychisch	Sociaal	Lichamelijk	Omgeving
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	▲	▲	-	▲
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, al-fahulp: thuiszorg	▼	▼	-	-
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	▼	▲	▼	-
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	▼	▼	▲	▲
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	▲	▲	▲	▲
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	-	▲	▼	▲
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	▼	▼	▲	▲
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	-	▼	▲	▲

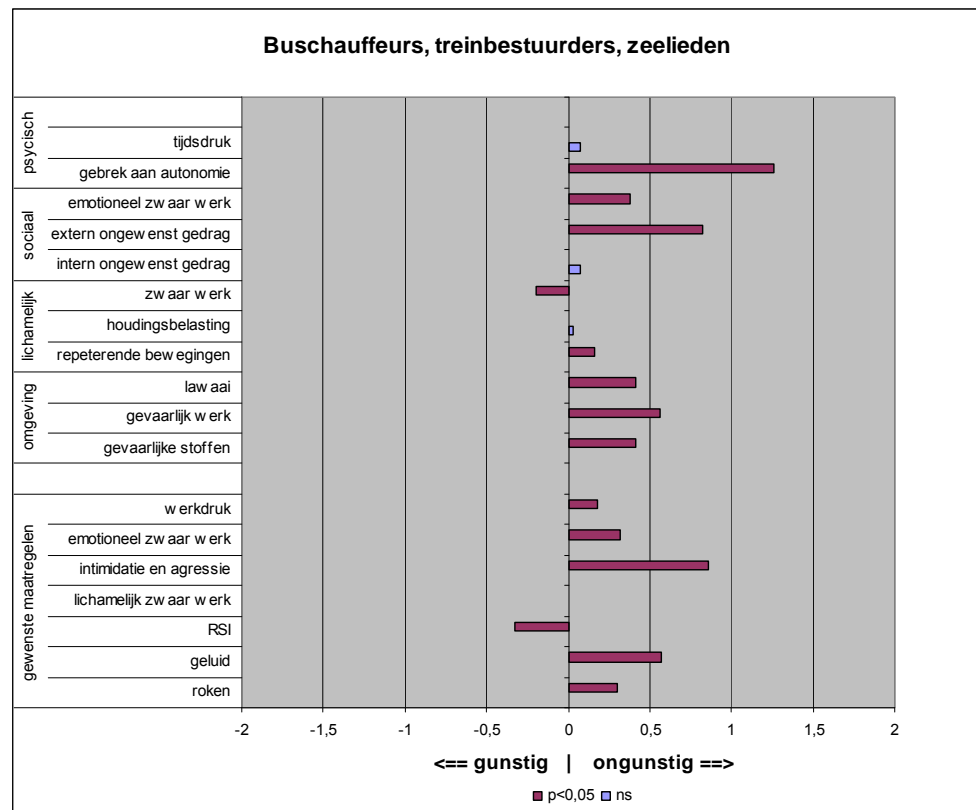
Gemiddelden zijn getoetst met een t-test. Hierbij zijn de werknemers in het betreffende risicoberoep afgezet tegen alle overige werknemers. ▲ voor significant hogere blootstelling, ▼ voor significant lagere blootstelling, - voor geen verschil.

In de nu volgende paragrafen zal nader worden gekeken naar de risicoprofielen van de individuele risicoberoepen.

4.5.2 *Risicoprofielen van de individuele risicoberoepen.*

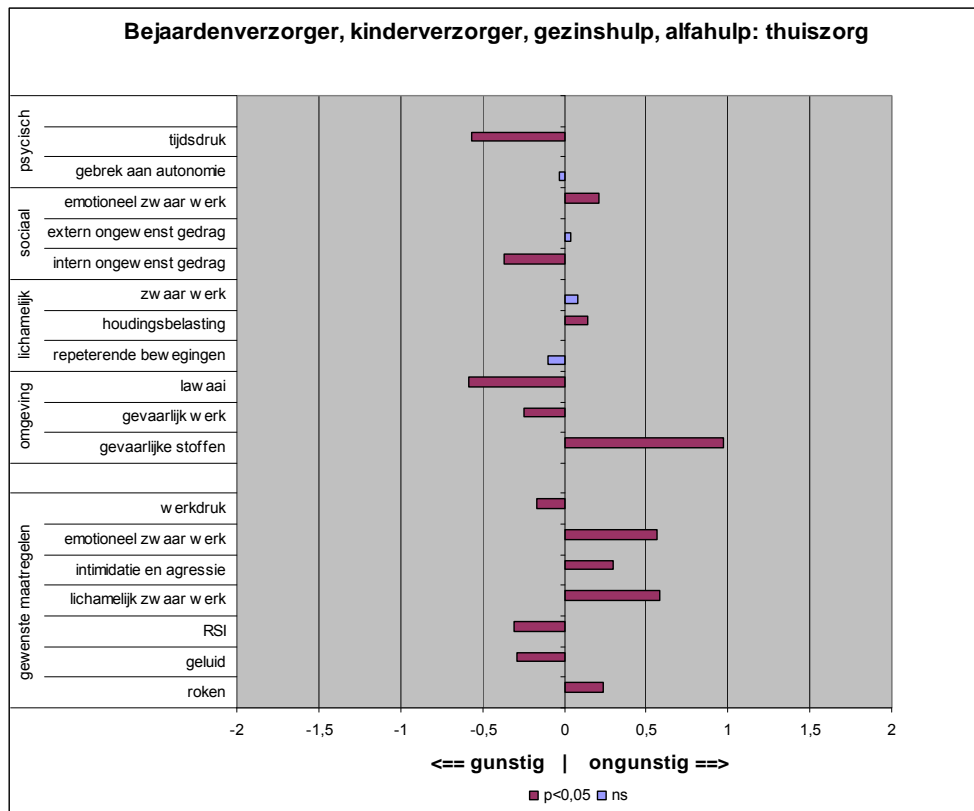
De buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden scoren het slechtst als het gaat om langdurig verzuim. Het gaat hier voornamelijk om werknemers in het openbaar vervoer over de weg (26%), het vervoer per spoor (11%) en het vervoer per taxi (11%).

In het risicoprofiel van dit beroep (figuur 4) is te zien dat zij op vrijwel alle arbeidsrisico's ongunstig scoren. Voor de meeste risicomaten worden slechts kleine verschillen gevonden. Er zijn drie arbeidsrisico's waar een middelgroot tot (zeer) groot verschil wordt gevonden: gebrek aan autonomie, extern ongewenst gedrag en gevaarlijk werk. Vooral de zeer ongunstige score op gebrek aan autonomie is opvallend. Maatregelen tegen intimidatie en agressie en tegen geluid worden duidelijk vaker gewenst dan gemiddeld.

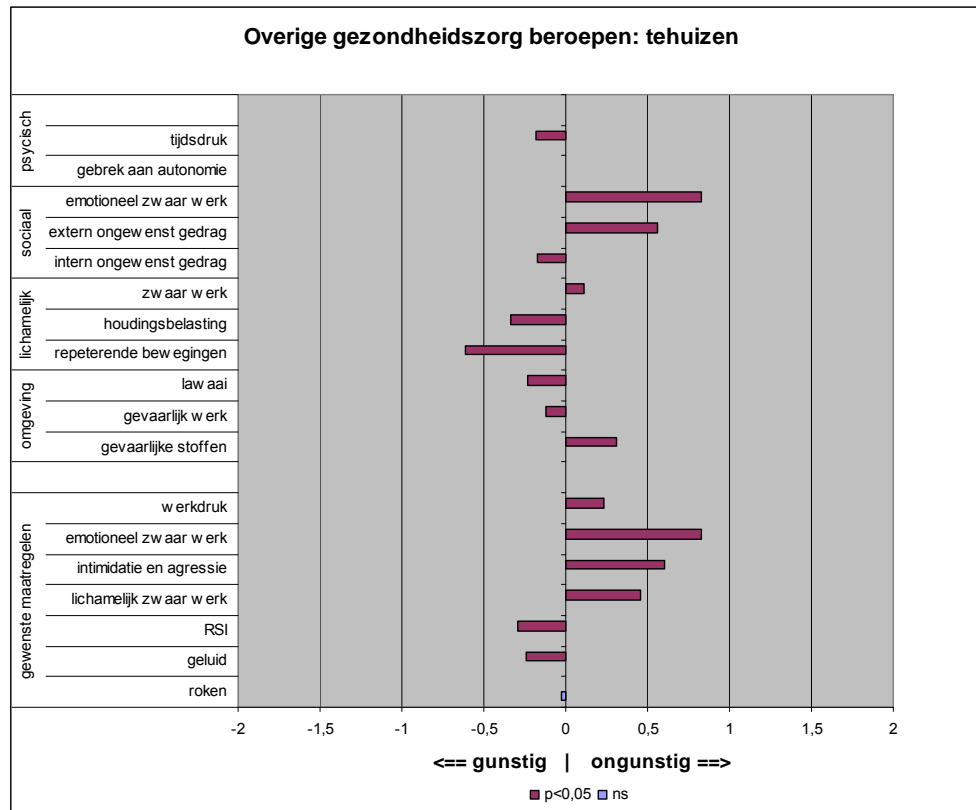
Figuur 4 Risicoprofiel van busschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen

De bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpen en alfahulpen in de thuiszorg (figuur 5) laten een heel ander beeld zien dan de buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden. Binnen dit beroep is er slechts een enkel arbeidsrisico waarvoor de blootstelling ongunstig afsteekt ten opzichte van gemiddeld. Werken onder een hoge tijdsdruk en lawaai komen zelfs duidelijk minder vaker voor dan gemiddeld. Alleen bij blootstelling aan gevaarlijke stoffen is het verschil groot. Het feit dat dit beroep een risicoberoep is lijkt dan ook niet te liggen aan de hoge blootstelling aan de arbeidsrisico's. Wel kenmerkt dit beroep zich (zie tabel 8) door een duidelijk andere werknemerspopulatie. Werknemers in dit beroep zijn vrijwel allemaal vrouw, en werken gemiddeld maar weinig uren. Bovendien heeft een relatief groot deel van de werknemers in dit beroep een chronische aandoening die het werk belemmert. Wellicht kunnen deze factoren een verklaring voor het hoge verzuim binnen deze groep bieden. Maatregelen tegen emotioneel zwaar werk en lichamelijk zwaar werk worden in dit beroep duidelijk vaker dan gemiddeld als wenselijk gezien.

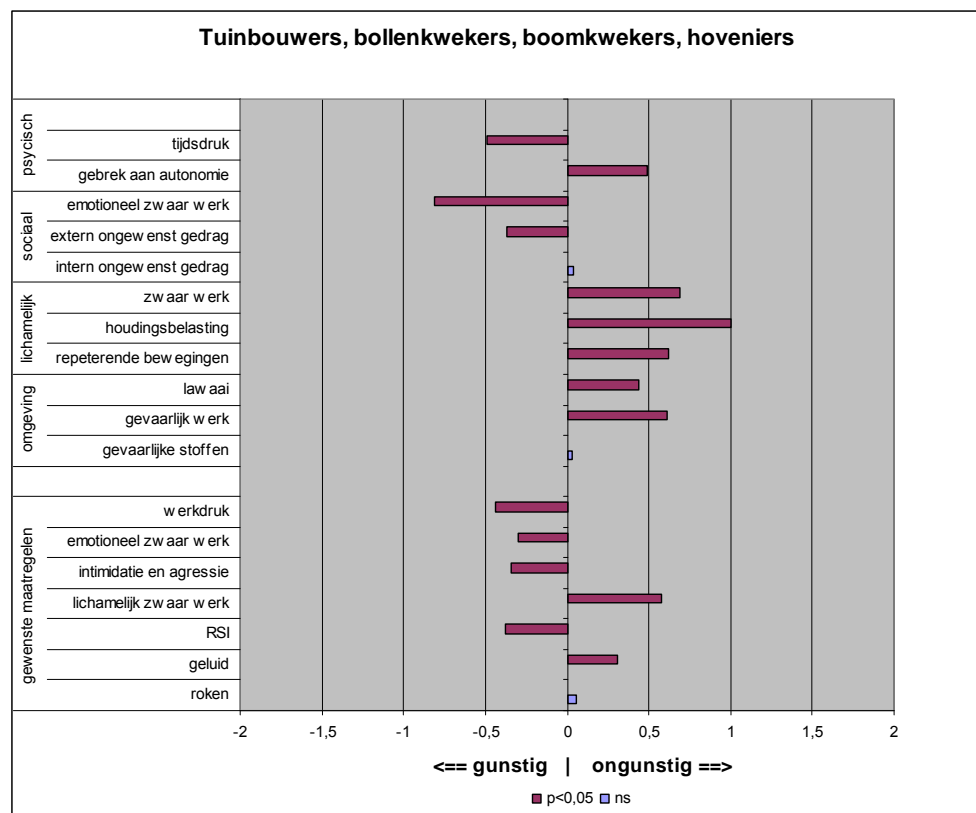
Figuur 5 Risicoprofiel van bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpen, alfahulpen: thuiszorg ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen.

Het risicoprofiel van de overige gezondheidszorgberoepen in de tehuizen (het betreft bijvoorbeeld groepsleiders en therapeuten) staat in figuur 6. Van deze werknemers in dit beroep werkt 42% in een gehandicaptenhuis, 25% in een verpleegtehuis en 10% in een verzorgingshuis. In dit beroep is de blootstelling aan lichamelijke arbeidsrisico's wat lager dan gemiddeld. Ten aanzien van repeterende bewegingen scoren zij zelfs duidelijk beter dan gemiddeld. Emotioneel zwaar werk en ongewenst gedrag van externen komen echter duidelijk vaker voor dan gemiddeld. Dit is ook terug te zien in de gewenste maatregelen. Maatregelen tegen emotioneel zwaar werk en tegen intimidatie en agressie worden vaker dan gemiddeld als wenselijk gezien.

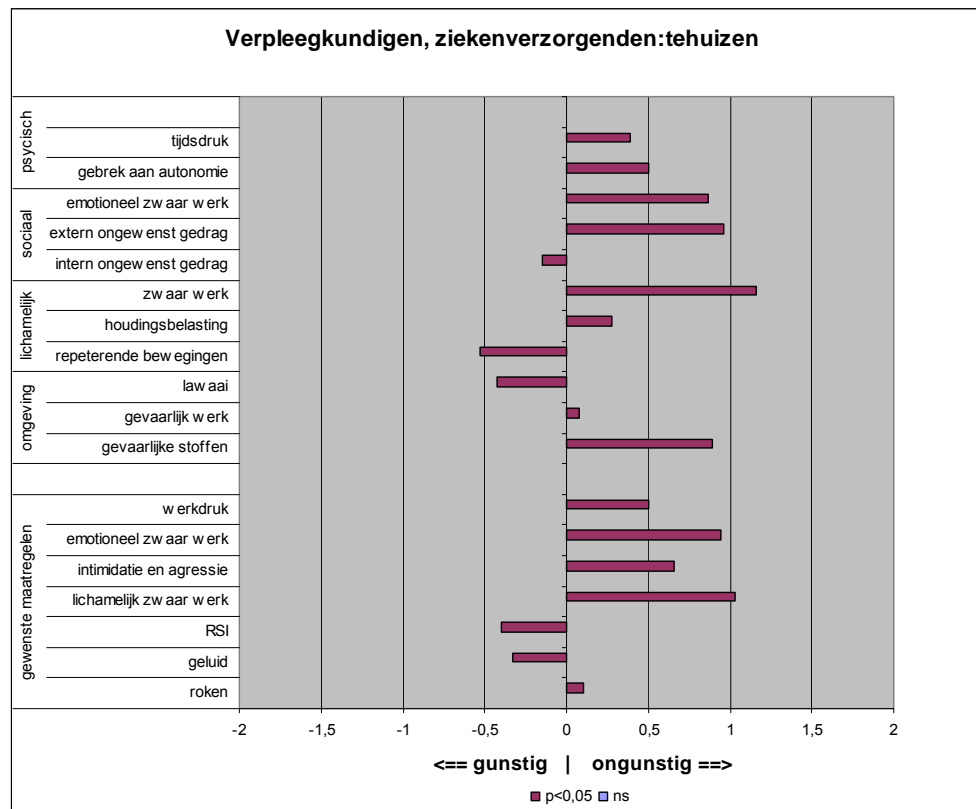
Figuur 6 Risicoprofiel van de overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen

Bij de tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers en hoveniers is de psychische en sociale arbeidsbelasting over het algemeen lager dan gemiddeld (figuur 7). Vooral op emotioneel zwaar werk scoren zij gunstig. Werknemers in dit beroep hebben echter wel een duidelijk lagere autonomie dan gemiddeld. Vooral de blootstelling aan lichamelijke arbeidsrisico's en omgevingsrisico's is ongunstig. Met uitzondering van de blootstelling aan gevaarlijke stoffen scoren zij op alle maten duidelijk hoger dan gemiddeld. De gemiddelde blootstelling aan gevaarlijke stoffen is tegenintuïtief, maar kan wellicht worden verklaard doordat in deze beroepsgroep veel zelfstandigen werkzaam zijn, die niet in de NEA zijn meegenomen. Wellicht zijn het juist de zelfstandigen binnen dit beroep die gebruik maken van de gevaarlijke stoffen. Vooral de houdingsbelasting is hoog. Dit is ook terug te zien in de gewenste maatregelen. Alleen voor lichamelijk zwaar werk vinden zij het meer dan gemiddeld wenselijk dat er maatregelen worden getroffen.

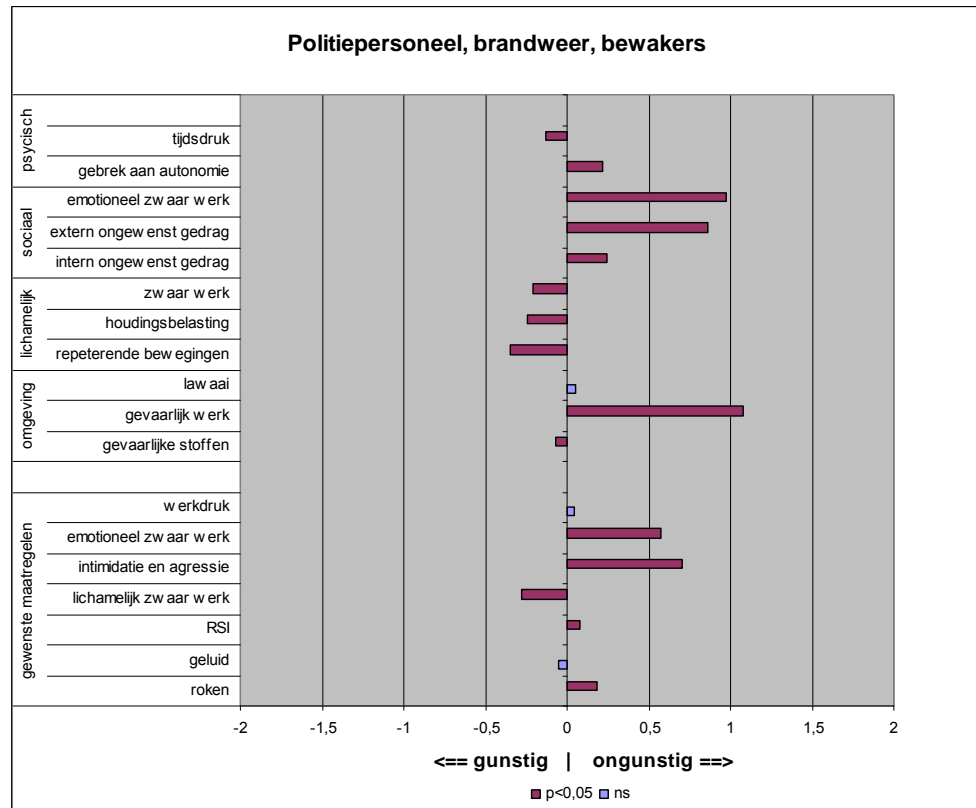
Figuur 7 Risicoprofiel van tuinbouwers ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen

Van de verpleegkundigen en ziekenverzorgenden in tehuizen werkt 48% in een verpleegtehuis, 17% in een verzorgingshuis en 13% in een gehandicapentehuis. Binnen dit beroep is de blootstelling aan sociale arbeidsrisico's hoog, waarbij zowel emotioneel zwaar werk als ongewenst gedrag van externen duidelijk vaker voorkomen dan gemiddeld (figuur 8). Voor de blootstelling aan lichamelijke en omgevingsrisico's wordt voor zwaar werk en voor gevaarlijke stoffen een duidelijk hogere blootstelling gevonden. Het verschil in blootstelling aan fysiek zwaar werk is ten opzichte van het gemiddelde beroep zeer groot. De verschillen in blootstelling aan arbeidsrisico's zijn terug te zien in de gewenste maatregelen. Zowel voor emotioneel zwaar werk, als voor intimidatie en agressie, maar vooral ook voor fysiek zwaar werk worden duidelijk vaker dan gemiddeld maatregelen gewenst.

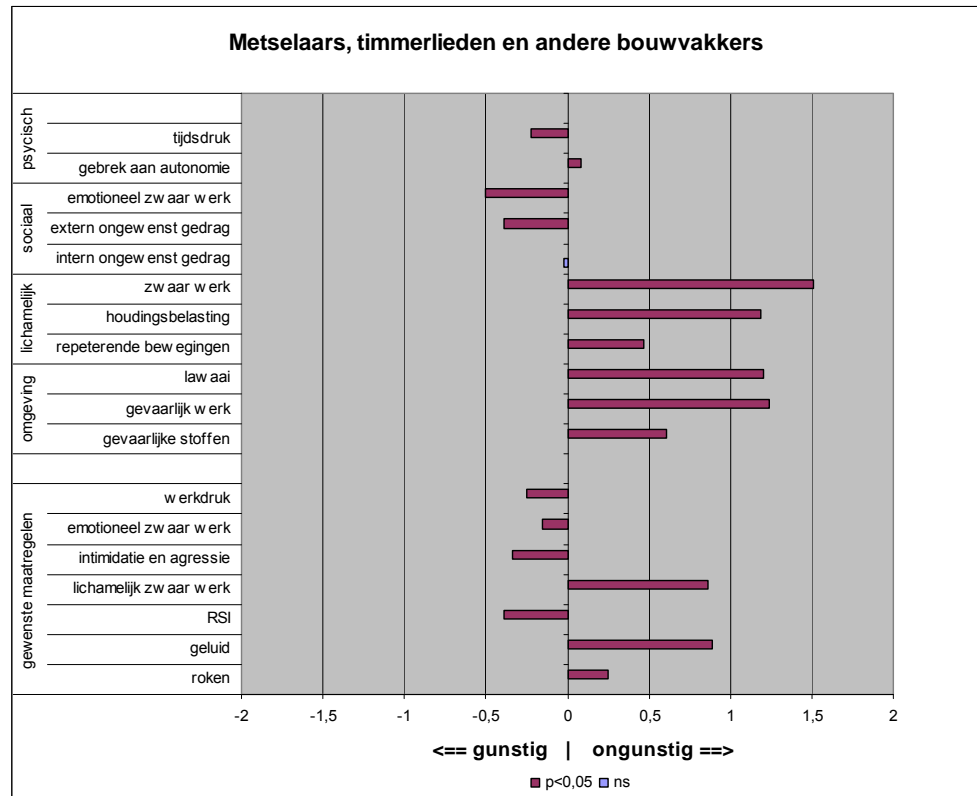
Figuur 8 Risicoprofiel van verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen ten opzichte van alle beroepen

Binnen het politiepersoneel, brandweer en bewakers werkt het grootste deel van de werknemers bij de politie (39%), gevolgd door de beveiliging (15%) en defensie (8%). Dit beroep (figuur 9) scoort op drie van de arbeidsrisico's duidelijk slechter dan gemiddeld: emotioneel zwaar werk, extern ongewenst gedrag en gevaarlijk werk. Vooral ten aanzien van de blootstelling aan gevaarlijk werk is het verschil ten opzichte van het gemiddelde groot. Het werk wordt echter niet als fysiek zwaar gezien, hierop scoort dit beroep juist iets lager dan gemiddeld. Het politiepersoneel, de brandweer en de bewakers willen dan vooral ook maatregelen tegen emotioneel zwaar werk en intimidatie en agressie.

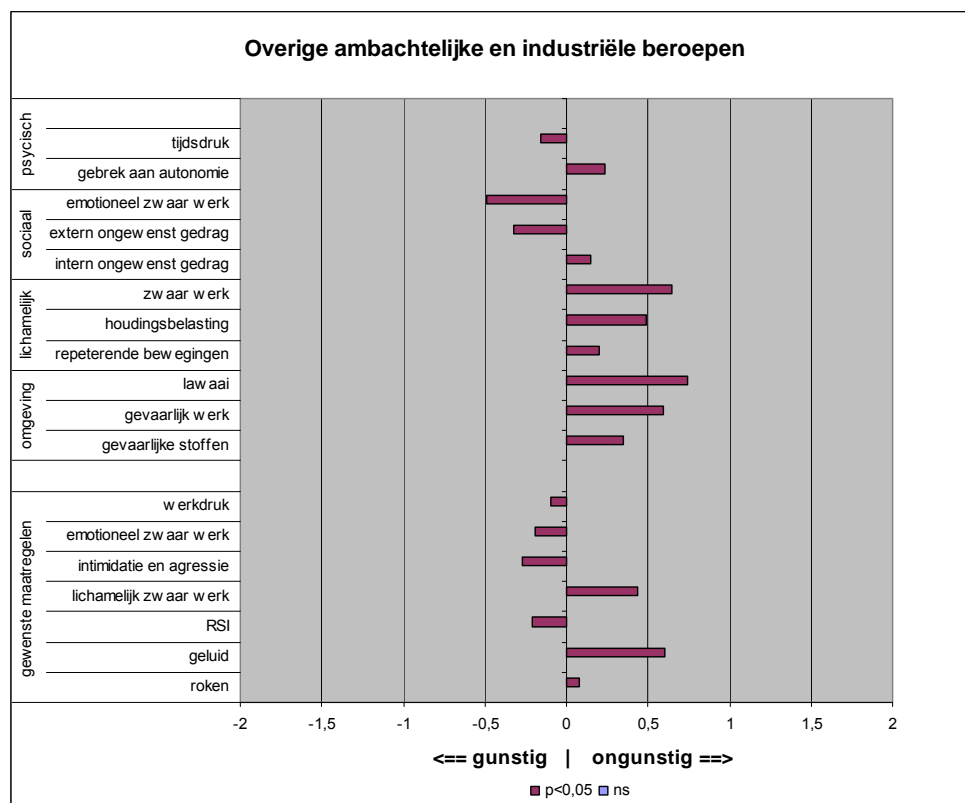
Figuur 9 Risicoprofiel van politie personeel, brandweer en bewakers ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen

In het risicoprofiel van de metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers (figuur 10) is duidelijk zichtbaar dat dit een beroep is waar de blootstelling aan lichamelijke en omgevingsrisico's groot is. Zowel op zwaar werk als op houdingsbelasting als op lawaai als op gevaarlijk werk scoren zij boven de 1,0, wat een zeer groot verschil ten opzichte van gemiddeld inhoudt. De blootstelling aan psychische en sociale arbeidsrisico's is laag, voor emotioneel zwaar werk zelfs duidelijk lager dan gemiddeld. Het is dan ook niet verrassend dat binnen dit beroep maatregelen in verband met zwaar werk en lawaai duidelijk vaker dan gemiddeld wenselijk zijn.

Figuur 10 Risicoprofiel van metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers ten opzichte van het gemiddelde van alle beroepen

Het laatste risicoberoep dat wordt besproken betreft de overige ambachtelijke en industriële beroepen (figuur 11). Ook deze beroepen kenmerken zich door een gemiddelde of lage psychische en sociale belasting, en een hogere blootstelling aan lichamelijke en omgevingsrisico's belasting, en dan in het bijzonder zwaar werk, lawaai en gevaarlijk werk. Er worden ook duidelijk vaker dan gemiddeld maatregelen in verband met lawaai als wenselijk gezien.

Figuur 11 Risicoprofiel van overige ambachtelijke en industriële beroepen ten opzichte van het gemiddelde

4.6 Regressieanalyses

In tabel 17 staan de resultaten van de regressieanalyses weergegeven. In deze regressieanalyses is gekeken in hoeverre het zelfgerapporteerde langdurige verzuim van individuele werknemers verklaard kan worden door hun beroep, persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, hun blootstelling aan arbeidsrisico's en de door hen gewenste maatregelen. Hierbij is gebruik gemaakt van de NEA 2005 en 2006. Een uitgebreidere uitleg van de regressieanalyse staat in bijlage C. In de eerste kolom met ongecorrigeerde gegevens (alleen beroep is als variabele in de regressievergelijking opgenomen) is zichtbaar dat beroep inderdaad geassocieerd is met langdurig verzuim⁷ ($p=0.00$). Het effect van beroep is echter klein. Slechts iets meer dan 1% van de verschillen tussen

⁷ Omwille van de leesbaarheid zijn in de tabel uitsluitend de beroepen opgenomen die in paragraaf 4.1 als risicoberoep zijn aangemerkt. Bij een aantal beroepen is zichtbaar dat zij in tegenstelling tot paragraaf 4.1 niet meer significant afwijken van het gemiddelde. Dit komt doordat deze resultaten gebaseerd zijn op de NEA 2005-2006 terwijl in paragraaf 4.1 gebruik is gemaakt van de NEA 2005-2006-2007. Door de kleinere groep respondenten zullen verschillen minder snel significant afwijken van het gemiddelde.

werknemers in langdurig verzuim wordt verklaard door het beroep waarin zij werken (verklaarde variantie is 1,2%, zie tabel 17). In tabel 17 staat achter de individuele beroepen een odds ratio (OR) die aangeeft hoe hoog het risico op langdurig verzuim in het dat beroep is, vergeleken met de het gemiddelde. Bij een odds ratio van 1 is het risico in het betreffende beroep even groot als het gemiddelde, bij een odds ratio groter dan 1 is dit risico hoger en bij een odds ratio kleiner dan 1 is het risico lager dan gemiddeld. De buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden hebben een odds ratio van 2,16. Dit betekent dat de kans op langdurig verzuim in dat beroep ongeveer 2,16 keer zo groot is dan gemiddeld⁸. Voor uitgebreide tabellen met de resultaten van deze en de overige regressieanalyses wordt verwezen naar bijlage D.

In de 2^e kolom is er gecorrigeerd voor persoonskenmerken. Verschillende beroepen worden over het algemeen gekenmerkt door verschillende werknemerspopulaties. Bijvoorbeeld ten aanzien van leeftijd en geslacht en de gezondheid van de werknemers. Door hiervoor te corrigeren wordt gekeken of er, als deze kenmerken wel gelijk zouden zijn voor de verschillende beroepen, nog steeds een verschil zichtbaar is voor de variabele beroep. De kans op langdurig verzuim is groter bij vrouwen dan bij mannen, hoger naarmate de werknemer ouder is, en hoger bij laag opgeleide werknemers. De belangrijkste voorspeller van langdurig verzuim is echter de gezondheid. Zowel werknemers die aangeven dat zij een matige of slechte gezondheid hebben, als werknemers die in hun werk belemmerd worden door een chronische aandoening hebben een (ruim) twee keer zo hoge kans om langdurig te verzuimen. Ook na correctie voor persoonskenmerken is beroep nog een significante voorspeller van langdurig verzuim ($p=0.01$). Beroep verklaart na correctie 0,6% van de verschillen tussen werknemers in langdurig verzuim. 13,7% van het verzuim wordt door de combinatie van beroep en persoonskenmerken verklaard.

In de derde kolom is bovendien gecorrigeerd voor baan- en bedrijfskenmerken. Ook contractvormen en bedrijfsgrootte zijn geassocieerd met beroep. In deze kolom is ook te zien hoe baan- en bedrijfskenmerken bijdragen aan langdurig verzuim. Werknemers met een tijdelijke aanstelling en oproepkrachten hebben relatief minder kans hebben op langdurig verzuim, terwijl uitzendkrachten en mensen met een vast contract meer kans hebben op langdurig verzuim. Voor bedrijfsgrootte wordt geen eenduidig patroon gevonden. Werknemers in bedrijven met 4-9 werknemers hebben een lagere kans om langdurig te verzuimen, werknemers in bedrijven met meer dan 1000 werknemers een grotere kans. Tussen de overige bedrijfsgroottes worden geen verschillen gevonden. Al met al is beroep ook na correctie voor baan- en bedrijfskenmerken een significante voorspeller van langdurig verzuim. De verklaarde variantie door beroep is na correctie voor baan- en bedrijfskenmerken toegenomen tot 1,1%. Deze toename duidt op een zogenaamd *suppressor*-effect: sommige beroepen hebben een relatief hoog percentage langdurig verzuimers ondanks gunstige baan- en bedrijfskenmerken (bijvoorbeeld veel oproepkrachten of tijdelijk werknemers). 14,7% van het verzuim wordt door de combinatie van beroep, persoons-, baan- en bedrijfskenmerken verklaard.

In de 4^e kolom zijn ook de arbeidsrisico's toegevoegd. Verschillen in het voorkomen van arbeidsrisico's blijken een belangrijke verklaring voor verschillen in langdurig verzuim tussen verschillende beroepen. Na correctie hiervoor zijn er geen significante verschillen meer tussen de beroepen ($p=0.24$). Al met al wordt 15% van de verschillen tussen werknemers in langdurig verzuim verklaard door beroep en de persoons-, baan-

⁸ Deze beschrijving van een odds ratio als relatief risico is niet volledig correct, maar bij kleine risico's (hier 4,2%) is het verschil tussen odds ratio en relatief risico te verwaarlozen.

en bedrijfskenmerken en blootstelling aan arbeidsrisico's. Uit deze kolom blijkt dat van de psychische en sociale risico's gebrek aan autonomie, emotioneel zwaar werk en intern ongewenst gedrag bijdragen aan een hogere kans op langdurig verzuim. Van de lichamelijke en omgevingsrisico's hangen de houdingsbelasting en het doen van gevaarlijk werk samen met langdurig verzuim.

In de laatste kolom is voor de volledigheid ook nog gekeken naar het effect van gewenste maatregelen. Hoewel het gewenst zijn van maatregelen tegen emotioneel zwaar werk, intimidatie en agressie en RSI geassocieerd zijn met langdurig verzuim voegt dit niet veel meer toe aan het model. Ook na toevoeging van gewenste maatregelen is er geen significant verschil in langdurig verzuim tussen de verschillende beroepen ($p=0.30$). De toevoeging van gewenste maatregelen geeft ook nauwelijks extra verklaring voor verschillen in langdurig verzuim tussen werknemers.

Al met al wordt ruim 15% van het langdurig verzuim verklaard door de combinatie van persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeidsrisico's en gewenste maatregelen. Na correctie voor arbeidsrisico's is beroep daarbij *geen* onafhankelijke voorspeller van langdurig verzuim

Tabel 17 Resultaten van de regressieanalyse op zelfgerapporteerd verzuim >25%

	ongecorrigeerd	Na correctie voor persoonskenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeidsrisico's en gewenste maatregelen.
	OR	OR	OR	OR	OR
Steekproefomvang (n)	40403	40403	40403	40403	40403
Significantie beroep	p=0.00	p=0.01	p=0.01	p=0.24	p=0.30
Verklaarde variantie door alle variabelen ⁹	1,2%	13,7%	14,7%	15,0%	15,2%
Verklaarde variantie door persoonskenmerken		13,1%	13,1%	13,1%	13,1%
Verklaarde variantie door baan- en bedrijfskenmerken			0,5%	0,5%	0,5%
Verklaarde variantie door arbeidsrisico's				1,0 %	1,0%
Verklaarde variantie door gewenste maatregelen					0,1%
Verklaarde variantie door beroep	1,2%	0,6%	1,1%	0,4%	0,5%
Beroep					
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	2,16	1,98	1,91	1,84	1,73
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	1,93	1,40	1,36	1,27	1,21
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	1,42	1,34	1,35	1,32	1,26
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	1,32	1,31	1,40	1,36	1,40
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	1,67	1,64	1,63	1,39	1,32
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	1,44	1,55	1,43	1,43	1,40
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1,55	1,33	1,35	1,29	1,31
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	1,32	1,26	1,23	1,24	1,28
Persoonskenmerken					
geslacht					
Vrouw		1,12	1,15	1,15	1,14
man		0,89	0,87	0,87	0,87
leeftijd (jaren)					
		1,01	1,01	1,01	1,01
opleiding					
Laag (<= VBO)		1,07	1,08	1,05	1,05
Midden (HAVO-MBO)		1,06	1,07	1,06	1,06
Hoog (HBO-WO)		0,88	0,86	0,90	0,90
Herkomst					
Autochtoon		1,07	1,06	1,10	1,10
Westerse allochtoon		0,87	0,87	0,88	0,88
Niet westerse allochtoon		1,08	1,08	1,04	1,04

⁹ Bij verklaarde variantie wordt er altijd uitgegaan van de verklaarde variantie van de nieuw aan het model toegevoegde variabele *bovenop* de variantie die verklaard wordt door de variabelen die al in het model aanwezig zijn. Bij het berekenen van de variantie is beroep altijd als laatste toegevoegd. Beroep kan dus 1,2% van de variantie verklaren, maar, *nadat* er gecorrigeerd is voor de persoonskenmerken nog 0,6%. De verklaarde variantie van de arbeidsrisico's is 0,5% *nadat* er al gecorrigeerd is voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken.

	ongecorrigeerd	Na correctie voor persoons- kenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeitsrisico's en gewenste maatregelen.
	OR	OR	OR	OR	OR
Algehele gezondheid					
Slecht/matig		2,40	2,39	2,55	2,40
Goed		0,88	0,88	0,87	0,88
Zeer goed/uitstekend		0,45	0,45	0,48	0,48
Chronische aandoening					
Geen chronische aandoening		0,66	0,66	0,65	0,66
Chronische aandoening, werk niet belemmerd		0,79	0,80	0,77	0,79
Chronische aandoening, werk wel belemmerd		2,00	2,00	1,90	1,91
Baankenmerken					
Aard van de werkkring					
Vast dienstverband			1,30	1,32	1,32
Tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast			0,73	0,75	0,75
Tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd			0,79	0,80	0,80
Uitzendkracht			1,54	1,50	1,51
Oproepkracht			0,63	0,62	0,62
Wet Sociale Werkvoorziening			1,37	1,37	1,35
Omvang dienstverband (uren)			1,00	1,00	1,00
Bedrijfskenmerken					
Bedrijfsgrootte					
1-4 werknemers			0,92	0,94	0,95
5-9 werknemers			0,70	0,70	0,70
10-49 werknemers			1,04	1,04	1,04
50-99 werknemers			1,11	1,11	1,11
100-499 werknemers			0,99	1,00	0,99
500-999 werknemers			1,11	1,10	1,09
1000+ werknemers			1,22	1,22	1,21
Psychische risico's					
Hoge tijdsdruk				0,93	0,93
Gebrek aan autonomie				1,12	1,11
Sociale risico's					
Emotioneel zwaar werk				1,23	1,14
Extern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)				0,98	0,95
Intern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)				1,20	1,21
Lichamelijke risico's					
Zwaar werk				1,08	1,09
Houdingsbelasting				1,13	1,14
Repeterende bewegingen				1,03	1,03
Omgevingsrisico's					
Lawaai (ja, soms/regelmatig)				0,99	1,02
Gevaarlijk werk (ja, soms/regelmatig)				1,08	1,08
Gevaarlijke stoffen (bijna dagelijks)				1,06	1,06

	ongecorrigeerd	Na correctie voor persoons- kenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeidsrisico's en gewenste maatregelen.
	OR	OR	OR	OR	OR
Maatregelen wenselijk tegen:					
Werkdruk (ja)					1,02
Emotioneel zwaar werk (ja)					1,07
Intimidatie en agressie (ja)					1,09
Lichamelijk zwaar werk (ja)					0,97
RSI (ja)					0,94
Geluid (ja)					0,94
Roken (ja)					1,01

OR= odds ratio **vet** = significant

5 Resultaten: Geregistreerd verzuim

5.1 Risicoberoepen

5.1.1 *Retrospectief*

Tabel 18 geeft het percentage geregistreerde 13^e-weekszieken met een eerste ziektedag vóór het invullen van de NEA, uitgesplitst naar beroep. Uit de tabel blijkt dat het percentage werknemers dat in het jaar voorafgaande aan de NEA 13 weken of meer verzuimde 3,4% is. Dit loopt uiteen van 1,2% onder de drukkers tot 6,2% bij de huisbewaarders en schoonmaakpersoneel in gebouwen.

Er zijn vier beroepen met een significant hoger dan gemiddeld geregistreerd langdurig verzuim. Dit zijn de huisbewaarders en schoonmaakpersoneel (6,2%), de buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden (6,1%), de loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers (5,5%) en ten slotte de verpleegkundigen in de ziekenhuizen (4,9%). Naast deze vier risicoberoepen zijn er ook nog twee beroepen in de gevarenzone. Dit zijn de overige gezondheidszorg beroepen in de tehuizen met 4,9% en het politiepersoneel, de brandweer en de bewakers (4,5%).

5.1.2 *Prospectief*

Tabel 19 geeft de rangordering van beroepen op basis van de geregistreerde prospectieve data (verzuim ingetreden na invulling van de NEA) weer. Gemiddeld heeft 2,8% van de werknemers meer dan 13 weken verzuimd¹⁰. Dit loopt uiteen van 0,3% bij de winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers in kleding en modeartikelen tot 6,4% bij de bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpen en alfahulpen in de thuiszorg.

Er zijn dertien beroepen die als risicoberoep aangemerkt worden. Binnen deze risicoberoepen loopt het percentage werknemers dat 13 weken of meer verzuimt uiteen van 3,7% bij de metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers tot 6,4 % bij de bejaardenverzorgers, kinderverzorgers, gezinshulpen en alfahulpen in de thuiszorg. Daarnaast hebben de drukkers een net geen significant hoger dan gemiddeld verzuim (4,2%) en zitten dus in de gevarenzone.

¹⁰ Dit percentage wijkt iets af van het in tabel 6 genoemde percentage van 2,9%. Verschil is dat in tabel 6 is uitgegaan van alle personen, terwijl dit percentage berekend is op basis van alle personen waar zowel beroep als verzuim bekend is.

Tabel 18 Beroepen naar percentage werknemers met geregistreerd verzuim van 13 weken of meer in het jaar vóór invulling NEA (retrospectief). Aantal werknemers in de steekproef (n) en (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N) (NEA 2005/2006 en UWV 2004-2006).

Beroep	n	N (x1000)	%	rangorde
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	664	104	6,2%	1
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	315	49	6,1%	2
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	780	122	5,5%	3
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: ziekenhuizen	548	86	4,9%	4
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	465	73	4,9%	5
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	795	125	4,5%	6
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	353	55	4,3%	7
Voedingsmiddelen- en drankenbereiders	684	107	4,3%	8
Overige agrarische beroepen	304	48	4,2%	9
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	297	47	4,2%	10
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1166	183	4,2%	11
Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	727	114	4,1%	12
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	2115	331	4,0%	13
Docenten voortgezet onderwijs	640	100	4,0%	14
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	228	36	3,9%	15
Overige administratieve beroepen	3059	479	3,9%	16
Docenten basisonderwijs	908	142	3,8%	17
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	1524	239	3,8%	18
Overige transportberoepen	565	89	3,7%	19
Overige gezondheidszorg beroepen: ziekenhuizen	438	69	3,7%	20
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: supermarkten	699	110	3,6%	21
Vertegenwoordigers, handelsagenten	532	83	3,6%	22
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	345	54	3,6%	23
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	702	110	3,5%	24
Vrachtwagenchauffeurs	762	119	3,5%	25
Overige onderwijsberoepen	667	105	3,4%	26
Postdistributiepersoneel	200	31	3,3%	27
Overige beroepen	3343	524	3,2%	28
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	489	77	3,2%	29
Leidinggevende functies	3057	479	3,2%	30
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	622	97	3,2%	31
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: overig	1852	290	3,2%	32
Overige dienstverlenende functies	1984	311	3,0%	33
Docenten hoger onderwijs	294	46	3,0%	34
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: kinderopvang	251	39	2,9%	35
Secretaressen, typisten	1651	259	2,9%	36
Machine-bankwerker-monteurs, instrumentmakers, reparateurs	874	137	2,8%	37
Overige commerciële beroepen	1558	244	2,8%	38
Schilders	287	45	2,8%	39
Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	1530	240	2,6%	40
Overige vakspecialisten	1338	210	2,6%	41
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: winkels in kleding en modeartikelen	267	42	2,5%	42
Koks, kelners, buffetbedienden	1060	166	2,5%	43
Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen	435	68	2,4%	44
Boekhouders, kassiers	1147	180	2,3%	45
Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	477	75	2,1%	46
Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	559	88	1,9%	47
Architecten, ingenieurs, verwante technici, tekenaars	1236	194	1,5%	48
Drukkers en verwante functies	349	55	1,2%	49
Totaal	45144	7074	3,4%	

Rood/groen gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.05$; Oranje/geel gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.1$

Tabel 19 Beroepen naar percentage werknemers met geregistreerd verzuim van 13 weken of meer in het jaar na invulling NEA (prospectief). Aantal werknemers in de steekproef (n) en (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N) (NEA 2005/2006 en UWV 2006-2007)

Beroep	n	N (x 1000)	%	rangorde
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	353	55	6,4%	1
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	795	125	5,5%	2
Verpleegkundigen, ziekenverzorger: thuiszorg	228	36	5,3%	3
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	297	47	5,3%	4
Verpleegkundigen, ziekenverzorger: overig	622	97	5,0%	5
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	664	104	4,9%	6
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	315	49	4,7%	7
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	345	54	4,7%	8
Drukkers en verwante functies	349	55	4,2%	9
Docenten basisonderwijs	908	142	4,0%	10
Verpleegkundigen, ziekenverzorger: tehuizen	702	110	3,9%	11
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	780	122	3,9%	12
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	1524	239	3,8%	13
Docenten voortgezet onderwijs	640	100	3,7%	14
Schilders	287	45	3,7%	15
Verpleegkundigen, ziekenverzorger: ziekenhuizen	548	86	3,7%	16
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1166	183	3,7%	17
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	465	73	3,7%	18
Overige transportberoepen	565	89	3,6%	19
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: kinderopvang	251	39	3,6%	20
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	489	77	3,4%	21
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	2115	331	3,1%	22
Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	727	114	2,8%	23
Overige administratieve beroepen	3059	479	2,8%	24
Overige beroepen	3343	524	2,8%	25
Overige dienstverlenende functies	1984	311	2,7%	26
Vrachtwagenchauffeurs	762	119	2,7%	27
Secretaressen, typisten	1651	259	2,6%	28
Koks, kelners, buffetbedienden	1060	166	2,6%	29
Voedingsmiddelen- en drankenbereiders	684	107	2,5%	30
Postdistributiepersoneel	200	31	2,4%	31
Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	559	88	2,2%	32
Overige vakspecialisten	1338	210	2,2%	33
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: overig	1852	290	2,1%	34
Overige gezondheidszorg beroepen: ziekenhuizen	438	69	2,1%	35
Machine-bankwerker-monteurs, instrumentmakers, reparateurs	874	137	2,0%	36
Vertegenwoordigers, handelsagenten	532	83	1,9%	37
Overige onderwijsberoepen	667	105	1,9%	38
Overige commerciële beroepen	1558	244	1,9%	39
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: supermarkten	699	110	1,9%	40
Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	477	75	1,8%	41
Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	1530	240	1,8%	42
Leidinggevende functies	3057	479	1,6%	43
Docenten hoger onderwijs	294	46	1,5%	44
Overige agrarische beroepen	304	48	1,5%	45
Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen	435	68	1,4%	46
Architecten, ingenieurs, verwante technici, tekenaars	1236	194	1,4%	47
Boekhouders, kassiers	1147	180	1,2%	48
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: winkels in kleding en modeartikelen	267	42	0,3%	49
Totaal	45144	7074	2,8%	

Rood/groen gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.05$; Oranje/geel gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.1$

5.2 Regressieanalyses

5.2.1 *Retrospectief*

In tabel 20 staan de resultaten van de regressieanalyse op de retrospectieve, geregistreerde data. In kolom 1 is zichtbaar dat beroep een significante voorspeller van langdurig verzuim is ($p=0.00$), maar dat het effect van beroep klein is. Slechts 0,8% van het langdurige verzuim wordt verklaard door beroep. Dit is niet onverwacht aangezien slechts 4 beroepen een significant hoger dan gemiddeld percentage langdurig verzuimende werknemers kende.

Na correctie voor persoonskenmerken is er dan ook geen significant effect meer van beroep ($p=0.23$). De invloed van persoonskenmerken is daarentegen groot. Bijna 10% van de verschillen in langdurig verzuim worden hierdoor verklaard. Hierbij is de algehele gezondheid de sterkste voorspeller. Werknemers met een matige of slechte gezondheid hebben twee keer zo vaak te maken met langdurig verzuim.

De invloed van baan- en bedrijfskenmerken is klein. Iets meer dan 1% van het verzuim wordt door deze kenmerken verklaard. Werknemers met een vast contract en werknemers in de WSW hebben een wat hogere kans op langdurig verzuim. Ook neemt de kans op langdurig verzuim toe met het aantal gewerkte uren.

Als de blootstelling aan arbeidsrisico's aan het model wordt toegevoegd (kolom 4) blijkt dat alleen emotioneel zwaar werk en intern ongewenst gedrag voorspellers zijn van langdurig verzuim. Alle arbeidsrisico's gezamenlijk verklaren slechts 0,5% van het verzuim. Een beeld dat niet verandert na toevoeging van de gewenste maatregelen. Alleen het wensen van maatregelen tegen agressie en intimidatie heeft een kleine invloed op het langdurige verzuim.

Al met al wordt ruim 12% van het langdurige verzuim verklaard door de combinatie van persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeidsrisico's en gewenste maatregelen. Hierbij blijkt beroep *geen* onafhankelijke voorspeller van langdurig verzuim te zijn.

Tabel 20 Resultaten van de retrospectieve regressieanalyse

	ongecorrigeerd	Na correctie voor persoonskenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeidsrisico's en gewenste maatregelen.
	OR	OR	OR	OR	OR
Steekproefomvang (n)	39311	39311	39311	39311	39311
Significantie beroep	0,00	0,23	0,33	0,58	0,66
Verklaarde variantie door alle variabelen ¹¹	0,8%	10,5%	11,5%	12,0%	12,2%
Verklaarde variantie door persoonskenmerken		9,9%	9,9%	9,9%	9,9%
Verklaarde variantie door baan- en bedrijfskenmerken			1,1%	1,1%	1,1%
Verklaarde variantie door arbeidsrisico's				0,5%	0,5%
Verklaarde variantie door gewenste maatregelen					0,2%
Verklaarde variantie door beroep	0,8%	0,6%	0,5%	0,5%	0,5%
Beroep					
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	1,83	1,24	1,44	1,51	1,50
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	1,56	1,34	1,27	1,22	1,13
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	1,70	1,59	1,45	1,39	1,43
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: ziekenhuizen	1,34	1,48	1,40	1,18	1,11
Persoonskenmerken					
geslacht					
Vrouw		1,13	1,23	1,23	1,22
Man		0,88	0,81	0,81	0,82
leeftijd (jaren)					
		1,02	1,01	1,01	1,01
opleiding					
Laag (<= VBO)		1,15	1,16	1,15	1,15
midden (HAVO-MBO)		1,03	1,04	1,04	1,04
hoog (HBO-WO)		0,84	0,83	0,84	0,84
Herkomst					
Autochtoon		1,10	1,10	1,12	1,12
Westerse allochtoon		1,06	1,05	1,06	1,06
Niet westerse allochtoon		0,86	0,87	0,84	0,84
Algehele gezondheid					
Slecht/matig		2,35	2,35	2,22	2,21
Goed		0,92	0,92	0,92	0,92
Zeer goed/uitstekend		0,46	0,47	0,49	0,49
Chronische aandoening					
Geen chronische aandoening		0,70	0,70	0,71	0,71
Chronische aandoening, werk niet belemmerd		0,78	0,78	0,80	0,80
Chronische aandoening, werk wel belemmerd		1,82	1,83	1,76	1,75

¹¹ Bij verklaarde variantie wordt er altijd uitgegaan van de verklaarde variantie van de nieuw aan het model toegevoegde variabele *bovenop* de variantie die verklaard wordt door de variabelen die al in het model aanwezig zijn. Bij het berekenen van de variantie is beroep altijd als laatste toegevoegd. Beroep kan dus 0,8% van de variantie verklaren, maar, *nadat* er gecorrigeerd is voor de persoonskenmerken nog 0,6% De verklaarde variantie van de arbeidsrisico's is 0,5% *nadat* er al gecorrigeerd is voor persoons- en werkkenmerken.

	ongecorrigeerd	Na correctie voor per- soonskenmerken	Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken	Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken en arbeidsrisico's	Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.
	OR	OR	OR	OR	OR
Baankenmerken					
Aard van de werkring					
Vast dienstverband			1,74	1,73	1,71
Tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast			0,73	0,74	0,75
Tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd			0,87	0,86	0,86
Uitzendkracht			0,62	0,60	0,61
Oproepkracht			0,64	0,63	0,63
Wet Sociale Werkvoorziening			2,29	2,39	2,35
Omvang dienstverband (uren)			1,02	1,02	1,02
Bedrijfskenmerken					
Bedrijfsgrootte					
1-4 werknemers			0,92	0,94	0,96
5-9 werknemers			1,00	1,00	1,00
10-49 werknemers			0,97	0,97	0,97
50-99 werknemers			1,10	1,09	1,09
100-499 werknemers			0,93	0,93	0,93
500-999 werknemers			1,08	1,06	1,06
1000+ werknemers			1,02	1,02	1,01
Psychische risico's					
Hoge tijdsdruk				1,00	0,99
Gebrek aan autonomie				1,07	1,06
Sociale risico's					
Emotioneel zwaar werk				1,23	1,16
Extern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)				1,02	0,99
Intern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)				1,10	1,10
Lichamelijke risico's					
Zwaar werk				1,08	1,09
Houdingsbelasting				1,10	1,11
Repeterende bewegingen				1,02	1,03
Omgevingsrisico's					
Lawaai (ja, soms/regelmatig)				1,00	1,02
Gevaarlijk werk (ja, soms/regelmatig)				1,01	1,01
Gevaarlijke stoffen (bijna dagelijks)				1,00	1,00
Maatregelen wenselijk tegen:					
Werkdruk (ja)					1,08
Emotioneel zwaar werk (ja)					1,04
Intimidatie en agressie (ja)					1,10
Lichamenlijk zwaar werk (ja)					0,97
RSI (ja)					0,92
Geluid (ja)					0,95
Roken (ja)					1,01

OR= odds ratio **vet**= significant

5.2.2 *Prospectief*

In tabel 21 staan de resultaten van de regressieanalyse van prospectief, geregistreerd verzuim.

In de eerste kolom is te zien dat beroep geassocieerd is met verzuim ($p=0,00$) en dat bijna 2% van het geregistreerd langdurig verzuim wordt verklaard door beroep. Uit de tweede kolom, waar is gecorrigeerd voor persoonskenmerken blijkt dat er ook na correctie nog een significant effect van beroep is ($p=0.00$). Nog 1,4% van het langdurige verzuim wordt na correctie voor persoonskenmerken verklaard door beroep. De persoonskenmerken zelf verklaren duidelijk meer. Bijna 5% van de verschillen tussen werknemers in langdurig verzuim wordt hierdoor verklaard. De gezondheid blijkt daarbij de opnieuw beste voorspeller voor langdurig verzuim.

In de derde kolom zijn ook de baan- en bedrijfskenmerken aan het model toegevoegd. Ook na correctie voor deze factoren blijft het effect van beroep significant ($p=0.00$). Baan- en bedrijfskenmerken lijken weinig toe te voegen aan het model. Werknemers met een vast contract en werknemers in de WSW hebben een wat hogere kans op langdurig verzuim. Ook neemt de kans op langdurig verzuim toe met het aantal gewerkte uren. Het effect van beroep blijft gelijk, en beroep verklaart ook na correctie voor baan- en bedrijfskenmerken nog 1,4% van de verschillen in langdurig verzuim.

In de vierde kolom is naast voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken ook gecorrigeerd voor blootstelling aan arbeidsrisico's. Gebrek aan autonomie, het maken van repeterende bewegingen en blootstelling aan gevaarlijke stoffen hangen samen met een hogere kans op langdurig verzuim. Het effect van de arbeidsrisico's is bescheiden: 0,9% van de kans op langdurig verzuim wordt door de blootstelling aan arbeidsrisico's verklaard. Na correctie wordt nog 0,9% van de verschillen in langdurig verzuim tussen werknemers verklaard door hun beroep ($p=0.00$).

Het toevoegen van maatregelen aan het model (kolom 5) heeft nauwelijks effect. Geen van de gewenste maatregelen is geassocieerd met langdurig verzuim. Ook na correctie voor gewenste maatregelen verklaart beroep 0,9% van het langdurige verzuim .

Al met al wordt ruim 7% van het langdurige verzuim verklaard door de combinatie van beroep, persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeidsrisico's en gewenste maatregelen. Hierbij blijkt beroep in de prospectieve analyses een onafhankelijke voorspeller van langdurig verzuim te zijn. Het effect van beroep op het langdurige verzuim is echter beperkt.

Tabel 21 Resultaten van de prospectieve regressieanalyse

	ongecorrigeerd	Na correctie voor persoonskenmerken	Na correctie voor baan-, baan- en bedrijfskenmerken	Na correctie voor baan-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's	Na correctie voor baan-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeidsrisico's en gewenste maatregelen.
	OR	OR	OR	OR	OR
Steekproefomvang (n)	39311	39311	39311	39311	39311
Significantie beroep	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Verklaarde variantie door alle variabelen ¹²	1,9%	6,1%	6,8%	7,2%	7,3%
Verklaarde variantie door persoonskenmerken		4,7%	4,7%	4,7%	4,7%
Verklaarde variantie door baan- en bedrijfskenmerken			0,7%	0,7%	0,7%
Verklaarde variantie door arbeidsrisico's				0,9%	0,9%
Verklaarde variantie door gewenste maatregelen					0,1%
Verklaarde variantie door beroep	1,9%	1,4%	1,4%	0,9%	0,9%
Beroep					
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, afhulp: thuiszorg	2,68	1,77	1,90	1,83	1,80
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	2,33	2,61	2,35	2,17	2,14
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	1,83	1,44	1,49	1,44	1,39
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, afhulp: overig	1,85	1,59	1,80	1,76	1,70
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	1,70	1,56	1,56	1,42	1,36
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	1,76	1,16	1,30	1,29	1,28
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	1,84	1,76	1,63	1,28	1,29
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, afhulp: tehuizen	1,90	1,40	1,40	1,33	1,29
Docenten basisonderwijs	1,42	1,29	1,31	1,36	1,27
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	1,48	1,24	1,22	1,12	1,07
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	1,25	1,40	1,32	1,28	1,32
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	1,44	1,33	1,37	1,32	1,30
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1,44	1,48	1,41	1,34	1,38
Persoonskenmerken					
geslacht					
Vrouw		1,30	1,39	1,38	1,37
Man		0,77	0,72	0,73	0,73
leeftijd (jaren)					
		1,02	1,02	1,02	1,02
opleiding					
Laag (<= VBO)		1,15	1,17	1,13	1,12
Midden (HAVO-MBO)		0,96	0,99	0,98	0,98
Hoog (HBO-WO)		0,88	0,86	0,91	0,91

¹² Bij verklaarde variantie wordt er altijd uitgegaan van de verklaarde variantie van de nieuw aan het model toegevoegde variabele *bovenop* de variantie die verklaard wordt door de variabelen die al in het model aanwezig zijn. Bij het berekenen van de variantie is beroep altijd als laatste toegevoegd. Beroep kan dus 1,9% van de variantie verklaren, maar, *nadat* er gecorrigeerd is voor de persoonskenmerken nog 1,4% De verklaarde variantie van de arbeidsrisico's is 0,7% *nadat* er al gecorrigeerd is voor persoons- en werkkenmerken.

	ongecorrigeerd	Na correctie voor per- soonskenmerken	Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken	Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken en ar- beidsrisico's	Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.
	OR	OR	OR	OR	OR
Herkomst					
Autochtoon		1,03	1,04	1,05	1,06
Westerse allochtoon		0,90	0,90	0,90	0,90
Niet westerse allochtoon		1,07	1,07	1,05	1,05
Algehele gezondheid					
Slecht/matig		2,35	1,62	1,55	1,54
Goed		0,92	0,97	0,98	0,98
Zeer goed/uitstekend		0,63	0,64	0,66	0,66
Chronische aandoening					
Geen chronische aandoening		0,70	0,79	0,81	0,81
Chronische aandoening, werk niet belemmerd		0,78	0,93	0,94	0,95
Chronische aandoening, werk wel belemmerd		1,35	1,35	1,31	1,31
Baankenmerken					
Aard van de werkring					
Vast dienstverband			1,37	1,40	1,39
Tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast			1,16	1,18	1,18
Tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd			0,80	0,81	0,80
Uitzendkracht			0,55	0,52	0,52
Oproepkracht			0,67	0,68	0,69
Wet Sociale Werkvoorziening			2,15	2,11	2,11
Omvang dienstverband (uren)			1,01	1,01	1,01
Bedrijfskenmerken					
Bedrijfsgrootte					
1-4 werknemers			0,86	0,86	0,87
5-9 werknemers			0,75	0,74	0,74
10-49 werknemers			1,04	1,04	1,04
50-99 werknemers			1,19	1,19	1,19
100-499 werknemers			1,09	1,10	1,10
500-999 werknemers			1,06	1,05	1,05
1000+ werknemers			1,08	1,08	1,09
Psychische risico's					
Hoge tijdsdruk				0,90	0,89
Gebrek aan autonomie				1,18	1,18
Emotioneel zwaar werk				1,13	1,09
Sociale risico's					
Extern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)				1,08	1,07
Intern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)				1,02	1,02
Lichamelijke risico's					
Zwaar werk				1,00	1,01
Houdingsbelasting				1,00	1,00
Repeterende bewegingen				1,10	1,11

	ongecorrigeerd	Na correctie voor persoonskenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's	Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, arbeidsrisico's en gewenste maatregelen.
	OR	OR	OR	OR	OR
Omgevingsrisico's					
Lawaai (ja, soms/regelmatig)				1,05	1,08
Gevaarlijk werk (ja, soms/regelmatig)				0,99	0,99
Gevaarlijke stoffen (bijna dagelijks)				1,09	1,09
Maatregelen wenselijk tegen:					
Werkdruk (ja)					1,05
Emotioneel zwaar werk (ja)					1,05
Intimidatie en agressie (ja)					1,01
Lichamelijk zwaar werk (ja)					0,98
RSI (ja)					0,97
Geluid (ja)					0,91
Roken (ja)					0,99

OR+ odds ratio **vet** is significant

6 Vergelijking verschillende verzuimdefinities

6.1 Risicoberoepen

De rangorde op basis van zelfgerapporteerde data, zoals gepresenteerd in paragraaf 4.1 kan niet zondermeer worden vergeleken met de rangorde van de geregistreerde data. De eerste rangorde is immers gemaakt op basis van de NEA 2005-2007, terwijl de rangordeningen voor geregistreerd verzuim (zowel retrospectief als prospectief) is gemaakt op basis van de NEA 2005-2006. In bijlage E staat daarom een rangorde van beroepen naar de mate van zelfgerapporteed verzuim in de periode 2005-2006.

Tabel 22 De risicoberoepen volgens drie rangordeningen (% langdurig verzuimende werknemers en rangordenummers)

Beroep	Zelfgerapporteed NEA 2005-2006	Geregistreerd retrospectief	Geregistreerd prospectief
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	8,6% (1)	6,1% (2)	4,7% (7)
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	6,3% (4)	4,2% (11)	3,7% (17)
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	5,4% (11)	6,2% (1)	4,9% (6)
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	4,7% (21)	5,5% (3)	3,9% (12)
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	6,1% (7)	3,2% (29)	3,4% (21)
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	5,6% (9)	4,0% (13)	3,1% (22)
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	5,4% (10)	4,5% (6)	5,5% (2)
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	7,2% (2)	4,3% (7)	6,4% (1)
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	6,1% (6)	3,6% (23)	4,7% (8)
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	5,3% (14)	4,2% (10)	5,3% (4)
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	6,8% (3)	3,5% (24)	3,9% (11)
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	5,7% (8)	3,2% (31)	5,0% (5)
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	5,4% (12)	3,9% (15)	5,3% (3)
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: ziekenhuizen	4,4% (24)	4,9% (4)	3,7% (16)
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	6,2% (5)	4,9% (5)	3,7% (18)
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	4,7% (20)	3,8% (18)	3,8% (13)
Docenten basisonderwijs	4,2% (27)	3,8% (17)	4,0% (10)
Totaal	4,2%	3,4%	2,8%

Rood gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.05$; oranje gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.10$

In tabel 22 staan de 17 risicoberoepen genoemd die volgens één of meer van de rangordeningen significant hoger langdurig verzuim hebben dan gemiddeld. Dit betekent dat er 32 beroepen zijn die op geen van de rangordes significant hoger scoren dan gemiddeld. Er is dan ook een behoorlijke overlap in risicoberoepen, al is deze overlap zeker niet perfect. Bij buschauffeurs, treinbestuurders en zeelieden is volgens alle drie de rangordeningen sprake van veel langdurig verzuim. Dit geldt in mindere mate (marginale significant) ook voor politiepersoneel, brandweer en bewakers. Verder zijn er diverse ambachtelijke beroepen (metselaars, loodgieters, huisbewaarders) en gezondheidszorgberoepen die op één of meer van de rangordeningen hoog scoren op langdurig verzuim.

Wanneer de volledige rangordeningen onderling worden vergeleken, blijkt dat deze behoorlijk sterk overeenkomen, met een rangordecorrelatie (Spearman rho) die varieert

van 0.55 tot 0.68. De drie rangordeningen leveren gezamenlijk dan ook een homogene schaal¹³ op met een hoge betrouwbaarheid (Cronbach's $\alpha = 0.81$).

6.2 Langdurig verzuim verklaard

Er zijn drie regressieanalyses uitgevoerd om het al dan niet optreden van langdurig verzuim op individueel niveau te verklaren. Dit betreft regressieanalyses van zelfgerapporteerd langdurig verzuim en zowel de retrospectieve als de prospectieve geregistreerde 13^e-weeksmeldingen. Daarbij is gekeken in hoeverre het verzuim van werknemers verklaard kon worden door hun beroep, door persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, door de blootstelling aan arbeidsrisico's en door de gewenste maatregelen. De meest informatieve analyse is daarbij de regressie van prospectief geregistreerd verzuim. Dit betreft verzuim dat nog niet is gestart op het moment dat de NEA is ingevuld, waardoor sprake is van een daadwerkelijke *voorspelling* van verzuim.

De drie regressieanalyses stemmen op belangrijke punten overeen. De analyses laten zien dat de kans op langdurig verzuim hoger is bij vrouwen dan bij mannen, toeneemt met de leeftijd en hoger is bij laag- dan bij hoogopgeleide werknemers. Verder speelt de gezondheid een belangrijke rol: bij een matige of slechte gezondheid en bij een chronische aandoening die het werk belemmert is de kans op langdurig verzuim relatief hoog. Wat betreft deze persoonskenmerken is er dus een duidelijke overeenkomst in de regressie van zelfgerapporteerd verzuim in de NEA en geregistreerd verzuim volgens 13^e-weeksmeldingen (zowel retrospectief als prospectief).

Ook laten alle drie de analyses zien dat werknemers met een tijdelijk dienstverband en oproepkrachten relatief weinig langdurig verzuim hebben. Voor de werknemers die op uitzendbasis werken verschillen de uitkomsten van de analyses echter: zelfgerapporteerd hebben zij een hogere kans om langdurig te verzuimen, maar geregistreerd een duidelijk kleinere kans. Dit komt vooral doordat verzuim van uitzendkrachten voor het merendeel niet wordt geregistreerd in de 13^e-weekzieken bestanden.

De invloed van arbeidsrisico's op de kans op langdurig verzuim blijkt bescheiden te zijn: blootstelling aan arbeidsrisico's verklaart maximaal 1% van de kans op langdurig verzuim. Dit komt deels doordat in de analyses ook is gecorrigeerd voor de zelfgerapporteerde gezondheid. Mensen met gezondheidsklachten beoordelen de arbeidsrisico's waaraan zij blootgesteld zijn gemiddeld als groter. Bovendien hebben zij een grotere kans op langdurig verzuim. Welke specifieke arbeidsrisico's bijdragen aan de kans op langdurig verzuim, verschilt in de drie regressieanalyses. In de meest informatieve regressie van prospectief geregistreerd verzuim blijken gebrek aan autonomie, repeterende bewegingen en de blootstelling aan gevaarlijke stoffen bij te dragen aan de kans op langdurig verzuim.

Tabel 23 geeft een overzicht van de mate waarin de verschillende factoren zelfgerapporteerd en geregistreerd langdurige verzuim verklaren. Te zien is dat op basis van geregistreerde data minder van het verzuim verklaard kan worden dan op basis van de zelfgerapporteerde data. Vooral in de prospectieve analyses is de verklaarde variantie laag. In de prospectieve analyse blijkt beroep echter nog wel significant bij te dragen

¹³ Dit betreft een schaal met beroep als eenheid van analyse. Op persoonsniveau is het niet goed mogelijk om de drie maten voor langdurig verzuim samen te nemen. Daardoor is het ook niet mogelijk om te toetsen welke beroepen significant afwijken van het gemiddelde voor deze "schaal voor langdurig verzuim".

aan de regressie van langdurig verzuim, terwijl het effect van beroep in beide andere analyses verklaard wordt door de overige variabelen in het model. Dit betekent dat in de prospectieve analyse er nog onbekende (niet-gemeten) kenmerken van een beroep zijn die bijdragen aan het optreden van langdurig verzuim.

Tabel 22 Overzicht van de verklaarde variantie door de verschillende variabelen

	Zelfgerapporteerd verzuim (2005-2006)	Geregistreerd ver- zuim: retrospectief (2005-2006)	Geregistreerd ver- zuim: prospectief (2006-2007)
p beroep	0,30	0,66	0,01
Totaal	15,2%	12,2%	7,3%
Persoonskenmerken	13,1%	9,9%	4,7%
Baan en bedrijfskenmer- ken	0,5%	1,1%	0,7%
Arbeidsrisico's	1,0%	0,5%	0,9%
Maatregelen	0,1%	0,2%	0,1%
Beroep	0,5%	0,5%	0,9%

A Literatuur

Balogh I, Orbaek P, Ohlsson K, Nordander C, Unge J, Winkel J, et al. Self-assessed and directly measured occupational physical activities--influence of musculoskeletal complaints, age and gender. *Appl Ergon* 2004;35(1):49-56.

Bossche, S.N.J. van den, Hupkens, C.L.H., Ree, S.J.M. de & P.G.W. Smulders (2006). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2005: Methodologie en globale resultaten. Hoofddorp: TNO.

Hansson GA, Balogh I, Bystrom JU, Ohlsson K, Nordander C, Asterland P, et al. Questionnaire versus direct technical measurements in assessing postures and movements of the head, upper back, arms and hands. *Scand J Work Environ Health* 2001;27(1):30-40.

Houtman ILD, van Hooff, MLM en Hooftman, WE. Arbobalans 2006. Arbeidsrisico's effecten en maatregelen in Nederland. TNO, Hoofddorp, 2007

Smulders PGW. Werksituatie en ziekteverzuim. In: Beter aan het werk. Trendrapportage ziekteverzuim, arbeidsongeschiktheid en werkhervatting. Gerda Jehoel-Gijsbers (red) Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, 2007

Viikari-Juntura E, Rauas S, Martikainen R, Kuosma E, Riihimaki H, Takala EP, et al. Validity of self-reported physical work load in epidemiologic studies on musculoskeletal disorders. *Scand J Work Environ Health* 1996;22(4):251-9.

B Overzicht indikking en uitsplitsing beroepen

Bij de indeling naar beroepen is uitgegaan van de beroep die werknemers zelf rapporteerden. Hierbij kon op een lijst met 45 beroepen de eigen beroep worden aangekruist. In een aantal beroepen waren te weinig mensen werkzaam om los over deze beroep te rapporteren, deze beroepen zijn samengevoegd aan de categorie 'overig'. In een aantal beroepen werkten zo veel werknemers dat het mogelijk was om deze verder uit te splitsen. Hiervoor is een combinatie gemaakt tussen de beroep waar mensen werken en de sector waarin zij werken.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van welke beroepen zijn uitgesplitst en ingedikt en hoe dit is gedaan.

Tabel B1 Overzicht van de oorspronkelijke beroepen en de in de analyse meegenomen beroepsaanduidingen

<i>Oorspronkelijke omschrijving beroepen</i>	<i>Uiteindelijke omschrijving beroep</i>	<i>Wijze van uitsplitsing/indikking</i>
Schilders	Schilders	
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	
Drukkers en verwante functies	Drukkers en verwante functies	
Voedingsmiddelen- en dranken bereiders	Voedingsmiddelen- en dranken bereiders	
Kleermakers, kostuumnaaisters, stoffeerders e.d.	-	Samengevoegd met Overige ambachtelijke en industriële beroepen
Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	
Machine-bankwerker-monteurs, instrumentmakers, reparateurs	Machine-bankwerker-monteurs, instrumentmakers, reparateurs	
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	Overige ambachtelijke en industriële beroepen	Kleermakers, kostuumnaaisters, stoffeerders e.d toegevoegd
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	
Vrachtwagenchauffeurs	Vrachtwagenchauffeurs	
Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	
Overige transportberoepen	Overige transportberoepen	
Secretaressen, typisten	Secretaressen, typisten	
Boekhouders, kassiers	Boekhouders, kassiers	
Postdistributiepersoneel	Postdistributiepersoneel	

<i>Oorspronkelijke omschrijving beroepen</i>	<i>Uiteindelijke omschrijving beroep</i>	<i>Wijze van uitsplitsing/indikking</i>
Overige administratieve beroepen	Overige administratieve beroepen	
Vertegenwoordigers, handelsagenten	Vertegenwoordigers, handelsagenten	
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers	Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: supermarkten	Omvat SBI 5211 Supermarkten en dergelijke winkels met een algemeen assortiment voedings- en genotmiddelen
	Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: kleding winkels	Omvat SBI 5242 Winkels in kleding en modeartikelen; 52421 Winkels in herenbovenkleding; 52422 Winkels in damesbovenkleding; 52423 Winkels in baby- en kinderkleding; 52424 Winkels in bovenkleding algemeen assortiment; 52425 Winkels in onderkleding, foundations e.d.; 52426 Winkels in modeartikelen en bijouerieën; 52427 Textielsupermarkten en andere winkels in textiel algemeen assortiment
	Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: Overig	Omvat SBI Alle overige SBI codes
Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen	Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen	
Overige commerciële beroepen	Overige commerciële beroepen	
Koks, kelners, buffetbedienden	Koks, kelners, buffetbedienden	
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	Politiepersoneel, brandweer, bewakers	
Kappers, schoonheidsspecialisten	-	Samengevoegd met Overige dienstverlenende functies
Overige dienstverlenende functies	Overige dienstverlenende functies	Kappers, schoonheidsspecialisten toegevoegd
Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden	Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: ziekenhuizen	Omvat SBI 85111 Academische ziekenhuizen; 85112 Algemene ziekenhuizen; 85114 Categoriële ziekenhuizen (geen revalidatie-instellingen)
	Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	Omvat SBI 85324 Thuiszorg

<i>Oorspronkelijke omschrijving beroepen</i>	<i>Uiteindelijke omschrijving beroep</i>	<i>Wijze van uitsplitsing/indikking</i>
	Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	Omvat SBI 8531 Welzijnszorg waarbij huisvesting wordt geboden; 85311 Verpleeghuizen; 85312 Huizen voor gehandicapten (geen verpleeghuizen); 85313 Verzorgingshuizen; 85314 Jeugdzorg waarbij huisvesting wordt geboden; 85315 Maatschappelijke opvang voor volwassenen waarbij huisvesting wordt geboden (geen asielzoekerscentra); 85316 Internaten, herstellingsoorden en asielzoekerscentra
	Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	Omvat SBI Alle overige SBI codes
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp	Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: kinderopvang	Omvat SBI 8533 Kinderopvang, maatschappelijk werk, sociaal-cultureel werk en overig welzijnswerk; 85331 Kinderopvang
	Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	Omvat SBI 85324 Thuiszorg
	Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: tehuizen	Omvat SBI 8531 Welzijnszorg waarbij huisvesting wordt geboden; 85311 Verpleeghuizen; 85312 Huizen voor gehandicapten (geen verpleeghuizen); 85313 Verzorgingshuizen; 85314 Jeugdzorg waarbij huisvesting wordt geboden; 85315 Maatschappelijke opvang voor volwassenen waarbij huisvesting wordt geboden (geen asielzoekerscentra); 85316 Internaten, herstellingsoorden en asielzoekerscentra
	Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	Omvat SBI Alle overige SBI codes
Overige gezondheidszorg beroepen	Overige gezondheidszorg beroepen: ziekenhuizen	Omvat SBI 85111 Academische ziekenhuizen; 85112 Algemene ziekenhuizen; 85114 Categoriele ziekenhuizen (geen revalidatie-instellingen)

<i>Oorspronkelijke omschrijving beroepen</i>	<i>Uiteindelijke omschrijving beroep</i>	<i>Wijze van uitsplitsing/indikking</i>
	Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	Omvat SBI 8531 Welzijnszorg waarbij huisvesting wordt geboden; 85311 Verpleeghuizen; 85312 Huizen voor gehandicapten (geen verpleeghuizen); 85313 Verzorgingshuizen; 85314 Jeugdzorg waarbij huisvesting wordt geboden; 85315 Maatschappelijke opvang voor volwassenen waarbij huisvesting wordt geboden (geen asielzoekerscentra); 85316 Internaten, herstellingsoorden en asielzoekerscentra
	Overige gezondheidszorg beroepen: overig	Omvat SBI Alle overige SBI codes
Docenten basisonderwijs	Docenten basisonderwijs	
Docenten voortgezet onderwijs	Docenten voortgezet onderwijs	
Docenten hoger onderwijs	Docenten hoger onderwijs	
Overige onderwijsberoepen	Overige onderwijsberoepen	
Architecten, ingenieurs, verwante technici, tekenaars	Architecten, ingenieurs, verwante technici, tekenaars	
Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	
Kunstenaars	-	Samengevoegd met Overige vakspecialisten
Overige vakspecialisten	Overige vakspecialisten	Kunstenaars toegevoegd
Akkerbouwers	-	Samengevoegd met Overige agrarische beroepen
Veehouders, pluimveehouders	-	Samengevoegd met Overige agrarische beroepen
Vissers, viskwekers, jagers e.d.	-	Samengevoegd met Overige agrarische beroepen
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	
Overige agrarische beroepen	Overige agrarische beroepen	Akkerbouwers, Veehouders, pluimveehouders en Vissers, viskwekers, jagers e.d. toegevoegd
Leidinggevende functies	Leidinggevende functies	
Overige beroepen	Overige beroepen	

C Toelichting regressieanalyse

In paragraaf 4.6 worden de resultaten van de regressieanalyse besproken. In deze bijlage zal nader in worden gegaan op de technische details van deze regressieanalyse.

Er is gebruik gemaakt van een logistische regressie met deviatie contrasten. Dit betekent dat er voor elke variabele is gekeken of het percentage langdurig verzuimende werknemers voor de betreffende variabelen significant afwijkt van het totale percentage langdurig verzuimende werknemers.

Als afhankelijke variabelen is het individuele verzuimpercentage van de werknemer gebruikt. Dit is voor de analyses gedichotomiseerd naar langdurig (25% of meer) of niet langdurig. Als onafhankelijke variabelen zijn, persoons- en baankenmerken arbeidsrisico's, gewenste maatregelen en uiteraard beroep meegenomen. Hoewel in de tabellen 17, 20 en 21 alleen de risicoberoepen zijn weergegeven, zijn uiteraard wel alle beroepen in de analyse meegenomen. Hoewel het wellicht logisch lijkt om sector ook in de analyses te betrekken is er, gezien de grote correlatie tussen sector en beroep, voor gekozen om deze niet mee te nemen. De onafhankelijke variabelen zijn stapsgewijs aan het model toegevoegd. In de eerste stap is beroep toegevoegd, gevolgd door de persoons-, baan- en bedrijfskenmerken, de arbeidsrisico's en de gewenste maatregelen.

Variabelen zijn indien mogelijk als continue variabelen in het model opgenomen, alleen variabelen die niet op een schaal gemeten zijn als categoriale variabelen meegenomen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor geslacht, opleidingsniveau, maar ook voor blootstelling aan ongewenst gedrag, gevaarlijk werk en alle maatregelen. Bij arbeidsrisico's die gemeten zijn op een tweepuntsschaal (ja/nee) is in de tabel alleen weergegeven wat het effect van *wel* blootgesteld worden is. Het effect van *niet* blootgesteld worden is hier uiteraard omgekeerd aan.

In totaal waren er 40978 werknemers waarvoor gegevens op alle variabelen aanwezig waren. 6530 werknemers hadden een missing op één of meerdere variabelen en konden niet in de analyses worden meegenomen.

Voor de regressieanalyses zijn *ongewogen* gegevens geanalyseerd. Dit betekent dat iedere respondent even zwaar meetelt in de regressie. Dit is gedaan omdat weging bij meer geavanceerde analyses de resultaten kan verstoren en tot onjuiste conclusies kan leiden. In alle overige analyses in dit rapport is gebruik gemaakt van *gewogen* gegevens waardoor onvolkomenheden in de steekproeftrekking en respons worden gecorrigeerd. Hierdoor zijn de gegevens representatief gemaakt voor de totale populatie werknemers in Nederland.

D Uitgebreide resultaten van de regressieanalyses

Tabel D1 Regressieanalyse van zelfgerapporteerd verzuim

	ongecorrigeerd			Na correctie voor persoonskenmerken			Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken			Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.		
	OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI	
Steekproefomvang (n)	40403			40403			40403			40403			40403		
Significantie beroep	p=0.00			p=0.01			p=0.01			p=0.24			p=0.30		
Verklaarde variantie door alle variabelen ¹⁴	1,2%			13,7%			14,7%			15,0%			15,2%		
Verklaarde variantie door persoonskenmerken				13,1%			13,1%			13,1%			13,1%		
Verklaarde variantie door baan- en bedrijfskenmerken							0,5%			0,5%			0,5%		
Verklaarde variantie door arbeidsrisico's										1,0%			1,0%		
Verklaarde variantie door gewenste maatregelen													0,1%		
Verklaarde variantie door variabele beroep	1,2%			0,6%			1,1%			0,4%			0,5%		
Beroep															
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	2,16	1,40	3,34	1,98	1,25	3,13	1,91	1,20	3,02	1,84	1,14	2,96	1,73	1,07	2,79
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, al- fahulp: thuiszorg	1,93	1,30	2,85	1,40	0,92	2,11	1,36	0,89	2,07	1,27	0,82	1,96	1,21	0,78	1,87
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	1,42	0,99	2,03	1,34	0,92	1,95	1,35	0,93	1,96	1,32	0,90	1,93	1,26	0,86	1,84
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	1,32	0,84	2,09	1,31	0,81	2,11	1,40	0,86	2,27	1,36	0,83	2,23	1,40	0,85	2,30
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	1,67	1,27	2,21	1,64	1,22	2,20	1,63	1,21	2,20	1,39	1,01	1,91	1,32	0,95	1,82
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	1,44	1,07	1,93	1,55	1,13	2,11	1,43	1,04	1,95	1,43	1,03	1,99	1,40	1,01	1,94
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1,55	1,17	2,04	1,33	0,99	1,80	1,35	1,00	1,83	1,29	0,93	1,78	1,31	0,95	1,81
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	1,32	1,06	,164	1,26	1,00	1,58	1,23	0,98	1,56	1,24	0,97	1,57	1,28	1,01	1,63

¹⁴ Bij verklaarde variantie wordt er altijd uitgegaan van de verklaarde variantie van de nieuw aan het model toegevoegde variabele *bovenop* de variantie die verklaard wordt door de variabelen die al in het model aanwezig zijn. Bij het berekenen van de variantie is beroep altijd als laatste toegevoegd. Beroep kan dus 1,2% van de variantie verklaren, maar, *nadat* er gecorrigeerd is voor de persoonskenmerken nog 0,6% De verklaarde variantie van de arbeidsrisico's is 0,5% *nadat* er al gecorrigeerd is voor persoons- en werkkenmerken.

	ongecorrigeerd		Na correctie voor persoonskenmerken			Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken			Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.		
	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI		
Persoonskenmerken														
geslacht														
Vrouw			1,12	1,06	1,20	1,15	1,08	1,23	1,15	1,07	1,23	1,14	1,07	1,23
Man			0,89	0,83	0,95	0,87	0,81	0,93	0,87	0,81	0,93	0,87	0,82	0,94
leeftijd (jaren)														
			1,01	1,01	1,02	1,01	1,00	1,01	1,01	1,01	1,02	1,01	1,01	1,02
opleiding														
Laag (<= VBO)			1,07	0,99	1,17	1,08	0,99	1,18	1,05	0,96	1,15	1,05	0,96	1,15
Midden (HAVO-MBO)			1,06	0,99	1,14	1,07	0,99	1,15	1,06	0,99	1,14	1,06	0,99	1,14
Hoog (HBO-WO)			0,88	0,80	0,96	0,86	0,79	0,95	0,90	0,82	0,99	0,90	0,82	0,99
Herkomst														
Autochtoon			1,07	0,96	1,19	1,06	0,95	1,18	1,10	0,99	1,23	1,10	0,99	1,23
Westerse allochtoon			0,87	0,74	1,01	0,87	0,75	1,02	0,88	0,75	1,02	0,88	0,75	1,02
Niet westerse allochtoon			1,08	0,92	1,28	1,08	0,91	1,28	1,04	0,88	1,23	1,04	0,88	1,23
Algehele gezondheid														
Slecht/matig			2,40	2,20	2,61	2,39	2,19	2,60	2,55	2,35	2,78	2,40	2,20	2,61
Goed			0,88	0,82	0,94	0,88	0,82	0,94	0,87	0,81	0,93	0,88	0,82	0,94
Zeer goed/uitstekend			0,45	0,41	0,50	0,45	0,41	0,50	0,48	0,43	0,53	0,48	0,43	0,53
Chronische aandoening														
Geen chronische aandoening			0,66	0,61	0,72	0,66	0,61	0,71	0,65	0,60	0,70	0,66	0,61	0,72
Chronische aandoening, werk niet belemmerd			0,79	0,72	0,87	0,80	0,72	0,87	0,77	0,70	0,85	0,79	0,72	0,87
Chronische aandoening, werk wel belemmerd			2,00	1,85	2,15	2,00	1,86	2,16	1,90	1,76	2,06	1,91	1,76	2,06
Baankenmerken														
Aard van de werkring														
Vast dienstverband						1,30	1,11	1,51	1,32	1,13	1,54	1,32	1,13	1,54
Tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast						0,73	0,56	0,95	0,75	0,57	0,98	0,75	0,57	0,98
Tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd						0,79	0,60	1,05	0,80	0,60	1,06	0,80	0,60	1,06
Uitzendkracht						1,54	1,12	2,13	1,50	1,08	2,07	1,51	1,09	2,09
Oproepkracht						0,63	0,41	0,97	0,62	0,41	0,95	0,62	0,41	0,96
Wet Sociale Werkvoorziening						1,37	0,93	2,01	1,37	0,93	2,02	1,35	0,92	2,00
Omvang dienstverband (uren)														
						1,00	1,00	1,01	1,00	1,00	1,01	1,00	1,00	1,01

	ongecorrigeerd		Na correctie voor persoonskenmerken		Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken		Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's		Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.	
	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI
Bedrijfskenmerken										
Bedrijfsgrootte										
1-4 werknemers					0,92	0,75 1,14	0,94	0,76 1,16	0,95	0,76 1,17
5-9 werknemers					0,70	0,58 0,84	0,70	0,58 0,84	0,70	0,58 0,84
10-49 werknemers					1,04	0,93 1,15	1,04	0,93 1,15	1,04	0,93 1,15
50-99 werknemers					1,11	0,98 1,26	1,11	0,98 1,26	1,11	0,97 1,25
100-499 werknemers					0,99	0,89 1,10	1,00	0,89 1,11	0,99	0,89 1,11
500-999 werknemers					1,11	0,94 1,31	1,10	0,92 1,30	1,09	0,92 1,30
1000+ werknemers					1,22	1,07 1,39	1,22	1,07 1,39	1,21	1,06 1,39
Psychische risico's										
Hoge tijdsdruk							0,93	0,85 1,01	0,93	0,85 1,01
Gebrek aan autonomie							1,12	1,00 1,26	1,11	0,99 1,25
Sociale risico's										
Emotioneel zwaar werk							1,23	1,08 1,40	1,14	0,99 1,31
Extern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)							0,98	0,92 1,04	0,95	0,89 1,02
Intern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)							1,20	1,13 1,27	1,21	1,14 1,28
Lichamelijke risico's										
Zwaar werk							1,08	0,99 1,18	1,09	0,99 1,20
Houdingsbelasting							1,13	1,02 1,25	1,14	1,03 1,26
Repeterende bewegingen							1,03	0,97 1,09	1,03	0,98 1,10
Omgevingsrisico's										
Lawaai (ja, soms/regelmatig)							0,99	0,93 1,06	1,02	0,95 1,09
Gevaarlijk werk (ja, soms/regelmatig)							1,08	1,00 1,16	1,08	1,01 1,17
Gevaarlijke stoffen (bijna dagelijks)							1,06	0,99 1,13	1,06	0,99 1,13

	ongecorrigeerd		Na correctie voor persoonskenmerken		Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken		Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's		Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.		
	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	
Maatregelen wenselijk tegen:											
Werkdruk (ja)									1,02	0,95	1,09
Emotioneel zwaar werk (ja)									1,07	1,00	1,15
Intimidatie en agressie (ja)									1,09	1,02	1,17
Lichamelijk zwaar werk (ja)									0,97	0,90	1,04
RSI (ja)									0,94	0,88	1,00
Geluid (ja)									0,94	0,87	1,01
Roken (ja)									1,01	0,94	1,08

OR= Odds Ratio, 95% BI= 95% betrouwbaarheidsinterval

Tabel D2 Regressieanalyse van retrospectief, geregistreerd verzuim

	ongecorrigeerd			Na correctie voor persoonskenmerken			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken			Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.		
	OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI	
Steekproefomvang (n)	39311			39311			39311			39311			39311		
Significantie beroep	0,00			0,23			0,33			0,58			0,66		
Verklaarde variantie door alle variabelen ¹⁵	0,8%			10,5%			11,5%			12,0%			12,2%		
Verklaarde variantie door persoonskenmerken				9,9%			9,9%			9,9%			9,9%		
Verklaarde variantie door baan- en bedrijfskenmerken							1,1%			1,1%			1,1%		
Verklaarde variantie door arbeidsrisico's										0,5%			0,5%		
Verklaarde variantie door gewenste maatregelen													0,2%		
Verklaarde variantie door variabele beroep	0,8%			0,6%			0,5%			0,5%			0,5%		
Beroep															
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	1,83	1,25	2,67	1,24	0,83	1,85	1,44	0,96	2,16	1,51	1,00	2,28	1,50	0,99	2,27
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	1,56	0,88	2,76	1,34	0,74	2,42	1,27	0,70	2,30	1,22	0,66	2,23	1,13	0,61	2,08
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	1,70	1,18	2,46	1,59	1,08	2,34	1,45	0,99	2,15	1,39	0,92	2,08	1,43	0,95	2,15
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: ziekenhuizen	1,34	0,92	1,95	1,48	1,00	2,20	1,40	0,93	2,10	1,18	0,77	1,80	1,11	0,72	1,70
Persoonskenmerken															
geslacht															
Vrouw				1,13	1,05	1,21	1,23	1,14	1,33	1,23	1,14	1,33	1,22	1,13	1,32
Man				0,88	0,82	0,95	0,81	0,75	0,88	0,81	0,75	0,88	0,82	0,76	0,88
leeftijd (jaren)															
				1,02	1,01	1,02	1,01	1,00	1,02	1,01	1,01	1,02	1,01	1,01	1,02
opleiding															
Laag (<= VBO)				1,15	1,04	1,27	1,16	1,05	1,28	1,15	1,04	1,27	1,15	1,04	1,27
Midden (HAVO-MBO)				1,03	0,95	1,12	1,04	0,96	1,13	1,04	0,96	1,12	1,04	0,96	1,13
Hoog (HBO-WO)				0,84	0,76	0,93	0,83	0,75	0,92	0,84	0,76	0,94	0,84	0,76	0,94

¹⁵ Bij verklaarde variantie wordt er altijd uitgegaan van de verklaarde variantie van de nieuw aan het model toegevoegde variabele *bovenop* de variantie die verklaard wordt door de variabelen die al in het model aanwezig zijn. Bij het berekenen van de variantie is beroep altijd als laatste toegevoegd. Beroep kan dus 0,8% van de variantie verklaren, maar, *nadat* er gecorrigeerd is voor de persoonskenmerken nog 0,6% De verklaarde variantie van de arbeidsrisico's is 0,5% *nadat* er al gecorrigeerd is voor persoons- en werkkenmerken.

	ongecorrigeerd		Na correctie voor persoonskenmerken			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken			Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.		
	OR	95% BI	OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI	
Herkomst														
Autochtoon			1,10	0,97	1,25	1,10	0,97	1,25	1,12	0,98	1,27	1,12	0,99	1,27
Westerse allochtoon			1,06	0,89	1,25	1,05	0,89	1,25	1,06	0,89	1,26	1,06	0,89	1,26
Niet westerse allochtoon			0,86	0,70	1,06	0,87	0,70	1,07	0,84	0,68	1,04	0,84	0,68	1,04
Algehele gezondheid														
Slecht/matig			2,35	2,13	2,59	2,35	2,13	2,59	2,22	2,01	2,45	2,21	2,00	2,44
Goed			0,92	0,85	1,00	0,92	0,85	0,99	0,92	0,85	1,00	0,92	0,85	1,00
Zeer goed/uitstekend			0,46	0,41	0,52	0,47	0,42	0,52	0,49	0,44	0,55	0,49	0,44	0,55
Chronische aandoening														
Geen chronische aandoening			0,70	0,65	0,76	0,70	0,64	0,76	0,71	0,65	0,78	0,71	0,65	0,78
Chronische aandoening, werk niet belemmerd			0,78	0,70	0,87	0,78	0,70	0,87	0,80	0,72	0,89	0,80	0,72	0,89
Chronische aandoening, werk wel belemmerd			1,82	1,67	2,00	1,83	1,68	2,00	1,76	1,61	1,92	1,75	1,61	1,91
Baankenmerken														
Aard van de werkring														
Vast dienstverband						1,74	1,40	2,17	1,73	1,39	2,15	1,71	1,38	2,13
Tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast						0,73	0,51	1,04	0,74	0,52	1,06	0,75	0,52	1,06
Tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd						0,87	0,60	1,26	0,86	0,60	1,25	0,86	0,60	1,25
Uitzendkracht						0,62	0,33	1,14	0,60	0,32	1,10	0,61	0,33	1,12
Oproepkracht						0,64	0,33	1,23	0,63	0,33	1,21	0,63	0,33	1,22
Wet Sociale Werkvoorziening						2,29	1,49	3,52	2,39	1,55	3,69	2,35	1,52	3,61
Omvang dienstverband (uren)						1,02	1,01	1,03	1,02	1,01	1,02	1,02	1,01	1,03
Bedrijfskenmerken														
Bedrijfs grootte														
1-4 werknemers						0,92	0,72	1,17	0,94	0,74	1,20	0,96	0,75	1,22
5-9 werknemers						1,00	0,83	1,19	1,00	0,83	1,20	1,00	0,84	1,21
10-49 werknemers						0,97	0,86	1,09	0,97	0,86	1,09	0,97	0,86	1,09
50-99 werknemers						1,10	0,95	1,26	1,09	0,95	1,26	1,09	0,94	1,25
100-499 werknemers						0,93	0,82	1,05	0,93	0,83	1,06	0,93	0,82	1,05
500-999 werknemers						1,08	0,89	1,31	1,06	0,88	1,29	1,06	0,87	1,28
1000+ werknemers						1,02	0,87	1,18	1,02	0,87	1,18	1,01	0,87	1,18

	ongecorrigeerd		Na correctie voor persoonskenmerken		Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken		Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's		Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.			
	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI		
Psychische risico's												
Hoge tijdsdruk							1,00	0,91	1,11	0,99	0,89	1,09
Gebrek aan autonomie							1,07	0,94	1,22	1,06	0,92	1,20
Sociale risico's												
Emotioneel zwaar werk							1,23	1,07	1,43	1,16	0,99	1,35
Extern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)							1,02	0,95	1,09	0,99	0,92	1,06
Intern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)							1,10	1,03	1,18	1,10	1,03	1,18
Lichamelijke risico's												
Zwaar werk							1,08	0,97	1,19	1,09	0,97	1,21
Houdingsbelasting							1,10	0,98	1,23	1,11	0,99	1,24
Repeterende bewegingen							1,02	0,95	1,08	1,03	0,96	1,10
Omgevingsrisico's												
Lawaai (ja, soms/regelmatig)							1,00	0,93	1,08	1,02	0,94	1,10
Gevaarlijk werk (ja, soms/regelmatig)							1,01	0,93	1,10	1,01	0,93	1,10
Gevaarlijke stoffen (bijna dagelijks)							1,00	0,93	1,08	1,00	0,93	1,08
Maatregelen wenselijk tegen:												
Werkdruk (ja)										1,08	1,00	1,16
Emotioneel zwaar werk (ja)										1,04	0,96	1,12
Intimidatie en agressie (ja)										1,10	1,01	1,18
Lichamelijk zwaar werk (ja)										0,97	0,89	1,05
RSI (ja)										0,92	0,86	0,99
Geluid (ja)										0,95	0,87	1,03
Roken (ja)										1,01	0,94	1,09

OR= Odds Ratio, 95% BI= 95% betrouwbaarheidsinterval

Tabel D3 Regressieanalyse van prospectief, geregistreerd verzuim

	ongecorrigeerd			Na correctie voor persoonskenmerken			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken			Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.		
	OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI	
Steekproefomvang (n)	39311			39311			39311			39311			39311		
Significantie beroep	0,00			0,00			0,00			0,00			0,01		
Verklaarde variantie door alle variabelen ¹⁶	1,9%			6,10%			6,80%			7,2%			7,3%		
Verklaarde variantie door persoonskenmerken				4,7%			4,7%			4,7%			4,7%		
Verklaarde variantie door baan- en bedrijfskenmerken							0,7%			0,7%			0,7%		
Verklaarde variantie door arbeidsrisico's										0,9%			0,9%		
Verklaarde variantie door gewenste maatregelen													0,1%		
Verklaarde variantie door variabele beroep	1,9%			1,4%			1,4%			0,9%			0,9%		
Beroep															
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, al- fahulp: thuiszorg	2,68	1,75	4,10	1,77	1,14	2,74	1,90	1,22	2,96	1,83	1,16	2,88	1,80	1,14	2,85
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	2,33	1,73	3,16	2,61	1,91	3,55	2,35	1,72	3,21	2,17	1,56	3,03	2,14	1,53	2,99
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	1,83	1,06	3,19	1,44	0,82	2,52	1,49	0,85	2,63	1,44	0,81	2,57	1,39	0,78	2,47
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, al- fahulp: overig	1,85	1,08	3,15	1,59	0,93	2,74	1,80	1,04	3,11	1,76	1,01	3,05	1,70	0,98	2,96
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	1,70	1,18	2,45	1,56	1,08	2,27	1,56	1,08	2,27	1,42	0,96	2,10	1,36	0,92	2,02
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	1,76	1,16	2,67	1,16	0,75	1,78	1,30	0,84	2,01	1,29	0,83	2,02	1,28	0,82	2,00
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	1,84	1,04	3,28	1,76	0,98	3,17	1,63	0,91	2,93	1,28	0,70	2,35	1,29	0,70	2,36
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, al- fahulp: tehuizen	1,90	1,17	3,08	1,40	0,85	2,30	1,40	0,85	2,31	1,33	0,80	2,23	1,29	0,77	2,15
Docenten basisonderwijs	1,42	1,05	1,93	1,29	0,93	1,79	1,31	0,93	1,84	1,36	0,96	1,95	1,27	0,89	1,83
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	1,48	1,02	2,13	1,24	0,85	1,81	1,22	0,83	1,79	1,12	0,75	1,68	1,07	0,71	1,61
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	1,25	0,79	1,98	1,40	0,88	2,24	1,32	0,82	2,11	1,28	0,79	2,09	1,32	0,81	2,14
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	1,44	1,12	1,87	1,33	1,02	1,74	1,37	1,05	1,80	1,32	1,00	1,74	1,30	0,98	1,71

¹⁶ Bij verklaarde variantie wordt er altijd uitgegaan van de verklaarde variantie van de nieuw aan het model toegevoegde variabele *bovenop* de variantie die verklaard wordt door de variabelen die al in het model aanwezig zijn. Bij het berekenen van de variantie is beroep altijd als laatste toegevoegd. Beroep kan dus 1,9% van de variantie verklaren, maar, *nadat* er gecorrigeerd is voor de persoonskenmerken nog 1,4%. De verklaarde variantie van de arbeidsrisico's is 0,7% *nadat* er al gecorrigeerd is voor persoons- en werkkenmerken.

	ongecorrigeerd			Na correctie voor persoonskenmerken			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken			Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.		
	OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI		OR	95% BI	
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1,44	1,01	2,05	1,48	1,02	2,15	1,41	0,97	2,05	1,34	0,90	2,00	1,38	0,92	2,05
Persoonskenmerken															
geslacht															
Vrouw				1,30	1,20	1,40	1,39	1,28	1,51	1,38	1,26	1,50	1,37	1,26	1,49
Man				0,77	0,71	0,83	0,72	0,66	0,78	0,73	0,67	0,79	0,73	0,67	0,80
leeftijd (jaren)															
				1,02	1,02	1,03	1,02	1,01	1,03	1,02	1,02	1,03	1,02	1,02	1,03
opleiding															
Laag (<= VBO)				1,15	1,04	1,28	1,17	1,05	1,30	1,13	1,01	1,25	1,12	1,01	1,25
Midden (HAVO-MBO)				0,96	0,90	1,07	0,99	0,91	1,08	0,98	0,90	1,07	0,98	0,90	1,07
Hoog (HBO-WO)				0,88	0,79	0,98	0,86	0,77	0,96	0,91	0,81	1,01	0,91	0,81	1,01
Herkomst															
Autochtoon				1,03	0,91	1,18	1,04	0,91	1,18	1,05	0,93	1,20	1,06	0,93	1,20
Westerse allochtoon				0,90	0,75	1,09	0,90	0,75	1,08	0,90	0,75	1,09	0,90	0,75	1,09
Niet westerse allochtoon				1,07	0,87	1,31	1,07	0,87	1,32	1,05	0,85	1,29	1,05	0,85	1,29
Algehele gezondheid															
Slecht/matig				2,35	2,13	2,59	1,62	1,45	1,81	1,55	1,38	1,74	1,54	1,37	1,73
Goed				0,92	0,85	1,00	0,97	0,90	1,05	0,98	0,90	1,06	0,98	0,90	1,06
Zeer goed/uitstekend				0,63	0,57	0,70	0,64	0,57	0,71	0,66	0,59	0,74	0,66	0,60	0,74
Chronische aandoening															
Geen chronische aandoening				0,70	0,64	0,76	0,79	0,73	0,87	0,81	0,74	0,89	0,81	0,74	0,88
Chronische aandoening, werk niet belemmerd				0,78	0,70	0,87	0,93	0,84	1,04	0,94	0,85	1,05	0,95	0,85	1,05
Chronische aandoening, werk wel belemmerd				1,35	1,23	1,49	1,35	1,23	1,49	1,31	1,19	1,44	1,31	1,19	1,44
Baankenmerken															
Aard van de werkring															
Vast dienstverband							1,37	1,10	1,70	1,40	1,13	1,74	1,39	1,12	1,73
Tijdelijk dienstverband met uitzicht op vast							1,16	0,85	1,58	1,18	0,87	1,61	1,18	0,87	1,61
Tijdelijk dienstverband voor bepaalde tijd							0,80	0,55	1,17	0,81	0,55	1,18	0,80	0,55	1,17
Uitzendkracht							0,55	0,29	1,04	0,52	0,27	0,99	0,52	0,27	1,00
Oproepkracht							0,67	0,37	1,21	0,68	0,38	1,23	0,69	0,38	1,24
Wet Sociale Werkvoorziening							2,15	1,36	3,41	2,11	1,33	3,36	2,11	1,33	3,36
Omvang dienstverband (uren)							1,01	1,01	1,02	1,01	1,01	1,02	1,01	1,01	1,02

	ongecorrigeerd		Na correctie voor persoonskenmerken		Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken			Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's			Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.		
	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	
Bedrijfskenmerken													
Bedrijfs grootte													
1-4 werknemers					0,86	0,65	1,13	0,86	0,66	1,14	0,87	0,66	1,14
5-9 werknemers					0,75	0,60	0,93	0,74	0,59	0,93	0,74	0,60	0,93
10-49 werknemers					1,04	0,91	1,18	1,04	0,91	1,18	1,04	0,91	1,18
50-99 werknemers					1,19	1,03	1,38	1,19	1,03	1,39	1,19	1,02	1,38
100-499 werknemers					1,09	0,96	1,24	1,10	0,96	1,25	1,10	0,96	1,25
500-999 werknemers					1,06	0,86	1,30	1,05	0,86	1,29	1,05	0,86	1,29
1000+ werknemers					1,08	0,92	1,27	1,08	0,92	1,27	1,09	0,92	1,28
Psychische risico's													
Hoge tijdsdruk								0,90	0,81	1,00	0,89	0,80	0,99
Gebrek aan autonomie								1,18	1,03	1,36	1,18	1,03	1,35
Sociale risico's													
Emotioneel zwaar werk								1,13	0,96	1,33	1,09	0,92	1,29
Extern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)								1,08	1,00	1,16	1,07	0,99	1,16
Intern ongewenst gedrag (enkele keer-zeer vaak)								1,02	0,95	1,10	1,02	0,95	1,11
Lichamelijke risico's													
Zwaar werk								1,00	0,89	1,12	1,01	0,90	1,14
Houdingsbelasting								1,00	0,89	1,13	1,00	0,89	1,13
Repeterende bewegingen								1,10	1,03	1,18	1,11	1,03	1,19
Omgevingsrisico's													
Lawaai (ja, soms/regelmatig)								1,05	0,97	1,13	1,08	1,00	1,17
Gevaarlijk werk (ja, soms/regelmatig)								0,99	0,91	1,08	0,99	0,91	1,08
Gevaarlijke stoffen (bijna dagelijks)								1,09	1,00	1,17	1,09	1,01	1,18

	ongecorrigeerd		Na correctie voor persoonskenmerken		Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken		Na correctie voor persoons-, baan- en bedrijfskenmerken en arbeidsrisico's		Na correctie voor per- soons-, baan- en be- drijfskenmerken, ar- beidsrisico's en ge- wenste maatregelen.		
	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	OR	95% BI	
Maatregelen wenselijk tegen:											
Werkdruk (ja)									1,05	0,97	1,14
Emotioneel zwaar werk (ja)									1,05	0,97	1,14
Intimidatie en agressie (ja)									1,01	0,93	1,10
Lichamelijk zwaar werk (ja)									0,98	0,90	1,07
RSI (ja)									0,97	0,90	1,04
Geluid (ja)									0,91	0,83	1,00
Roken (ja)									0,99	0,92	1,08

OR= Odds Ratio, 95% BI= 95% betrouwbaarheidsinterval

E Zelfgerapporteerd langdurig verzuim 2005-2006

Tabel E1 Beroepen naar percentage werknemers met 25% of meer verzuim in het afgelopen jaar. Aantal werknemers in de steekproef (n) en (gemiddeld) aantal werknemers in de populatie (N) (NEA 2005-2006)

Beroep	n	N (x 1000)	%	rangorde
Buschauffeurs, treinbestuurders, zeelieden	325	49	8,6%	1
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: thuiszorg	371	56	7,2%	2
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: tehuizen	736	112	6,8%	3
Metselaars, timmerlieden en andere bouwvakkers	1205	183	6,3%	4
Overige gezondheidszorg beroepen: tehuizen	481	73	6,2%	5
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, tehuizen	365	56	6,1%	6
Tuinbouwers, bollenkwekers, boomkwekers, hoveniers	498	76	6,1%	7
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: overig	643	98	5,7%	8
Overige ambachtelijke en industriële beroepen	2206	335	5,6%	9
Politiepersoneel, brandweer, bewakers	813	124	5,4%	10
Huisbewaarders, schoonmaakpersoneel (in gebouwen)	686	104	5,4%	11
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: thuiszorg	237	36	5,4%	12
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: kinderopvang	261	40	5,4%	13
Bejaardenverzorger, kinderverzorger, gezinshulp, alfahulp: overig	308	47	5,3%	14
Schilders	303	46	5,2%	15
Overige gezondheidszorg beroepen: ziekenhuizen	452	69	4,9%	16
Vrachtwagenchauffeurs	793	121	4,8%	17
Machine-bankwerker-monteurs, instrumentmakers, reparateurs	897	136	4,7%	18
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: winkels in kleding en modeartikelen	270	41	4,7%	19
Overige gezondheidszorg beroepen: overig	1570	239	4,7%	20
Loodgieters, fitters, lassers, plaat- en constructiewerkers	802	122	4,7%	21
Overige administratieve beroepen	3172	482	4,6%	22
Overige dienstverlenende functies	2058	313	4,4%	23
Verpleegkundigen, ziekenverzorgenden: ziekenhuizen	577	88	4,4%	24
Voedingsmiddelen- en drankenbereiders	715	109	4,4%	25
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: supermarkten	717	109	4,2%	26
Docenten basisonderwijs	929	141	4,2%	27
Winkeliers, winkelbedienden en andere verkopers: overig	1900	289	4,1%	28
Secretaressen, typisten	1707	260	4,1%	29
Postdistributiepersoneel	209	32	4,1%	30
Elektromonteurs, reparateurs van elektrische apparaten	739	112	3,9%	31
Overige commerciële beroepen	1593	242	3,8%	32
Overige beroepen	3449	524	3,8%	33
Boekhouders, kassiers	1184	180	3,4%	34
Overige onderwijsberoepen	690	105	3,4%	35
Vertegenwoordigers, handelsagenten	543	83	3,4%	36
Laders, lossers, inpakkers, grondwerk- en kraanmachinisten	572	87	3,3%	37
Overige transportberoepen	581	88	3,3%	38
Koks, kelners, buffetbedienden	1088	165	3,2%	39
Leidinggevende functies	3135	477	3,0%	40
Geneeskundigen, tandartsen, dierenartsen	493	75	2,9%	41
Docenten voortgezet onderwijs	653	99	2,9%	42
Overige vakspecialisten	1364	207	2,8%	43
Drukkers en verwante functies	357	54	2,8%	44
Statistici, wiskundigen, systeemanalisten, ICT-functies	1565	238	2,7%	45
Overige agrarische beroepen	315	48	2,7%	46
Verzekeringsagenten, makelaars, tussenpersonen	445	68	2,6%	47
Architecten, ingenieurs, verwante technici, tekenaars	1254	191	2,3%	48
Docenten hoger onderwijs	296	45	2,1%	49
Totaal	46522	7074	4,2%	

Rood/groen gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.05$; Oranje/geel gearceerde beroepen wijken af op $p < 0.1$

